

સમસ્ત પાટીદારની એકતાનું ધામ

સર્વદારધામ

વર્ષ-૫ • અંક-૬ • ૧ જાન્યુઆરી, ૨૦૨૦ • હિંમત : ૧૦૦/-
એક વિચાર

જુપીબીએસ પ્રમોશનલ કાર્યક્રમ, મુંબઈ

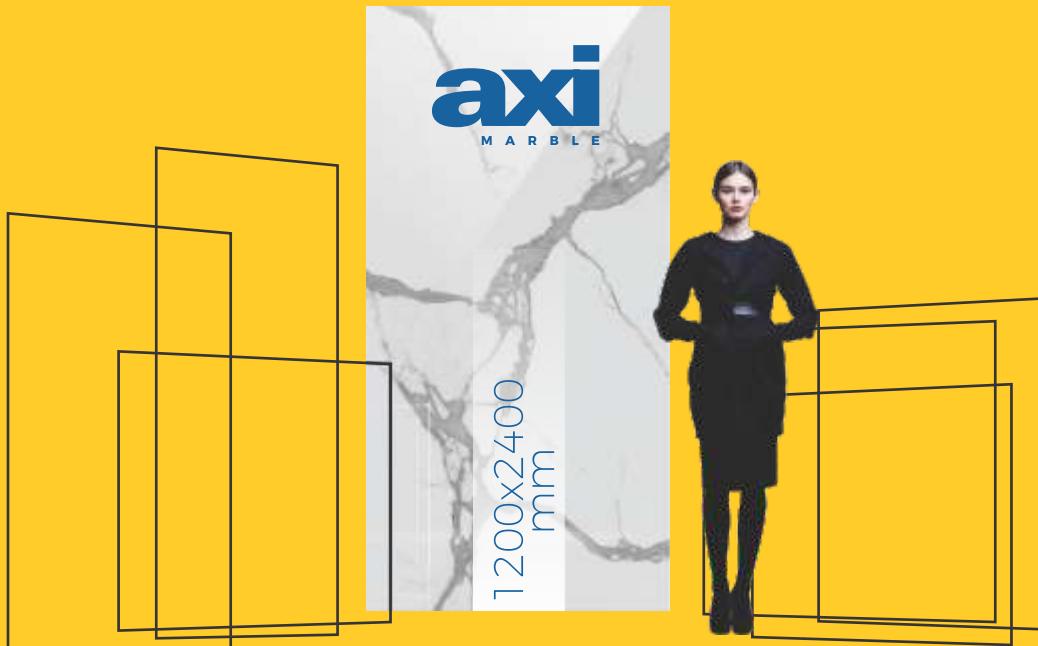
જુપીબીએસ પ્રમોશનલ કાર્યક્રમ, મુંબઈ

જુપીબીએસ પ્રમોશનલ કાર્યક્રમ, રાજ્યથ કલબ, અમદાવાદ

SUNHEARRT

CERAMIK

BIG SLABS, GREAT ADVANTAGES.

LARGE AND VERSATILE

with large formats, less cuts are required

INTEMPORAL

contemporary ceramic tiles with timeless design

RESISTANT

withstands even more than stone or natural marbles

EASY TO CLEAN AND MAINTAIN

easy and quick to clean, keeping its original look

SUSTAINABLE AND ECOLOGICAL

clean ceramic, less waste.

EASY TO INSTALL

quick installation, less difficulties, faster results

MODULARITY

three different sizes create more possibilities

TECHNICAL SUPERIORITY

experience combined with research and innovation

SUNSHINE TILES CO P LTD

Corporate Office & Company Showroom:

101, 102, 103, First Floor, Titanium One, Nr. Pakwan Cross Road, S.G. Highway, Ahmedabad

T.: +91-79-29704833,

Toll Free: 1800 233 1012

E-mail: info@sunhearrt.com

Visit: www.sunhearrt.com

REGIONAL OFFICES

MUMBAI • DELHI • CHENNAI • INDORE • COCHIN • KOLKATA

**COMMITTED
TO CREATING
CONFORTABLE
TRAVEL S P A C E**

MAKE IN INDIA

**HEAD
OFFICE**

Express House, B/h. Natraj Rly. Crossing,
Mithakhalii Ahmedabad-09
M: +91 99040 04400 | Ph: +91-79-2642 0061
Fax : +91-79-2642 0134

TOLL FREE NO : 18002331232

www.expresslift.co.in
info@expresslift.co.in **SMS 'EXPRESS' To <52424>**

સરકારદ્વામના લક્ષ્યબિંદુઓ...

૧. સમાજનું પૈશ્ચિક જોડાણ

- * ગામથી લઈ વિશ્વ સુધી પાટીદાર સમાજનું સામાજિક, આર્થિક અને ભાતીગળ જોડાણ.

૨. પગદંડીથી મહામુકામ તરફ પ્રયાણ

- * પ્રથમ ચરણમાં ૨૦૦૦ દીકરા-દીકરીઓ માટે સુવિધાપૂર્ણ અને છાત્રાલયની ઉત્તમ વ્યવસ્થા.
- * સમાજનું મધ્યસ્થ કાર્યાલય તથા કારકિર્દી ઘડતર તાલીમ કેન્દ્ર આકાર લેશે.
- * બીજા ચરણમાં પર્યાત્મ જમીન મેળવીને ૮૦૦૦ દીકરા-દીકરીઓ માટે સુવિધાપૂર્ણ છાત્રાલયની ઉત્તમ વ્યવસ્થા ઊભી કરવી અને સમય સાથે જરૂરિયાત મુજબ નવા કેન્દ્રો ઊભાં કરવાં.

૩. સમાજસેતુ યોજના

- * સરકારશ્રીમાં પ્રવૃત્ત કે નિવૃત્ત અધિકારીઓ તથા સમાજ શ્રેષ્ઠીઓના સહયોગથી વિવિધ સમસ્યાઓના નિવારણ માટે માર્ગદર્શન કેન્દ્ર.

૪. અતિથિ ભવન

- * ભારતવર્ષમાંથી તેમજ વિદેશમાંથી આવતા પાટીદાર પરિવારના અતિથિઓ માટે રહેવા-જમવાની વ્યવસ્થા સાથે ઉત્તમ સુવિધાપૂર્ણ અતિથિ ભવન.

૫. ઉજ્જવળ ભવિષ્ય યોજના

- * પર્યાત્મ ફંડની વ્યવસ્થા પદ્ધી ઉચ્ચ અભ્યાસ અર્થે સમાજના જરૂરિયાતમંદ તેજસ્વી વિદ્યાર્થીઓ માટે વગર વ્યાજની લોનની વ્યવસ્થા.
- * વિદ્યાર્થીઓની ઉજ્જવળ કારકિર્દીના ઘડતર માટે યોગ્ય તાલીમ અને માર્ગદર્શન કેન્દ્ર ઊભું કરવું
- * શિક્ષિત દીકરા-દીકરીઓને સરકારી, ખાનગી કે જાહેરક્ષેત્રે સન્માનપૂર્વક રોજગારી પ્રાપ્ત થાય તે માટેના પ્રયત્નો કરવા.

સંસ્થાની હાલની પ્રવૃત્તિઓ

1. હોસ્પિટલ બિલ્ડિંગ પ્રોજેક્ટ ૨૦૨૦
2. GPSC / UPSC સ્થિવિલ સર્વિસ કેન્દ્ર
3. ગલોબલ પાટીદાર બિજનેસ સમિટ (GPBS) ૨૦૧૮-૨૦-૨૨-૨૪-૨૬
4. ગલોબલ પાટીદાર બિજનેસ ઓર્ગનાઇઝેશન (GPBO)
5. યુવા તેજ-તેજસ્વિની સંગઠન

સૂચિત્વ પ્લાન

મારા વ્હાલા બંધુ-ભગીનીઓ,

આગામી જાન્યુઆરી મહિનામાં લોકવત્સલ એવામાનનીય વડાપ્રધાન શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીની હસ્તે ત્રણ ઐતિહાસિક ઘટનાઓ આકાર લેશે... એક સરદાર સાહેબની પ્રતિમાનું અનાવરણ. બીજું જીપીબીએસ-૨૦૨૦ની સાતગણી સફળતા અને દસ હજાર ઉદ્યોગ સાહસિકોનું એક અભૂતપૂર્વ સંસ્થાન એટલે જીપીબીઓ... આ ત્રણ સફળતાની પાછળ સમાજનું એક મોઢું બળ પડા પાછળ છે. પાઠીદાર સમાજના આ વૈચિક આકાર પાછળ ટીમ સરદારધામ, ટીમ જીપીબીઓ, સમાજના ઉદ્યોગ સાહસિકો, કણથી મણ આપનારા સૌ આબાલ-વૃદ્ધ મિત્રોનો હું આભારી છું. આ સમગ્ર સર્જનમાં કંચાંય સારું લાગે તો મારા આ સામગ્ર પાઠીદાર પરિવારને તેનો શ્રેય આપશો. આમ તો આપણે સૌએ આપણી જાતને અભિનંદન જ આપવાના છે અને આગળ વધવાનું છે.

આ તો શરૂઆત માત્ર છે. મંજિલ તો ઘણી આગળ છે. આ તો માત્ર થાળી મુકાઈ છે. હવે તેમાં વાનગીઓની જેમ શિક્ષણની પ્રસાદી મુકવાની બાકી છે. સમાજ માટે એક આંગણું મુક્કું છે. રમવાનું તો હવે નવયુવાનોએ છે. કારકિર્દિના રંગે આપણે સૌએ રંગવાનું છે. ધંધા-રોજગારમાં આપણે સૌએ એકબીજાને હૂંફ આપીને આગળ વધવાનું છે. આખા વિશ્વમાં આવું કામ કંચાંય નથી થયું. આપણે આ વાતનું ગૌરવ લેવું જ પડશે અને સ્વાભિમાનથી ઊંચા આકાશે જોઈને પોતાની જાતને નસીબદાર ગણીને કહેવું પડશે કે... હું પાઠીદાર છું... હું એક એવા સમાજનો સભ્ય છું જે સમાજે મને મહેનત, ખંત, ખુમારી અને ધરતીના ધાવણમાંથી ઓડકાર આવે એવા અશરેને પેદા કરવા માટે સર્જ્યો છે.... હું પાઠીદાર છું... હું આ રાખ્યનું ઋણ ચુકવનાર સાચો નાગરિક છું... એ જ અભ્યર્થના સહ... જ્ય સરદાર... જ્ય હિંદ

જ્ય સરદાર જ્ય હિંદ

આપનો કલ્યાણ મિત્ર,
ગગજુ સુતરિયા

આ માસિકમાં છપાતા લેખ, જાહેરત અને માહિતી જે તે લેખક કે કંપનીના છે તેની સાથે તંત્રી કે સંસ્થા સંભંધ છે તેવું માનવું નહીં. સર્વ હક્ક પ્રકાશકને સ્વાધિન, ન્યાયાંત્ર અમદાવાદ

મુખ્ય કાર્યાલય સરદારધામ

ઓફિસ : સરદારધામ, રોયલ હાઇટ્સ પાસે,
 એસ. પી. રીંગ રોડ, વૈષ્ણોદેવી સર્કલ,
 અમદાવાદ-૩૮૨૪૨૧

ફોન : ૦૭૯૫૦૦૧૫૮૮/૯૯/૯૯, ૦૭૯૫૦૦૧૪૮૮/૩૮
 ઈ-મેલ: info.sardardham@gmail.com
 વેબસાઇટ : www.sardardham.org
 ટ્રસ્ટ રજી. નં. ઈ/૨૦૮૨૪/અમદાવાદ

Printed, Published by GAGJIBHAI G. Sutariya on behalf of SARDARDHAM and Printed at Krishan Graphics and Printers, B/4, Anand mangal Complex, Opp. Omkar House Swastik Char Rasta, Navrangpura, Ahmedabad-380009 and Published from Near Royal Heights, S.P. Ring Road, Vaishnodevi Circle, Ahmedabad-382481
 Editor-GAGJIBHAI G. Sutariya

છુટક અંકની કિંમત : રૂ. ૧૦૦/-
 વાર્ષિક લવાજમ : રૂ. ૧,૨૦૦/-
 વિદેશ : ૭૦ ડોલર
 આજુવન સભ્ય (૧૦ વર્ષ) રૂ. ૧૦,૦૦૦/-

લવાજમ અહીં સ્વીકારવામાં આવે છે

સરદારધામ

રોયલ હાઇટ્સ પાસે, એસ. પી. રીંગ રોડ, વૈષ્ણોદેવી સર્કલ, અમદાવાદ-૩૮૨૪૨૧
 સંપર્ક : ૦૭૯૨૬ ૫૨૩૫૮

અનુક્રમણિકા

મુંબઈમાં જુપીબીએસ પ્રમોશનલ કાર્યક્રમ	ટીમ સરદારધામ	૬	લોકોપયોગી માર્ગદર્શન	એચ. ચોસ. પટેલ	૩૩
એક શામ અપનો કે નામ	ટીમ સરદારધામ	૧૦	એક વાદગાર લગ્ન	સુધા મૂર્તિ	૩૪
વલ્લભભાઈ તો ઘુઘવતો સિંહ હતા	રાજમોહન ગાંધી	૧૩	જે કાંઈ દુર્ભળ છે તેનાથી દૂર રહો...બળ અને વિકાસ જુવંતપણાની નિશાની છે સ્વામી વિષેકાન્દ		૩૮
મદ્યમ માર્ગી સુખશાંતિનો સાચો અધિકારી	સ્વામી સચિદાનંદ	૧૭	તકલીફ તકલીફ ન આપતી હોય તો તકલીફને તકલીફ આપતા નહીં.	ચંદ્રકાંત બક્ષી	૪૨
આપણી સમગ્ર સૃષ્ટી વિચારોની બનેલી છે	પદ્મશ્રી ગુણવંત શાહ	૨૧	તંદુરસ્ત આહાર સાથે વિહારની અદ્ભુત-શિયાળો	ટીમ સરદારધામ	૪૫
વિસર્જન થાય એ પહેલાં સર્જન કરી લે...	જ્યં વસાવડા	૨૩	નબળા વિચારો... સબળા વિચારો અને આપણું મન	ટીમ સરદારધામ	૪૮
આપણી દીકરીની સુરક્ષા, એક સામાજિક જવાબદારી	વુંદા મનજીલ	૨૮	ચાય પે ચર્ચા	ટીમ સરદારધામ	૫૨

ટીમ સરદારધામ

ઉપમુખ-કન્ફીનર શ્રી નટુભાઈ એમ. પટેલ
ઉપમુખ શ્રી કાંતિભાઈ એલ. ગદિયા
ઉપમુખ (ઉ.ગૃ.) શ્રી વી. વી. પટેલ (સી.એ.)
ઉપમુખ (મ.ગૃ.) શ્રી પાદુલનાઈ એલ. પટેલ
ઉપમુખ (દ.ગૃ.) શ્રી વિયાળભાઈ કે. વાણાયી
ઉપમુખ (ચૌરાઢ્ય) શ્રી પરેશનાઈ એમ. ગારેઢા
મનોમંત્રી શ્રી જશવંતનાઈ એ. પટેલ
નાણામંત્રી શ્રી જગદીશભાઈ વી. ઝુવા
મંત્રી બાંદકામ શ્રી સંજયભાઈ કે. સાવણિયા

મંત્રી ઓફિશિયલ સંકલન શ્રી કે. આર્ય. પટેલ
માર્ગદર્શક શ્રી કાંતિભાઈ વી. ઉકાણી
માર્ગદર્શક શ્રી કાંતિભાઈ એન પટેલ (રામ)
માર્ગદર્શક શ્રી નિકમભાઈ જી. ગાલવાડીયા
સી.ઈ.એ.
મંત્રી (મ.ગૃ.) શ્રી રમેશભાઈ એ. પટેલ
મંત્રી (સૌરાઢ્ય) શ્રી કિશોરભાઈ વી. વિરમગામા
મંત્રી (ઉ.ગૃ.) શ્રી પારસામાઈ એમ. પટેલ
મંત્રી (સૌરાઢ્ય) શ્રી લિલીનભાઈ વી. વેંકોયા

કન્ફીનર (ઉ.ગૃ.) શ્રી દશરથભાઈ વી. પટેલ
કન્ફીનર (કચ્છ) શ્રી ની. કે. પટેલ (સી.એ.)
કન્ફીનર-GPBS /GPBO (ઉ.ગૃ.) શ્રી ગોવિંદભાઈ એમ. પટેલ
કન્ફીનર-GPBS /GPBO (ભાવનગર) શ્રી જી. ડી. પટેલ
કન્ફીનર-GPBS /GPBO (મસ્ફય) શ્રી વિપુલભાઈ વી. ગાજેરા
પ્રોજેક્ટ યેરમેન શ્રી આમ. વી. ભાવાતા
સહ નાણામંત્રી શ્રી ભાવિનભાઈ આર. પટેલ
પ્રમુખ સેવક ગગ્ય જી. સુરદિયા

ગ્લોબલ પાટીદાર બિઝનેસ સમિટ, મુંબઈ

પ્રમોશનલ કાર્યક્રમ-૨૬

સરદારધામની સામાજિક સફરમાં મુંબઈના યોગી હોલ-દાદર ખાતે પ્રમોશનલ કાર્યક્રમ-૨૬નું સુંદર આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. જેમાં સમાજપ્રેમી પાટીદાર બંધુ-ભગીનીઓએ હાજરી આપીને સમગ્ર કાર્યક્રમને શોભાવ્યો હતો.

બોરસદનો બેરિસ્ટરને સેનાની સંગ્રહાનો....ગીતના નાદ સાથે સૌ સમાજ અચ્છાઓ મહિલા શક્તિ સાથે દીપ પ્રાગાટ્ય કર્યું હતું. આ પ્રસંગે ઈન્કમટેક્સ વિભાગના જોઈન્ટ કમિશનર શ્રી મતી ભૂમિકાબેન પટેલે હાજરી આપી હતી. મુંબઈ પ્રમોશનલ કાર્યક્રમ માટે ઉત્સુક એવા શ્રી

કે.બી.પટેલે સ્વાગત પ્રવચન કરતાં જણાવ્યું હતું કે આ સમયગાળો સમાજ માટે સુવર્ણમય બની રહે તે ખૂબ જ જરૂરી છે. કોઈપણ સંસ્થા હોય કે સમાજ હોય તેને આદર્શ સંસ્થા કે સમાજ બનાવવો હોય તેના માટે આદર્શ વહીવટદારોની ખાસ જરૂર પડે. જેમાં ચાર ગુણ હોવા જરૂરી છે. ભમતા, સમતા, ક્ષમતા, નમ્રતા આ ચાર બાબતો ઉમેરાવાથી વ્યક્તિ અને સમાજ વધુસારી રીતે નીખરે છે.

કાર્યક્રમની સાથે ૮મી જીપીબીઓ ટીમની મુંબઈથી શરૂઆત કરવામાં આવી હતી. જેના ઉપક્રમે ટીમ જીપીબીઓના કન્વીનર અને સરદારધામના યુવા ટ્રસ્ટી શ્રી ભાવિનભાઈ પટેલે જણાવ્યું હતું કે આ એક એવી સાંકળ છે જેમાં નિયમિત હાજરી આપવાથી એક ધંધાર્થી પોતાનો વિકાસ વ્યવસ્થિત રીતે કરી શકે છે. જે લોકો જીપીબીઓ માં નિયમિત આવે છે તે મનો બિજનેસ વધ્યો છે અને અકલ્પનીય પરિણામો મળ્યા છે. જીપીબીઓની કાર્યપ્રણાલીને સવિસ્તર સમજાવતા શ્રી હિમાંશુ ભાઈ લક્કડે પાવર પોર્ટન્ટ પ્રેઝન્ટેશનના માધ્યમથી સમજાવ્યું હતું કે જેમ એક ગામના વડલા નીચે બેઠેલા મુરબ્બીઓ એકબીજાના

સગા-વહાલાઓનો સંપર્ક વધારે છે તેવી જ રીતે જીપીબીઓ કામ કરે છે.

અપને તો અપને હોતે હૈ... બાકી સબ સપનો હોતે હૈ.... સપને સોને નહીં દેતે ઔર વો હોતે હૈ જો અપને હમે રોને નહીં દેતે... જેવા સંવાદ સાથે સરદારધામના પ્રમુખ સેવક શ્રી ગગજીભાઈ સુતરિયાએ સૌને ઉત્સાહ અને ઉમંગમાં લાવીને સરદારધામના પ્રોજેક્ટને ૫૦૦ ટ્રસ્ટીઓ દ્વારા ૧૦૦૦ કરોડનો પ્રોજેક્ટ કરવાનું એક સ્વમ્રસેવ્યું હતું જે ધીમે ધીમે ફળીભૂત થઈ રહ્યું હોવાનો સ્પષ્ટ અહેસાસ આજે સરદારધામના માધ્યમથી આપણને સૌને થઈ રહ્યો છે. સરદારધામના લક્ષ્યબિંદુઓને સમજાવતા તે મણે મુંબઈના ઉદ્ઘોગપતિ યુવાનોને વધુ પ્રોત્સાહિત કર્યા હતા. સરદારધામ પ્રોજેક્ટ એક વિચારબિંદુ માંથી કેવી રીતે અમદાવાદ, સુરત, વડોદરા અને ભાવનગરમાં પણ તેનો વિકાસ થઈ રહ્યો છે. પાંચ જોન એમ મુંબઈનો નવો એક જોન ઉમેરાઈ રહ્યો છે. પાટીદારોએ ખોબલેને ખોબલે રૂપિયા આપ્યા છે તે જોતાં જ સરદારધામ એક વિરાટ પ્રોજેક્ટનું સ્વરૂપ લેવા જઈ રહ્યો છે.

સરદારધામની પ્રેરણા જે સ્લોત દ્વારા લેવાઈ હતી તે જતોની ટીમના પૂર્વ પ્રમુખ શ્રી સી.વી.શાહે પણ આ કાર્યક્રમમાં હાજરી આપી હતી અને પોતાના અનુભવની વાત કરી હતી. તેમણે જણાવ્યું હતું કે આ પાટીદાર સમાજ આ સંસ્થાથકી એક મોટી કાંતિ કરી શકશે તેવું સ્પષ્ટ દેખાય છે. આજનો નવો વર્ગ-નવી પેઢી આપણાં કરતાં દસગણું સારી રીતે કરી કામ શકે તેમણે. ફક્ત તેમને ફી હેન્ડ જોઈ એ છે. પાટીદાર એક બિજુને સલકી પ્રજા છે અને તેને રોજ એક નવો વિચાર આવે છે. જેના ખીસામાં સો રૂપિયા હોય અને ધંધો કરે તેને પાટીદાર કહેવાય. આમ જતોના શ્રી સી.વી.શાહે જતોની સફર સાથે આજે સરદારધામ કેવી રીતે કામ કરે છે તેનો ચીતાર આપ્યો હતો અને વધુ સારી શક્યતાઓનો અહેસાસ યુવા પેઢીને કરાવ્યો હતો.

આ પ્રસંગે સરદારધામના ઉપપ્રમુખ શ્રી દિયાળભાઈ વાધાણીએ જણાવ્યું હતું કે જેમ ગામમાં એક મંદિર બનતું હોય અને પ્રત્યેક વ્યક્તિ પોતપોતાની ઈંટ લઈને આવે અને કહે કે, ‘આ ઈંટ મારી છે’ બસ એ જ રીતે આપણે પણ આ

ક્ષેત્રે કામ કરવાનું છે. ઘણી જગ્યાએ જઈએ સામાજિક કામના દાન માટે જઈએ ત્યારે સામે ચાલીને સમાજના શ્રેષ્ઠો પૂછે છે કે અમારે શું કરવાનું છે તે કહો.

શ્રી રસિકભાઈ પટેલ, બિલ્ડર એસોસિએશન ઓફ ન્યુ મુંબઈના સેક્ટરીએ આવા સુંદર આયોજન બદલ સૌ મુંબઈવાસી ઉદ્યોગપતિઓનો, અમદાવાદથી આવેલા ટીમ સરદારધામના મિશનોનો, ટીમ છુપીબીઓનો, ટીમ સુરતનોનો આભાર માનીને આ કાર્યક્રમને વિરામ આપ્યો હતો. સમગ્ર કાર્યક્રમનું સંચાલન પ્રાધ્યાપિકા ડૉ. જાગૃતિબેન પટેલે કર્યું હતું.

એક શામ અપનો કે નામ

રાજ્યથી કલબ ખાતે યોજાયેલા ‘એક શામ અપનો કે નામ’ કાર્યક્રમનું આયોજન તા. ૧૫મી ડિસેમ્બરના રોજ પ્રિયંકા બાસુ અને ચિરાગ ટેસાઈના સૂરો સાથે થયું હતું. સમગ્ર કાર્યક્રમ જૂના અને નવા ફિલ્મી ગીતોની સાથે સાથે એવી રીતે ગુંથવામાં આવ્યો હતો જેના કારણે સૌઅં ગીતોની સાથે જીપીબીએસ-૨૦૨૦ના સ્પોન્સરશ્રીઓનું પણ અભિવાદન કર્યું હતું.

રાખ્યગાન કરીને સરદાર સાહેબની પુણ્યતિથી બદલ એક મિનિટનું મૌન પાળીને કાર્યક્રમને આગળ વધારવામાં આવ્યો

હતો. આ પ્રસંગે સરદારધામના પ્રમુખ સેવક શ્રી ગગળ્યાદ્વાર્દ સુતરિયાએ પ્રાસંગિક પ્રવચનમાં પદ્મશ્રી એવા ગણપત યુનિવર્સિટીના ચેરમેન ગણપતભાઈ પટેલ અને મંજુબેન પટેલ, મુંબઈમાં ગોરેગાંવ ઉમિયા માતાજીના પ્રમુખ શ્રી નારણભાઈ વતી આવેલા ભત્રીજા નવીનભાઈ પટેલ, મોન્ટેકાલ્વો ગ્રૂપના તથા જીપીબીએસ ૨૦૨૦ના ડાયમંડ સ્પોન્સર ચેરમેન શ્રી કનુભાઈ પટેલ, સરદારધામમાં ફેઝ ટુની કામગીરી સંભાળતા એવા શ્રી પી.એસ.પટેલ, કેળવણી ક્ષેત્રે કામ કરતાં અને

અમૃતપૂર્ણાધામના અધ્યક્ષ શ્રી રવજીભાઈ વસાણી, યોગેશ્વર તેવલપર્સના શ્રી રમેશભાઈ મેશિયા, એકાવન એકાવન લાખના સ્પોન્સર શ્રીઓ, સિલ્વર સ્પોન્સર શ્રીઓ, મેધમણી ચુપ, ઓરેવા ચુપ, નવ ગુજરાતના ચેરમેન શ્રી સુરેશભાઈ પટેલ, સમર્થ ડાયમંડના શ્રી ગોવિંદભાઈ તેમજ ત્રીસેક જેટલાં ડોમ સ્પોન્સર શ્રીઓને તેમણે વક્તિગત ઉદ્ઘોધીને સમાજ વતી તેમનો આભાર અને અભિનંદન પાઠ્યા હતા. સરદારધામ અને જીપીબીએસની યાત્રાના સ્મરણોને યાદ કરતાં તેમણે જણાવ્યું હતું કે ગઈ સાલ માત્ર ૮૮ ટ્રસ્ટીઓ હતા આજે ૨૮૨ ટ્રસ્ટીઓ છીએ. એ વાતનો રાજ્યો છે કે બે ૪ વર્ષમાં ૨૦૦ નવા ટ્રસ્ટીઓ જોડાયા છે. ગગજીભાઈએ વધુમાં જણાવતાં કહું હતું કે આ સમગ્ર પ્લેટફોર્મ ખૂબ જ સરસ રીતે તૈયાર થઈ રહ્યું છે. અમેરિકામાંથી પણ એક સુંદર ડિઝાઇન તૈયાર થઈ રહી છે. દસ ટકા ડોમ સ્પોન્સર્સ તરીકે આપણે અન્ય સમાજના ઉદ્યોગ સાહસિકોને પણ સાંકળ્યા છે. ટ્રસ્ટીપણું કેવું હોવું જોઈએ...તો જેને મંચનો કોઈને મોહ નથી તે ટ્રસ્ટી છે. આજના દાતાઓને

નામમાં નહીં પણ કામમાં રસ છે. આ ટ્રસ્ટીપણાંનો બીજો ભાવ છે તે એ છે કે સમાજ પાસેથી લીધું અને સમાજને પાછું વાળવા માટેનો એક ભાવ છે. આપણે કુરિવાજોમાંથી બહાર આવીએ, બિનજરૂરી ફોર્માલિટીમાંથી બહાર આવવું પડશે. સરદાર સાહેબ કહેતા કે જેમણે જાહેરજીવનમાં કામ કરવું હોય તેમણે લોકો શું કહેશે તે બધાંથી પર ઊઠીને આવવું પડે છે.

લગ જા ગલે...કે ફીર યે હસી રાત હો ન હો...ગીત સાથે સૌ ઝૂમીઉદ્ઘાટા હતા.

શ્રી ગણપતભાઈ પટેલ, શ્રી નવીનભાઈ પટેલ, શ્રી ગગજીભાઈ સુતરિયા અને શ્રી નદુભાઈ પટેલે બે કરોડના અનુદાન સાથે ડાયમંડ સ્પોન્સર શ્રી કનુભાઈ પટેલ (મોન્ટેકાર્વો ગ્રૂપ) ચેરમેન, સિલ્વર સ્પોન્સર્સ તરીકે શ્રી નદુભાઈ, જ્યંતિભાઈ પટેલ અને ૨ મે શબ્દાંદી પટેલ, ઓરેવા ચુપના શ્રી જ્યસુખભાઈ પટેલ નવગુજરાત સમયના શ્રી સુરેશભાઈ પટેલ, અવધ અંજની ચુપના શ્રી લવજી ભાઈ ડાલિયા, પચીસ લાખના પ્રાઈમ સ્પોન્સર્સમાં

સમર્થ ગ્રૂપના શ્રી ગોવિંદભાઈ પટેલ, પીએસપી પ્રોજેક્ટના શ્રી પ્રહલાદભાઈ પટેલ, અવની સિલ્સના શ્રી આશિષભાઈ પટેલ, દસ લાખના યુરો કૂડુસના ડોમ સ્પોન્સર્સ શ્રી મનહરભાઈ સાચપરા, એક્સ્પ્રેસ ગ્રૂપ વસંતભાઈ દેગોજા, ઈન્ડો એલ્યુમિનિયમ હર્ષભાઈ પટેલ, જે પેક જીલેશભાઈ પટેલ, અમદાવાદ પૂર્વના સાંસદ એચ.એસ.પટેલ નાનું જાહેરમાં અભિવાદન કરવામાં આવ્યું હતું.

અભિવાદન સમારોહ ચાલતો હતો એ દરમિયાન સરદારધામના ટ્રસ્ટી તરીખે શ્રી ભરતભાઈ કે. ગઢિયા- ટાઈમ ઝ્યેર, શ્રી કમલેશભાઈ પટેલ (એજાએલ ગ્રૂપ) જોડાયા હતા. આ ઉપરાંત સરદારધામના સ્થાપક ટ્રસ્ટી શ્રી લક્ષ્ય ગ્રૂપના શ્રી પારુલભાઈ કાકડિયા, નિલકંઠ ગ્રૂપ વિપુલભાઈ ગજેરા, સુરાણી સ્ટીલના શ્રી કરસનભાઈ પટેલ, યુ આર એનજીના શ્રી વિષ્ણુભાઈ પટેલ વરમોરા ગ્રૂપના શ્રી પ્રકાશભાઈ વરમોરા, મેક્સન ગ્રૂપ ઓફ કંપની શ્રી ધનજીભાઈ પટેલ, સાવલિયા ગ્રૂપના શ્રી સંજ્યભાઈ સાવલિયા, કાલુપુર બેંકના શ્રી નવનીતભાઈ પટેલ, સાંકળચંદ યુનિ.શ્રી પ્રકાશભાઈ પટેલ. આર્યન એંગલ શ્રી કિશોરભાઈ વિરમગામા, શાંતિ કન્સ્ટ્રક્શન કંપનીના શ્રી મનસુખભાઈ દેવાણી.નીવા ન્યૂટ્રી કૂડુસના શ્રી પ્રવીણભાઈ લાખાણી, શ્યામલ તેવલોપર્સ જશવંતભાઈ

પટેલ, અંકિતા કન્સ્ટ્રક્શનના અરવિંદભાઈ અણાણી, બંસી ગીર ગૌશાળા વતી શ્રી મતી વસંતબેન સુતરિયા, વર્ણારાજ બિલડકોનના શ્રી શરદભાઈ પટેલ, સુપર સિટી ટાઉનશીપના શ્રી મનસુખભાઈ પટેલ, એન.કે પ્રોટીન સર્વિસના શ્રી નિલેશભાઈ પટેલ, ગોપાલ નમકિનના શ્રી બિપિન હદવાણી, સન હાર્ટ ટાઈલ્સના શ્રી ભુદરભાઈ વરમોરાઅને આ ઉપરાંત સરદારપ્રસાદ માટે સરદાર ભરોસે બે દાનવીરોએ દસ લાખ અને પાંચ લાખની જાહેરાત કરી હતી. આ જાહેરાત સાથે જ શ્રી જ્યંતિભાઈ કોરાટ અને ઘનશ્યામભાઈ ભાલાળાએ રૂપિયા એક લાખ સરદાર પ્રસાદ માટે જાહેર કર્યા હતા.

સમગ્ર કાર્યક્રમ દરમિયાન પ્રવેગ કોમ્યુનિકેશન્સના મેનેજિંગ ડિરેક્ટર શ્રી પારસભાઈ પટેલે સમગ્ર જીપીબીએસની રૂપરેખા સમજાવી હતી અને આ સમગ્ર ત્રણ દિવસનો કાર્યક્રમમાં કેવા પ્રકારની વ્યવસ્થાઓ ઊભી કરવામાં આવી છે તે પણ સમજાવવામાં આવ્યું હતું. સમગ્ર કાર્યક્રમનું મંચ સંચાલન પ્રાથ્યાપિકા ડૉ. જાગૃતિબેન પટેલે કર્યું હતું. કાર્યક્રમને અંતે સૌ આમંત્રિતોએ શિયાળાની કદકડતી ઠંડીમાં કાઠિયાવાડી પ્રતિભોજનની લિજજત માણી હતી.

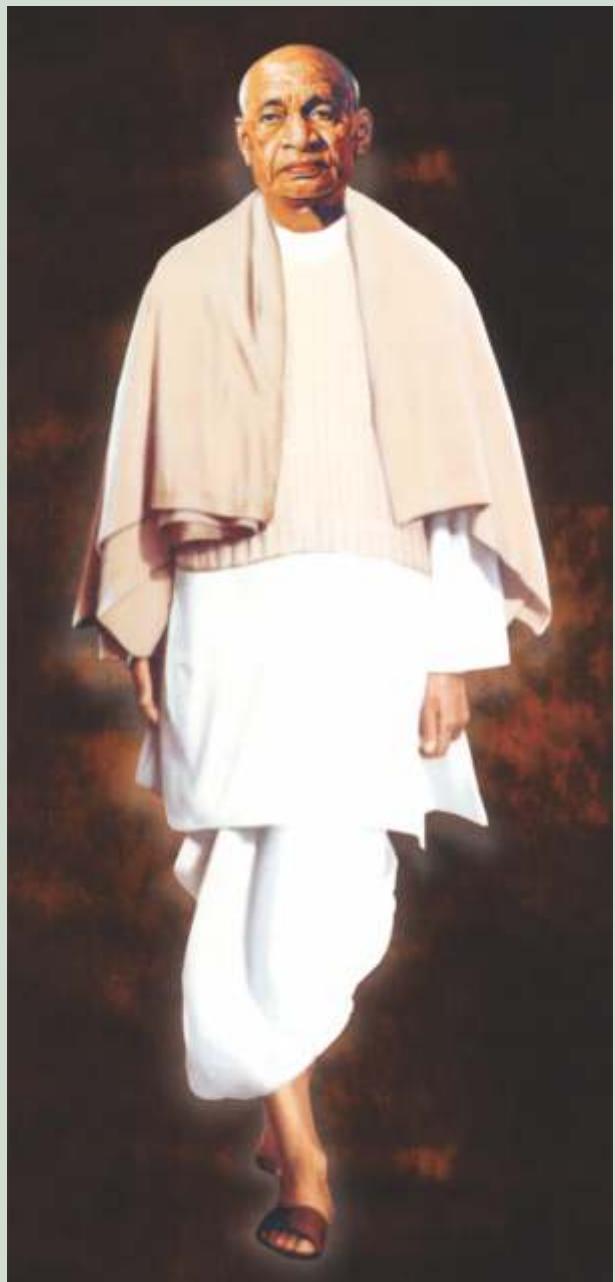

રાજમોહન ગાંધી

જાળીતા રાજનીતિશ અને ગાંધીજીના પૌત્ર

વલ્લભભાઈ તો દુઘવતો સિંહ હતા

કોંગ્રેસ પ્રમુખ તરીકે દેશમાં ગમે ત્યાં બનતા બનાવોમાં રસ
લેવાની વલ્લભભાઈની જવાબદારી હતી, છતાં તેમણે મોટા
ભાગના સમય અને શક્તિ પોતે ગુજરાતના ખેડૂતોને આપેલા

વચનની પરિપૂર્તિ માટે ખર્ચ્યા. બારડોલીમાં વલ્લભભાઈ અને
બોરસદમાં પોતપોતાનું થાણું નાખીને એકબીજાના પ્રયાસમાં
ભાગ લીધો. બંનેએ ખેડૂતોને ન ચુકવેલું મહેસૂલ ભરી
આપવાની તેમજ સરકારને જમ થયેલી જમીન પાછી આપવાની
તથા જમ જમીન ખરીદ કરનાર ત્રાહિત માણસોને જમીન મૂળ
માલિકને પાછી સોંપવા સતત આગ્રહ કર્યો. વેચાયેલી જમીન
પાછી મેળવી આપવામાં ગાંધીજીને બોરસદમાં જેટલી સફળતા
મળી, તેટલી સફળતા બારડોલીમાં વલ્લભભાઈ મેળવી શક્યા
નહીં. બેડા જિલ્લામાં જમ થયેલી ૧૭૮૨ એકર જમીનમાંથી
૭૨ એકર સિવાયની બાકીની બધી જમીન પાછી સોંપણીની
બાબતમાં સહાયભૂત થવું તેવી ઈરવિનની સલાહની
બારડોલીમાં અવગણના કરવામાં આવી. વધારે ખરાબ વાત એ
હતી કે “આવી વાટાધારો તોડી પાડવા માટે અવિકારીઓએ
ઉતેજન આપ્યું.”

અતિશય કડવાશ અને નારાજગી હોવા છતાં ખેડૂતોએ
વલ્લભભાઈ અને મહાત્માજીની વાત સાંભળી અને મહેસૂલ
ભરી આપ્યું. વલ્લભભાઈની જહેમતને પરિણામે બારડોલી
તાલુકામાં બાકી રહેલા મહેસૂલના વીસ લાખ રૂપિયામાંથી
જુલાઈની આખર સુધીમાં ઓગણીસ લાખ ભરપાઈ કરવામાં
આવ્યા બોરસદમાંગાંધીને પણ આટલો જ પ્રતિભાવ મળ્યો. પણ
સરકારી તંત્ર જોડે કામ પાડવામાં સફળ કહી શકાય તેવી ચિદ્ધિ
બેમાંથી એકેને મળી નહીં. બેડાના કલેક્ટર તરીકે માસ્ટરના
અનુગામી તરીકે પેરીએ મહાત્માજીને પૂરો સહકાર આપ્યો.
ગાંધીજીએ ભલામણ કરેલા મુખીઓમાંથી ચાર સિવાયના
બાકીના બધાને ફરી નોકરીમાં લેવામાં આવ્યા. મહેસૂલ ભરવા
માટે અશક્ત હોય તેવા ખેડૂતોની યાદી મહાત્માજીએ પેરીને
મોકલી ત્યારે તેમાંથી ઘણાંખરા લોકોએ પેરીએ મહેસૂલ
વસૂલીમાં રાહત કરી આપી. બોરસદ તાલુકાનાં તેતીસ ગામોમાં
અપાયેલી જમીની તમામ નોટિસો મે માસની ઉ તારીખે પેરીએ
રદ કરી એટલું જ નહીં પણ ગાંધીજી અને સ્થાનિક કોંગ્રેસને
ખબર આપ્યા સિવાય નવી નોટીસો નહીં મોકલવાનું વચન

આપવામાં આવ્યું.

આ બાબત સંતોષકારક હતી પણ આનો અર્થ એ થયો કે થોડાં અઠવાદિયાં અગાઉ વાઈસરોય જોડે વાટાધાટ કરનાર ગાંધીજીએ હવે ખેડાના કલેક્ટર પાસે જવું પડતું અને દક્ષિણે આવેલા બારડોલીમાં કોંગ્રેસના પ્રમુખ વલ્લભભાઈએ સુરતના કલેક્ટરને બારણે હાજર થવું પડતું. તાલુકામાં મામલતદારો જોડે પણ સંબંધ રાખવા પડતા. જૂનમાં સરકારે સખ્તાઈ આદરી. ખેડામાં પેરીની જગાએ ભદ્રાપુર નામના હિંદી અધિકારીને મૂકવામાં આવ્યો. આ અધિકારી દમન નીતિનો ચુસ્ત ટેકેદાર હતો. મહેસૂલ વસૂલી સારી રીતે થાઈ રહી છે તેવું ઉપરી અમલદારો પાસે કબૂલ કરવા છતાં ભદ્રાપુરે ગાંધીજીને જણાવ્યા વગર જંગમ મિલ્કતો જમ કરવા માંડી.

રાસના મુખીપણાની બાબત માં સરકારી અધિકારીઓએ વલ્લભભાઈ અને મહાત્માજીની અવગણના કરી. સન ૧૯૩૦ની લડતમાં રાજીનામું આપનાર પાટીદાર મુખીની જગ્યાએ ચોરી માટે અગાઉ સજી પામેલા બારૈયાને મુખીપણું અપાયું હતું. કરારમાં કહેવાયા મુજબ ઉદાર નીતિનું અનુસરણ કરનાર પેરીએ મહાત્માજીને કહ્યું હતું કે જૂના મુખીને ફરી નોકરીએ લેવામાં આવશે. પાછળથી પેરીની બદલી થઈ ગયા પછી સરકારને એકાએક યાદ આવ્યું કે આ

વલ્લભભાઈ તો પિંજરે પુરાયેલો ઘુઘવતો સિંહ હતા, સરકાર સામે ઘુઘવાટ હતો, અને ગાંધીજીની આજ્ઞા તેમના માટે પિંજરા જેવી થઈ પડી. સરકારે સમાધાન તોડ્યું છે અને તેથી વળતાં પગલાં ભરવાં જ જોઈએ, તેવું વલ્લભભાઈને લાગતું હતું.

વલ્લભભાઈ અને મહાત્માજી વ ર ચે ની વ ા ત ચી ત ની મહાદેવભાઈએ કરેલી નોંધમાં આ બંને વચ્ચેની ખેચતાણ જોઈ શકાય છે:

સરદાર નારાજ થયા છે તે જોઈને બાપુએ કહ્યું કે આ બાબતમાં આપણે તોડવું હોય તો તોડી શકીએ. સરદારઃ હવે તોડવાથી શું વળે ? અડધા ખેડૂતોએ મહેસૂલ ભરી દીદ્યું છે... અને બાકીના પણ ભરી આપવાના છે. આપણે લોકોને કોઈ ચોક્કસ દોરવણી આપતા નથી. બાપુઃ આવું શા માટે કહો છો ? સરદારઃ ભરી શકતા હોય તેમણે મહેસૂલ ભરી આપવું તેવી સલાહ દોરવણી ગણી શકાય નહીં.

બારૈયા મુખીની નિમણુંક થઈ ત્યારે તહેસીલદારે તેને કાયમી નોકરીનું વચ્ચે હતું. આ વાત કલેક્ટરને જણાવવાનું તહેસીલદાર ભૂલી ગયા હતા, તેવું વલ્લભભાઈને મુંબઈ સરકાર તરફથી જણાવવામાં આવ્યું. હકીકિત એ હતી કે રાસના પાટીદારોને મુખીની વાડ અને ઝડપ કાપી નાખવામાં આવ્યા. નાની નાની હજારો બાબતોમાં રાસના પાટીદારોને સત્તાવવામાં આવતા હતા તે બાબતમાં બારૈયા મુખીએ પોતાની આંખ બંધ કરી રાખી.

ચેલા મહેસૂલના ટ્યુટકા ની વસૂલ આત કરવામાં વલ્લભભાઈએ મદદ કરવા છતાં સુરતના કલેક્ટરે વલ્લભભાઈની ઉપેક્ષા કરવાનું ચાલુ રાયું. મહેસૂલ બાકી હોય તે ખેડૂતના ઘર ફરતે મહેસૂલ અધિકારીઓ અને પોલીસો ઘેરો ઘાલતા, ઘરના માણસોને ભાત ભાતની ગાળો સંભળાવતા અને લેણું વસૂલી લીધા પછી જ ઘરમાંથી માણસો અને ઢોરને બહાર નીકળવા દેવામાં આવશે, તેવી ધ્યક્ષમકી પણ આપતા. મહેસૂલ ધારા અનુસાર પોલીસનો ઉપયોગ કરી શકાય નહીં, તેવો નિયમ હોવા છતાં આવી ગેરકાયદેસર વસૂલાત સોળ ગામોમાં કરવામાં આવી.

ગુસ્સે ભરાયે લા વલ્લભભાઈએ વિલિંગન જોડે વાતચીત કરવા માટે સિમલા ગયેલા ગાંધીજી પર ઉપરાઉપર તાર મોકલવા માંડ્યા. પહેલા

તારમાં વલ્લભભાઈએ એક ગામમાં પાડવામાં આવેલી ધાડની વિગતો આપી અને બેદૂતોને તો એક બાજુ દરિયો અને બીજુ બાજુ દાવાનળ જેવું થયાનું જણાવ્યું. બીજા તારમાં વલ્લભભાઈ લખે છે: આજે પોલીસોએ ઘણાં ગામોમાં ધાડ પાડી છે. ત્રીજા તારમાં પોલીસે મુસલમાન બેદૂતની પદીતનું બારણું તોડી નાખ્યાનું વલ્લભભાઈએ જણાવ્યું. પોતાના ચોથા તારમાં વલ્લભભાઈએ પોલીસોના અસહ જુલમનો ઉલ્લેખ કર્યો અને આ બધું અટકાવી શકાતું ન હોય તો ભગવાનને ખાતર અને લડી લેવાની પરવાનગી આપો, તેવું જણાવ્યું.

વલ્લભભાઈ તો પિંજરે પુરાયેલો ધુઘવતો સિંહ હતા, સરકાર સામે ધુઘવાટ હતો, અને ગાંધીજીની આજ્ઞા તેમના માટે પિંજરા જેવી થઈ પડી. સરકારે સમાધાન તોડ્યું છે અને તેથી વળતાં પગલાં ભરવાં જ જોઈએ, તેવું વલ્લભભાઈને લાગતું હતું. વલ્લભભાઈ અને મહાત્માજી વચ્ચેની વાતચીતની મહાદેવભાઈએ કરેલી નોંધમાં આ બંને વચ્ચેની ખેંચતાણ જોઈ શકાય છે:

સરદાર નારાજ થયા છે તે જોઈને બાપુએ કહ્યું કે આ બાબતમાં આપણે તોડવું હોય તો તોડી શકીએ. સરદાર: હવે તોડવાથી શું વળે? અરધા બેદૂતોએ મહેસૂલ ભરી દીધું છે... અને બાકીના પણ ભરી આપવાના છે. આપણે લોકોને

કોઈ ચોક્કસ દોરવણી આપતા નથી. બાપુ: આવું શા માટે કહો છો?

સરદાર: ભરી શકતા હોય તેમણે મહેસૂલ ભરી આપવું તેવી સલાહ દોરવણી ગણી શકાય નહીં.

બાપુ: પણ જેઓ ભરપાઈ કરી શકે તેમણે પણ મહેસૂલ આપવું નહીં, તેવું આપણે શી રીતે કહી શકીએ?

સરદાર: ઘણાં લોકો ભરી શકે તેમ નથી, તે આપણે જાણીએ છીએ, પણ બીકના માર્યા લોકો ભરી આપશો. પછી ભલે ગમે તે થાય.

તે હિવસે મોદેથી પણ સરદારે પોતાનો ઉકળાટ ઠાલવ્યો. બાપુને માહું લાગ્યું અને બોલી ઊદ્ધ્યા કે તો પછી તમારું કહેવું છે કે તમારા મતથી વિરુદ્ધ જઈને અથવા તમારા વિરોધની અવગણાના કરીને મેં આ સમાધાન કર્યું છે? સરદારે પણ તેવી જ સખ્તાઈથી કહ્યું કે તો પછી તોડી નાખવાનું મેં કર્યું નહીં, તેમાં મારી ભૂલ છે?

વલ્લભભાઈ અને ગાંધીજી એકબીજા સાથે ઊંચા સાઢે બોલ્યા હોવાના જૂજ પ્રસંગોમાં આ પ્રસંગની ગણાના થવી જોઈએ. પણ એકબીજાથી અલગ પડવાનો સવાલ જ ન હતો. મહાત્માજી સરકાર જોડેનો અથવા વલ્લભભાઈ બેદૂતો જોડેનો સંબંધ કદાચ તોડે, પણ આ બંને એકબીજાનો સંબંધ તોડે નહીં.

વલ્લભભાઈના અનેક તાર મળવાથી ગાંધીજી તાબડતોબ ગુજરાત પાછા ફર્યા અને તેમણે સરકારને સ્પષ્ટ રીતે જણાયું કે બારડોલીમાં આચરવામાં આવતી ગેરકાયદેસર તાનાશાહીનો અંત આવે અથવા તે બાબતની નિષ્પક્ષ તપાસ થાય. આ બેમાંથી કશું ન થાય તો ‘સરકારે સમાધાન તોડ્યું છે’ તેવું પોતે સમજશે અને ત્યાર પછી “જરૂરી જણાય તેવાં પગલાં ભરવા માટે” પોતે અને કૉંગ્રેસ મુક્ત છે. આ ચેતવણીના જવાબમાં મુંબઈના ગવરનરી લખી જણાયું કે “બારડોલીમાં સમાધાનની કોઈ શરતનો ભંગ થયો નથી તેવી પોતાને ખાતરી છે.” ઉત્તર પ્રદેશના ગણ્યોત્ત્વાને બેદૂતો વતી ગાંધીજીએ કરેલી વિનંતીથી ઉત્તર પ્રદેશના ગવરનર ડાયા નહીં. ગાંધીજીએ જાહેર કર્યું કે આ સંજોગોમાં પોતે લંડન જવા માટે અસર્મર્થ છે.

કરારનું હાઈ નાબૂદ થયું હતું અને વાટાધાટો દ્વારા સ્વરાજ મળવાની આશા નાચ થઈ હતી. કંઈ નહીં તો આવું વાતાવરણ હતું, પણ વલ્લભભાઈએ જેમને ‘મફત દલાલો’ કહેલા તે સમુઅ અને જયકર આ માટે તૈયાર ન હતા. મહાત્માજી લંડનમાં હાજરી આપી શકે તે માટે તેમણે છેલ્લી ઘડીના પ્રયાસ આદર્યો. ઓગસ્ટની આખરમાં વલ્લભભાઈ, જવાહરલાલ, ગફ્ફારખાન અને ગાંધીજી સિમલા પહોંચ્યા. ગાંધીજી વિલિંગનને ફરી મળ્યા. ગાંધીજી લંડનમાં હાજર રહે તેવી સરકારની ઈચ્છા હતી, પણ તે માટે જરૂરી કિંમત ચૂકવવા તે ઈચ્છતી ન હતી. સૌજન્યહીન વાટાધાટો થઈ. અને વિલિંગને ગાંધીજીની એક સિવાયની તમામ માંગણીઓ ફગાવી દીધી. ઉત્તર પ્રદેશ અંગે કશું નહીં થાય, વાયવ્ય સરહદ પ્રાંત અંગે કશું નહીં થાય, બંગાળના કેટીઓ બાબતમાં પણ કશું કરવામાં નહીં આવે. ના, અન્સારી લંડન જઈ શક્શે નહીં. કૉંગ્રેસ કેવળ હિંદુઓ વતી બોલે છે, તેવો આક્ષેપ નકારવા માટે કોઈ રાષ્ટ્રવાદી મુસલમાન ગોળમેજી પરિષદમાં હાજરી આપે તેવું ગાંધીજી ઈચ્છતા હતા. ઈરવિને આ દરખાસ્ત સ્વીકારી લીધી હતી, પણ વિલિંગને નકારી કાઢી. વાઈસરોયે એક જ બાબતમાં મંજૂરી આપી કે બોરડોલી અંગે જે આક્ષેપ થઈ રહ્યા હતા, તેની તપાસ કરવામાં આવશે. ગમે તેટલો નજીવો હોય પણ થોડો લાભ મળ્યો હોવાથી ગાંધીજી લંડન જવા તૈયાર થયા.

સરકાર સામે રોષ હોવા છતાં પણ વલ્લભભાઈએ ગાંધીજીને જવાનો આગ્રહ કર્યો. જવાહરલાલે અને ગફારખાને પણ આવો આગ્રહ સેવ્યો. મહાત્માજી અને કૉંગ્રેસ વચ્ચન આપીને ફરી બેઠા તેવો આક્ષેપ સાંભળવા તેઓ તૈયાર ન હતા. લંડન જવાનો નિર્ણય થયો તેનો અર્થ એ નથી કે સ્વરાજ મેળવવાનો બીજો દરવાજો સાબૂત હતો અથવા તો લડતનો

દરવાજો બંધ થઈ ગયો હતો. રવાના થતાં અગાઉ ગાંધીજીએ સરકારને જણાવી દીધું હતું કે સત્યાગ્રહ મોક્કફ રાખવામાં આવ્યો હોવા છતાં જરૂર પડે તો કૉંગ્રેસ સંરક્ષણાત્મક સીધાં પગલાં દ્વારા રાહત મેળવશે. મહાત્માજીએ વલ્લભભાઈનું વલાશ અપાનાયું હતું. પણ પરિષદમાં હાજરી નોંધવાવી તે લંડનયાત્રાનો એકમાત્ર ઉદેશ ન હતો. બ્રિટનમાં સરકાર ઉપરાંત લોકો પણ હતા અને આમ જનતા સુધી વાતની રજૂઆત કરી શકાય તેવી તકનો ઉપયોગ કરવાનો હતો. ધાર્યા પ્રમાણે ગોળમેજી પરિષદ નિર્ઝળ નીવડી. અંગ્રેજ અખબારોએ મહાત્માજીને હિંદુઓના આગેવાન લેખાવ્યા અને કૉંગ્રેસ ભારતના અનેક પક્ષોમાંથી માત્ર એક પક્ષ જ છે તેવી રજૂઆત કરી. ગોળમેજી પરિષદમાં ભાગ લઈ રહેલા મુસલમાનોએ જાહેર કર્યું કે ગાંધીજી અમારા પ્રવક્તા નથી. વિલિંગન જેવું માનસ ધરાવનાર અંગ્રેજોએ રાષ્ટ્રીય આંદોલનને તોડી પાડવા માટે એવો વ્યૂહ અપનાયો કે તેમણે મુસલમાનો, દેશી રાજ્યો જેવા જૂથોમાં અલગતાની ભાવના પ્રજ્વલિત કરી. અન્સારી માટે નકાર ભણવામાં આવ્યો, ત્યારે જ મુસલમાનોનો ટેકો મેળવી લેવાના સંઘર્ષમાં ગાંધીજીએ કંઈ નહીં તો થોડા વખત પૂરતી હાર માનવી પડી. પણ પોતાને પક્ષેથી રાજાઓ અને પછાત વગ્ને ખસેડી લેવામાં આવે તે અટકાવવા માટે ગાંધીજી મક્કમ હતા. દેશી રજવાડાંઓ વધારે પડતાં નારાજ ન થાય તેવા સંભાળ ગાંધીજીએ ગોળમેજી પરિષદમાં રાખી. અંગ્રેજોને ગાંધીજી વિચિત્ર અને હકીલા છતાં ગમી જાય તેવા લાગ્યા. બહિષ્કારને કારણે ખોટ ભોગવતા લેન્કેશાયરમાં પણ ગાંધીજીને આવકાર મળ્યો. વલ્લભભાઈને તેમણે લખ્યું કે “મારું ધંણું ખરું કામ પરિષદની બહાર થઈ રહ્યું છે. અત્યારે આ બધાનું કશું મહત્વ નથી. પણ મને એવું લાગે છે કે ભવિષ્યમાં આ કામ બહુ ઉપયોગી થઈ પડશે.” વલ્લભભાઈએ જે મુદ્દાઓનો સામનો કરવો પડતો હતો, તે બાબતમાં ગાંધીજીએ સલાહ આપી:

ત્યાં આગળ તમારે જે કરવું ધરે તે કરજો.... લડત આપવી પડે તેવું તમને લાગે તો બેશક આપજો.

સ્વામી સચિદાનંદ

દેશના આધુનિક અને વ્યવહારિક આવિષ્કારોને સમર્થન આપત્તા સંત

મધ્યમ માર્ગી

સુખશાંતિનો સાચો અધિકારી

મનુષ્યના આવેગોને સમજવા જેવા છે. જેમ કે ભૂખતરસનો આવેગ. પ્રાણીઓને ભૂખ લાગે છે, તરસ લાગે છે. તેના શરીરની રચના એવી રીતે કરાઈ છે કે તેને સમય સમય પર અન્નજળ વગેરેની આવશ્યકતા પડે જ. મશીનમાં ઈંધણ ભરવું પડે. ઈંધણ વિના મશીન ચાલી ન શકે, પણ ઈંધણ ખૂટી ગયું હોય તો મશીનનો ભૂખનો આવેગ નથી આવતો. એટલે તે જરૂર છે. એટલે તે સુખદુઃખથી પર છે. પણ પ્રાણીઓને ભૂખ લાગે છે. જેમ જેમ ભૂખ વધતી જાય છે તેમ તેમ તેનો આવેગ પ્રબળ બનતો જાય. જેમ જેમ આવેગ પ્રબળ બનતો જાય તેમ તેમ તે પોતાની જાત ઉપરથી કાબૂ ગુમાવતાં

જાય. તેના વિનય, વિવેક. સમજણ વગેરે આવેગના વંટોળમાં ઊરી જાય. સમર્થમાં સમર્થ વ્યક્તિ પણ આવેગની તાણમાં તણાઈ જાય. આ કુદરતી વ્યવસ્થા છે. પ્રાણીમાત્ર આ વ્યથાની પકડમાં પકડાયેલાં છે.

મહાભારતમાં યુદ્ધમેદાનમાં હણાયેલા પોતાના સો પુત્રોના શબ જોઈને વ્યાકુળ બનેલી ગાંધારી હદ્યફાટરુદન કરી રહી છે. આ કરુણ દ્રશ્ય જોઈને અર્જુનને પીડા છાય છે. જરૂર ગાંધારી રડી રડીને મરી જશે તેવી ખાતરી થાય છે. પણ શ્રી કૃષ્ણ ગંભીર છે. તે કહે છે, ‘અર્જુન, મારી પ્રકૃતિને જો. પ્રાણી ઉપર પ્રકૃતિનું સામ્રાજ્ય છે, એટલે વિશ્વ ચાલે છે.’

થોડી જ વારમાં ગાંધારીને ભૂખ લાગે છે. કમે કમે ભૂખનો આવેગ વધતો જાય છે. અહીં રણમેદાનમાં ખાવાનું ક્યાંથી લાવવું? પણ તેની નજર દૂરના એક આખ્રવૃક્ષ ઉપર પડે છે. ત્યાં જઈને જુએ છે તો એક સરસ મજાની પાકેલી કેરી દેખાય છે. ઊંચા હાથ કરીને તોડવા પ્રયત્ન કર્યો પણ ત્યાં હાથ પહોંચાયો નહીં. ઊંચા થવા માટે પોતાના પુત્રનું શબ્દ લઈ આવીને ઉપર ચડીને કેરીને તોડવાનો પ્રયત્ન કર્યો તો પણ કેરી ઊંચી જ રહી. એક પછી એક સોએ સો પુત્રોનાં શબ્દ ગોઠવીને ગાંધારીએ કેરી તોડવાનો પ્રયત્ન કર્યો. ત્યારે શ્રી કૃષ્ણો કહ્યું: જો અર્જુન, આ કુદરતની વ્યવસ્થા જો. ભૂખના આવેગ આગળ આ માતા રાંક થઈ ગઈ છે. પુત્રશોકમાં વ્યાકુળ બનેલી હવે એ જ સ્ત્રી ભૂખની પીડાથી વ્યાકુળ થઈને પુત્રોના શબ્દ ગોઠવી રહીછે.

ભૂખનો આવેગ કુદરતી વ્યવસ્થા છે. તેમાં પણ બે વિભાગ છે: પેટમાંથી ઉત્પન્ન થાયે લાં આવેગ અને રસેન્દ્રિયમાંથી સ્વાદ માટે ઉત્પન્ન થયેલો આવેગ. કુદરતે માત્ર ઉદરમાં જભૂખ મૂકી હોત અને સ્વાદનો આવેગ ન મક્ક્યો હોત તો માણસ મોટા ભાગે મશીનકે અર્ધમશીન જેવો બની ગયો હોત. જેમ મોટરગાડીની ખાલી ટાંકીમાં પેટ્રોલ ભરી લેવાય છે તેમ માણસ પણ પોતાના ખાલી પેટમાં ગમે તે ખોરાક ભરી લેત. પણ માણસ મશીન નથી. તેને સ્વાદ

જોઈએ છે. માત્ર પેટ ભરવાનો પ્રશ્ન નથી. સ્વાદિષ્ટ વસ્તુઓથી પેટ ભરવાનો પ્રશ્ન છે. ઘણી વાર ઉદર તૃત્મ હોય પણ સ્વાદેન્દ્રિય અતૃત્મ હોય. માત્ર સ્વાદેન્દ્રિયની તૃત્મ માટે જે ખોરાક લેવાય છે તે અસંયમ છે. અતિભોગ છે. તે કુદરતી પણ નથી. એ ટલે તે નાં પરિણામે રોગ છે. અહીંથી માણસની જવાબદારી શરૂ થાય છે. ઉદર અને સ્વાદ બંને એકબીજા પૂરક બને તો ખોરાક સુખરૂપ થવાની સાથે જીવન બને છે. પણ જો ઉદર અને સ્વાદ બંને એકબીજાના પૂરક બને તો ખોરાક હુંઘરૂપ થવાની સાથે જીવનને મૃત્યુમાં પલટાવે છે. કેટલાક લોકોએ એવો માર્ગ શોધ્યો કે ખોરાક અને સ્વાદ બંનેનો ત્યાગ કરવો. આત્મબળ દ્વારા કે હુરાગ્રહ દ્વારા આવી પ્રક્રિયા થોડા દિવસો તો ચલાવી શકાય, પણ અંતે ખોરાકની અનિવાર્યતા રહેવાની જ. એટલે આ માર્ગમાં સાતત્ય નથી. ઘણી વાર એવું પણ બને કે ખોરાક અને સ્વાદનો ત્યાગ કરેલો હોય એવો માણસ અંતે બેબાકળો થઈને ખોરાક ઉપર તૂટી પડે. આ સંયમ નથી પણ નિગ્રહ છે. નિગ્રહ કુદરતી નથી. એટલે નિગ્રહની પાળ તૂટવાની જ છે. કોઈની બે દિવસ વહેલી તૂટે તો કોઈની બે દિવસ મોડી તૂટે. પણ નિગ્રહ કદ્દી ચિરંજીવી ન હોઈ શકે. નિગ્રહની પાળ જ્યારે તૂટે છે ત્યારે તળાવનું સંગ્રહાયેલું

તમામ પાણી વહી જાય છે. તળાવ ખાલી થઈ જાય છે અને

વહેલું પાણી સ્વયં નાથ થઈ, બરબાદી પ્રસરાવે છે, તેમ તૂટેલો નિગ્રહ પ્રચંડ વેગથી વહેવા માંડે છે. એટલે ખોરાકનો નિગ્રહ એ કલ્યાણ માર્ગ નથી.

કેટલાક લોકોએ એક બીજો માર્ગ શોધ્યો. તે છે ખોરાકનો સંયમ અને સ્વાદનો નિગ્રહ. માપસરનો ખોરાક ખાવાનો પણ તેને સ્વાદ વિનાનો બનાવીને ખાવાનો. ખોરાક સ્વાદ વિનાનો હોય એટલે આપોઆપ તેની માત્રા ઓછી થઈ જાય. સ્વાદના કારણે તેનું વધુને વધુ ખાવાનો લોભ ન રહે. એટલે ખોરાકની માત્રા સીમિત થઈ જાય. આ માર્ગ પહેલા કરતાં થોડો ઠીક છે. પણ આમાં પણ નિગ્રહ તો છે જ. સ્વાદનો નિગ્રહ તન-મન બંનેને હાનિ પહોંચાડે છે તે વાત વૈરાગ્યભાવવાળા લોકો ભૂલી જાય છે. કુદરતે મુખમાં સ્વાદ મૂક્યો છે તે માત્ર સ્વાદસુખ મેળવવા કે અકરાંતિયા થઈને ખા ખા કરવા નથી મૂક્યો. પણ ખોરાક સાથે સ્વાદની અનિવાર્ય ઉપયોગિતા સ્થાપિત કરવા મૂક્યો છે. જેમ ઘંટીમાં અનાજ

નાખો અને તેનો લોટ જોતાં જ તમારા મોઢામાં પાણી આવે, તો નિશ્ચિત પ્રકારના હોમોન ઉત્પન્ન થાય. આ હોમોન ખોરાકને પચાવવાના રસો ઉત્પન્ન કરે છે. આ રસોથી ખોરાક પચે છે. ખોરાકને જોઈને જ જો મોઢું બગડી જાય, કડવી દવા જોતાં તે પીતાં જે દશા થાય છે તેવી દશા થાય તો ઉલ્ટા હોમોન ઉત્પન્ન થાય, તેથી ખોરાક પચે નહીં, સતત અપ્રિય ખોરાક ખાવાથી અજ્જણ્ણ, મરડો, એનીમિયા અને અલ્યાહારની બીમારીઓ થવા લાગે છે. એટલે ખોરાકનો સંયમ અને સ્વાદનો નિગ્રહ એ માર્ગ પણ યોગ્ય નથી. જીવન માટે સ્વાદ જરૂરી છે. પણ સ્વાદ વિકૃત ન હોય તેનું ધ્યાન રાખવું જરૂરી છે. સ્વાદનો અત્યંત ત્યાગ જો લોકચાહના મેળવવા માટે કર્યો હોય તો તે વ્યક્તિના વ્યક્તિત્વ માટે પણ હાનિકારક છે. મોટા ભાગે કુદરતી જીવનનો ત્યાગ કોઈને કોઈ રીતે લોકચાહના માટે જ કરાતો હોય છે, કોઈ ખોરાક

અને સ્વાદ છોડી દે અથવા સ્વાદ વિનાનો ખોરાક લેતો લોકો તેને ત્યાગ-વૈરાગ્ય માને છે. તેથી અંજાઈ જાય છે. અંજાયેલા લોકો આવી વ્યક્તિઓમાં ચમત્કારોની સૂચિ ઊભી કરે છે. ચમત્કારોની કાલ્યનિક સૂચિમાં પેલી વ્યક્તિનું વ્યક્તિત્વ નિરૂપણ થવા લાગે છે. આ આખા મિથ્યાવ્યક્તિત્વને પોષવા માટે પેલો ખોરાક અને સ્વાદનો ત્યાગ મૂલાધાર બને છે. એટલે ઉપરથી મહાન ગણાતા આવા પુરુષો અંદરથી વાંસ જેવા પોલા અને વ્યક્તિત્વ વિનાના બની જાય છે. લોકચાહનારૂપી લક્ષ્યને સિદ્ધ કરવા ખોરાક અને સ્વાદનો નિગ્રહ એ સાધના બની જાય છે.

આવા માણસોનું બરાબર નિરીક્ષણ કરશો તો દેખાશો કે તેઓ રોગી, ફિક્કા, નિસ્તેજ, દુર્બળ અને જોમ જુસ્સા વિનાના, મંદ ઈચ્છાશક્તિવાળા હોય છે. હા, જો લોકચાહના લક્ષ્ય હોય તો આટલી બધી વિકૃતિ નથી આવતી પણ મોટા ભાગે જ્યાં અકુદરતી નિગ્રહો જ પ્રતિષ્ઠાનું માપ બનતા હોય ત્યાં લોકેષ્ણાના દબાણમાં આવેલી વ્યક્તિને આગળ જતાં પોતાની ભૂલ સમજાય તો પણ તે ભૂલને સુધારી શકતી નથી,

ઉદ્ઘાનું પોતાની ભૂલને આદર્શ, તપ અથવા ત્યાગનો જામો પહેરાવવાનું ચાલુ રાખે છે. પ્રજાની વિકૃતિનું આ મૂળ છે.

એક ગ્રીજો માર્ગ છે. ખોરાક અને સ્વાદ બનેનો નિગ્રહ નહીં, પણ બનેનો સંયમ. ખોરાક લેવાનો જ, તે પણ સ્વાદિષ્ટ ખોરાક લેવાનો, ઉચિત માગ્રામાં હિત-મત-પથ્ય સાથે લેવાનો. રસોઈ પણ કળા છે. તેનું પણ એક શાસ્ત્ર છે-પાકશાસ્ત્ર. આહાર એ કુદરતી વ્યવસ્થા છે. તન, મનને રૂચે ગમે તેવો અને આરોગ્યનાં પરિણામ આપે તેવો યોગ્ય સ્વાદિષ્ટ ખોરાક લેવાનો જ. તેથી સુખ, તૃપ્તિ અને શાંતિ ગણેય મળે છે. ભૂખના આવેગને ગ્રાસરૂપ માની તેમાંથી મુક્ત થવા ખોરાકનો નિગ્રહ કરવો અને સ્વાદના આવેગથી છૂટવા સ્વાદમાત્રનો નિગ્રહ કરવો, એ કુદરતી માર્ગ નથી, એટલે હિતાવહ પણ નથી. ભૂખ્યા માણસનું મન સતત ખોરાકનું ચિંતન કર્યા કરશે. જ્યારે તૃપ્ત થયેલા માણસનું મન ખોરાકથી પાછું હટીને શાંતિનો અનુભવ કરશે, અશાંતિનાં બે મુખ્ય કેન્દ્રો છે: (૧) અત્યંત નિગ્રહ અને (૨) અતિભોગ. આ બંનેનો ત્યાગ કરી જે મધ્યમાર્ગ - સંયમી જીવન જીવે છે તે સુખશાંતિનો અધિકારી બને છે.

તા.૧-૪-૨૦૧૮થી સરદારધામ એક વિચાર માસિક અંકના લવાજમમાં નવા સભ્યો માટે વધારો નીચે મુજબ છે.

લવાજમના દર : છુટક કિંમત : રૂ. ૧૦૦/- વાર્ષિક કિંમત : રૂ. ૧,૨૦૦/- વિદેશ : ૧૦૦ ડોલર

આજુવન સભ્ય (૧૦ વર્ષ) રૂ. ૧૦,૦૦૦/- વિદેશ : ૮૦૦ ડોલર

નીચેના ફોર્મ ભરી આજે જ આપનું તથા આપના સનેહીજનનું લવાજમ મોકલી આપો...

ઓફિસ : રોયલ હાઇટ્સ પાસે, વૈષ્ણોવેલી સર્કલ, એસ.પી. રીંગ રોડ, અમદાવાદ-૩૮૨ ૪૨૧. ફોન : ૯૯૨૯ ૫૨૩૫૮

આપનું ફોર્મ

નામ : _____

સરનામું : _____

ગામ : _____ તાલુકો : _____

જિલ્લો : _____ પીનકોડ : _____

મો.નં. : _____

ચેક/મનીઓર્ડરની વિગત _____

આપનાં સનેહીજનની વિગત

નામ : _____

સરનામું : _____

ગામ : _____ તાલુકો : _____

જિલ્લો : _____ પીનકોડ : _____

મો.નં. : _____

ચેક/મનીઓર્ડરની વિગત _____

પદ્મશ્રી ગુરુનવંત શાહ

ગુજરાતના લખયોગી કટાર લેખક

આપણી

સમગ્રી

સૃષ્ટિ

વિચારોની

બનેલી છે

આપણી લાડકી પૃથ્વી પર સદાય વિચારોનો જ પ્રભાવ રહ્યો છે. રામરાજ્ય એટલે શું? રામ આખરે તો એક વિચારનું નામ છે. વિચાર કદ્દી મરતો નથી, તેથી વારંવાર કહેતો રહ્યો છું: વિચાર અમર છે, તેથી રામ અમર છે. રામજીના વિચારનું ગુરુત્વ મધ્યબિંદુ એટલે મર્યાદા. રામ મર્યાદાપુરુષોત્તમ કહેવાયા. સૂર્ય મર્યાદા પાળે છે, સાગર મર્યાદા પાળે છે, આકાશગંગા પણ મર્યાદા પાળે છે અને અસંખ્ય તારાઓ પણ પોતપોતાની ભ્રમણકક્ષામાં જ ચકરાવા મારે છે અને એ રીતે મર્યાદા પાળે છે. મનુષ્યે પણ મર્યાદાપાલનમાં રહેવું જોઈએ. મર્યાદાનું પાલન એટલે અત્યંત સૂક્ષ્મ કક્ષાએ વિવેકની જળવણી. વિવેક જળવાય, તો પૃથ્વી જળવાય. વિવેક જળવાય, તો વિશ્વશાંતિ આપોઆપ જળવાય.

રાજકીય અને સામાજિક વિચારો દ્વારા સામાજિક કાંતિ થતી રહે છે. વિવેકનું ખરું વાહન શિક્ષણ છે. ‘અસ્પૃશ્યતા-નિવારણ’ એક વિચારનું નામ ગણાય. મહાત્મા ગાંધીએ એ વિચાર થકી સમાજપરિવર્તનનો યજ્ઞ શરૂ કર્યો. હજુ અસ્પૃશ્યતા પૂરેપૂરી ગઈ

નથી. એ બતાવે છે કે ગાંધીજીની ૧૫૦મી જન્મજંયંતીના વર્ષમાં પણ આપણે અભિજ્ઞ છીએ અને વળી બેશરમ પણ! વર્ષો પહેલાં હું મારાં સંતાનો માટે નવાં નવાં પુસ્તકો ખરીદીને લાવતો. પરદેશ જતી વખતે સાન્તાકૂજ એરપોર્ટ પરથી ઉત્તમ પુસ્તકો ખરીદીને દુકાનદારને જ એ પુસ્તકો ઘરે મોકલવાની સૂચના આપતો. આ રીતે બાળકોને રવાના થયેલા એક પુસ્તકનું શીર્ષક હતું: ‘There is No Such Place As Far Away’ લેખક: રિચાર્ડ બેક. (એરપોર્ટ, મોકલ્યા તારીખ: ૨૦-૦૪-૧૯૮૨). આ જર્જરિત પુસ્તક અત્યારે મારા હાથમાં છે.

હવે વાત સાવ બદલાઈ ગઈ છે. હવે મોટાં થઈ ગયેલાં સંતાનો મને સારાં સારાં પુસ્તકો આપે છે. દીકરીએ ત્રણ પુસ્તકો થોડાક જ દિવસ પર મોકલી આયાં. લેખકનું નામ છે: Yuval Noah Harari. આ લેખક મોટા ગજાના દાર્શનિક છે. એમણે લખેલાં ત્રણ પુસ્તકો વાંચીએ તો કદાચ તમ્મર આવી જાય એમ બને. ત્રણ પુસ્તકોનાં નામ છે! 1. Sapiens: ‘A Brief History of Humankind’ 2. Homo Deus: A Brief History of Tomorrow અને 3. 21 Lessons From the 21st Century.

પ્રથમ પુસ્તકમાં વીતી ગયેલા ભૂતકાળનું દર્શન છે. બીજા પુસ્તકમાં માનવજીતના ભાવિનું દર્શન છે અને ગ્રીજા પુસ્તકમાં વર્તમાનકાળની વાત થઈ છે. હવે લેખકનો ખરો પરિચય આપું?

પુસ્તકની અર્પણનોંધના શબ્દો છે:
'To my husband Itzik.'

વાંચનારને થાય કે લેખિકા પોતાના પતિને પુસ્તક અર્પણ કરી રહી છે, પરંતુ વાત સાવ જુદી જ છે. લખનાર પુરુષ છે.

પ્રથમ પુસ્તકની વાત ટૂંકમાં કરું? 'હોમોસેપિયન્સ'નો અર્થ થાય છે: શાંશો માણસ. એક પ્રજીતિ તરીકે આપણો ભવ્ય ભૂતકાળ કેવો હતો? જાડ પર રહેનારાં ઈન્સિરિનફિંટ વાનરમાંથી આપણો આ પૃથ્વી પર વિહરતાં થયાં છીએ. લેખક કહે છે: ૭૦ હજાર અને ૩૦ હજાર વર્ષો પહેલાં એક મોટું મસ કોનિનિવ રીવોલ્યુશન થયું અને વિચારવાની તથા પ્રત્યાયન (કમ્બુનિકેશન)ની આવડતમાં મનુષ્યે વિકાસની હરણકાળ ભરી હતી. ત્યારે પછી ખેતીની શોધ થઈ પછી કૂષિકાંતિ થઈ. એ પછી વૈજ્ઞાનિક કાંતિ સુધીનો વિકાસ થયો એમ કહેવાય. અનાજનો વેપારી મોટી ગૂણમાંથી હથેળીમાં દહેરાદૂન બાસમતી બતાવે તેમ હું માત્ર થોડાક દાઢા જવાયકો સામે અહીં ધરી રહ્યો છું.

હોમોસેપિયન્સનું ભવિષ્ય કેવું હશે? એક જગ્યાએ લેખક કહે છે: 'મૃત્યુના અંતિમ હિવસો આવી પહોંચ્યા છે. મૃત્યુ એક ટેક્નિકલ પ્રોબ્લેમ છે, જે ભવિષ્યમાં ઉકેલાઈ જવાનો છે. આપણો હોમોસેપિયન્સમાંથી Homo Deus (God) બનવા તરફ જઈ રહ્યાં છીએ.' આ વાત માનવામાં ન આવે તેવી છે છતાં લેખક તેને એવી કુશળતાથી રજૂ કરે છે કે આપણે વાત માની જ લઈએ. માનવત્વ તરફથી દેવત્વ ભણીની યાત્રા અંગે વાંચવાનો આનંદ મળે છે.

ગ્રીજા પુસ્તકમાં ર ૧મી સદીની અવનવી વાતો થઈ છે. એમાં

આવે છે, 'આર્ટિફિશિયલ ઈન્ટેલિજન્સ'ની અને મશિન-લિન્ગની રંગીન વાતો. સાથે આવે છે એલ્ગોરિધમ અને બિગ ડેટા એનાલિટિક્સની વાતો. (વડોદરાના ભૂતપૂર્વ મેયર અને

મુજા લોકભારતીના વિદ્યાર્થી શ્રી ભરત ડાંગરને થોડાક જ સમય પર 'આર્ટિફિશિયલ ઈન્ટેલિજન્સ' જેવા વિષય પર મ. સ. યુનિ. વડોદરા તરફથી પીએચ.ડી.ની ડિગ્રી પ્રાપ્ત થઈ છે). લેખક તો ત્યાં સુધી કહે છે કે: 'ઇન્ફોર્મેટિક્સ, બાયો-એન્જિનિયરિંગ અને બાયો-ટેકનોલોજી આપણાને એટલી હદ સુધી બદલી શકે છે કે ભવિષ્યમાં આપણે આપણી જાતને પણ નહીં ઓળખી શકીએ!' ઈન્ફોટેક અને બાયોટેકમાં થઈ રહેલાં સંશોધનો આપણાં રાજકીય અને સામાજિક મૂળિયાંને ત્યાં સુધી હચમચાવી મૂકવાનાં છે કે આપણે તે બધાંને કયાં સુધી અપનાવી શકીશું એ એક મોટો પડકારછે.

આ ગ્રાણ પુસ્તકો વાંચીને મને થયું કે મારી ઉમર જો આજે છે તેના કરતાં ૨૦ કે ૩૦ વર્ષ નાની હોત તો! તો કદાચ મારા મૃત્યુની દાદાગીરી ઓછી હોત! બહુ સમજ ન પડે તેવાં આ ગ્રાણે પુસ્તકોમાં વિચારોનું એક સુંદર છતાં બિહામણું વૃંદાવન રચાયું છે. પરિવર્તનની ઝડપ આપણાને થથરાવી મૂકે તેવી ભયાનક જણાય છે.

**પાછાનો વળ છું
શમણાંના દ્રવ્યમાંથી
આપણે સૌ સર્જયાં જી,
નાની શી આ જિંદગી,
તો ઊંઘનો આકાર જી!**

"ધ ટેમ્પેસ્ટ" (શેક્સપિયર રચિત નાટક) ગ્રવેશ દરશ્ય-૧માં બોલાતી પંક્તિઓ.

જ્ય વસાવડા
જાહોરા યુવા કટાર લેખક

વિસજ્ઞ થાય એ પહેલાં સજ્ઞ કરી લે...

ફેસબુક પર એક ગુજરાતી યુવાનની પોસ્ટમાં આવું વાંચીને નજર ચોટી જાય છે. ના ના, ઈલેક્શનમાં કેમ્પેઇન કરવાની કોઈ નવી ઓનલાઈન ટ્રિક નથી. સંવેદનાનો સચ્ચાઈથી છલોછલ દસ્તાવેજ છે. અપૂર્વ ચૌધરી નામનો આ કટારનો એક રીડરબિરાદર હેઠું નીચોવિને લખે છે. પંછી ઉદ ચલા. ઉંઘું, દીકરીને સવારે વળાવવાની આ યુવાનની ઉંમર નથી. અને બહેન પિયર છોડીને સાસરે કે ભાણવા જતી હોય એવો મુદ્દો નથી. ના તો પ્રાણપંખેરું ઉડી જાય એવી કોઈ વાત છે.

અપૂર્વના જ શબ્દોમાં આ વાત તો મા, મમ્મી, મધર,

અમ્મી... શબ્દ અનેક અહેસાસ એક યાને એની માતાની છે. મુદ્દો શું છે? એની મમ્મી જાય છે જીવનના પહેલા એવા ભારત દેશના ૨૫ દિવસના પ્રવાસે! અને એકશાસે વંચાય જાય એવો આ પત્ર મૂળ તો દીકરાએ મમ્મીને જતી વેળાએ લખીને આખ્યો છે.

રીડિંગનો ફાયદો એ કે શબ્દો ને લાગણીઓની સમજણ વધે ને એ ડિપોઝિટ પરી હોય તો ક્યારેક કામ આવે ઋણનું આમ કશુંક બોલી-લખીને ચૂકવણું કરવામાં! જરાક આપણા જતભાતના કાલ્યનિક ભયોને મર્યાદાનું નામ આપી ટાઢ વિના

ટૂટિયું વાળી સૂતેલા સમાજને જગાડે એવી વાત છે. માટે પહેલા તો વાંચી લઈએ આ રિયલ લેટર ફોમ સનાનું એ મધર. લો વાંચો

“તર વર્ષ પહેલાં તું આ ઘરમાં આવી હતી. એક ૨૦ વર્ષની છોકરી નવી જિંદગી શરૂ કરવા. આંખોમાં વિસ્મય અને મનમાં ઘણા અરમાનો લઈને.

દુનિયાદારી અને સામાજિક હકીકતોથી અજાણ હતી તું. અને ત્યારથી એ ૨૦ વર્ષની છોકરીનું અડધું જીવન સામાજિક અને આર્થિક જવાબદારીઓમાં જ ખર્ચાઈ ગયું. જવાબદારીઓ અને અપેક્ષાએ છોકરીને સીધી જ સ્ત્રી બનાવી દીધી. એક ખાસ ઉભરની મસ્તી, બેફિકરાઈ કે અલ્લડતા શું છે એ સમજવાનો અને મોકો જ ના મળ્યો.

પછી તેં સારી રીતે, જાત મહેનત કરીને સહારાથી પોતાનો એક નાનો માળો બનાવ્યો. ૩૦ વર્ષ પહેલાં, ને એમાં મને જન્મ આપ્યો. એક એવું જ્ઞાન જે હું ક્યારેય ચૂકવી શકવાનો નથી. પછી તેં એ માળાને તારી રીતે સાચવ્યો અને સજાવ્યો.

લડીને, તૂટીને, સહન કરીને, પોતાની ઈંદ્રાઓનો ભોગ આપીને પણ એને એકજુટ રાખ્યો. સમય પસાર થતો ગયો ને તારા બચ્ચાઓ મોટા થતા ગયા. બીજા ૨૦ વર્ષ પસાર થઈ ગયા અને દરમિયાન તું એ માળાને વધુ

સારામાં સારી રીતે ગુંથવામાં પરોવાયેલી રહી. અને એક દિવસ અમે સૌ ઊરી ગયાં. અમારી મનગમતી દિશામાં. એ જ પાંખોને સહારે જેમાં પ્રેમ, લાગણી, હુંઝ, હિભ્મત અને સ્વમાનની તકાત તેં ભરી આપી હતી.

સમયાંતરે સૌ નીકળી ગયાં. ભાજાવા માટે, કમાવવા માટે, નવા અનુભવ માટે. પણ એક અજાણ્યા રસ્તા પર હુંમેશ માટે ચાલી નીકળ્યા ત્યારે તારી બંગડીઓનો તૂટવાનો સંભળાયેલો અવાજ આજે પણ મને હચ્ચમચાવી જાય છે.

તારી એ કલતાની અભિવ્યક્તિ તેં ક્યારેય નથી કરી, પણ એની અનુભૂતિ મને હુંમેશા થઈ છે. તારા ચાર જીણા માળામાં તું ખુદ જ એક દિવસ એકલી થઈ ગઈ. પણ આજે ફરીથી આપણો સાથી છીએ. તારી જ આંગળીઓએ ગુંથેલા તારા ઘરમાં. અને આજે ઉડવાનો વારો અને સમય તારો છે.

પાંખો ફેલાવીને તારે ઉડવાનું છે, અને તું ઉદીશ. તને મનગમતી દિશામાં, ખુલ્લા આકાશમાં, તારી પાંખોમાં છે એટલી તાકાત ભરીને. મુક્ત મને, બેરોકોક. આગળ શું મળશે અને પાછળ શું છૂટશે એની પરવાહ કર્યાવગર.

સંબંધોનાં સરવાળા-બાદબાકી અને પૈસાઓને ગુણાકાર-ભાગાકાર બાજુ પર મૂકીને. તું ઉડજે, તારી જાત સાથે. તું ઉડજે તને મળવા માટે. તું વાત કરજે, તારી સાથે. કોઈ મળે ને હસી જવાય કે કોઈ યાદ આવે ને રડી જવાય, તો બંને દિલ નીચોવીને કરજે. કંઈ પણ કરીશ એ ફક્ત તારું હશે.

અભિલબ્રક્ષાંડમાં બસ એક તું જ છે એ રીતે ફરજે.

સાડીનો કલર કે માથા પરની બિંદી, હાથમાં કંગન કે પગમાં મોજડી, જે ગમે એ પહેરજે. કોઈ શું કહેશે, શું થશે કે શું લાગશે જેવી ચિંતાઓને બાળીને એની રાખ હુંમેશ માટે કોઈ ઘાટ કે

નદીમાં પથરાવી દેજે. સુંદર પહેરીશ, સુંદર ફરીશ, સુંદર ખાઈશ, હસીશ તો પણ પણ તને જોઈને મલકાશે અને ક્ષિતિજની પેલે પારથી ફરી તારા પ્રેમમાં પડશે એની મને ખાતરી છે. ૫૦ વર્ષમાં આવો સમય તને કચારેય મળ્યો નથી. આ દિવસો હવે તારા છે, ફક્ત તારા.

ફરી લે, ઉડી લે, જોઈ લે... આંખોની કીકી સ્થિર થઈ જાય એ પહેલા, કાન ને રામ-નામનાં ભાષકારા સંભળાય એ પહેલા, પગ ચાલવાની ના પાડે એ પહેલા, જીવનની ટળતી સાંજ આવી જાય એ પહેલા, ડાબા પગનાં અંગૂઠા પર દાહ અપાય એ પહેલા, શાસ-ઉચ્ચવાસની લય તૂટે એ પહેલાં, અસ્થિ રાખ બનીને ગંગાનાં પાણીમાં વિલિન થઈ જાય એ પહેલા... અંતિમ બિંદુ આવે એ પહેલાં.... જીવી લે... વિસર્જન થાય એ પહેલા પોતાનું સર્જન કરી લે.

ક્ષણભંગુરતા જ જીવન છે. મૃત્યુની સાચી સમજ જ જીવન જીવતા શીખવાડે છે. પાણીનો સાત રંગનો પરપોટો છે આ જીવન. એક નિયતિ, એક ચોક્કસ ક્ષણ અને એ ફૂટી જશે. બસ એ ફૂટી જાય એ પહેલા હવામાં એને જરા નાચી લેવા દેજે. જમજા હાથમાં પર્સ, ડાબા હાથમાં બેગ, આંખોમાં નવી દુનિયા જોવાના અરમાનો અને થોડા ડર સાથે વર્ષો પહેલા આજ રીતે તું આ ઘરમાં આવી હતી અને એ જ રીતે આજે તું બહાર નીકળી રહી છે. શું બદલાયું મા? બસ વર્ષેથી ઉપ વર્ષ પસાર થઈ ગયા!

હવે તારી પાંખો બનવાનો વારો મારો અને ઉડવાનો વારો તારો છે. બસ તારી આંખો નવી દુનિયા જોવે, તારા ફેફસાં નવી હવા ભરે અને તારી રૂહને તાજગીની એક નવી લહેરખી મળે.

તારા માળાનું તારું બચ્યું - અપ્પુ.

સરસ કવિતા જેવા શબ્દોમાં ગુંધાઈને આ પત્ર લખાયો છે. પણ આમ એ નરી વાસ્ત્વિકતા છે. પેલી કંગનાની સંકળાયેલા તમામ માટે લાઈફટાઈમ બેસ્ટ ગણાયેલી ફિલ્મ કવીન આવેલી એ યાદ છે? એમાં સતત દબાયેલી રહેતી એક ભારતીય યુવતી કેવી રીતે દુનિયા ફરતા ફરતા પોતાનો આત્મવિશ્વાસ અનુભવમાંથી કેળવે છે અને જાતે પડકારોનો એકલો સામનો કરતી ખુદની જિંદગીની રાણી બને છે એની વાત હતી. અહીં વાત જરા જુદી છે.

આપણા પરિવારમાં માતાનું અદિકેરું સ્થાન હોય છે. બા બા કહેતા પ્રૌઢ વયના પાંચમાં પુછતા મહાજન જેવા સંતાનોના ય ગળા ને આંખો ભીના થઈ જાય છે. પણ આજના ટીનએજર્સ કે યંગસ્ટર્સની મોટા ભાગની મમ્મીઓ જ્યારે '૭૦, '૮૦ કે '૯૦ના દાયકમાં મમ્મી બની ત્યારે આજની ટેકનોલોજીની સુપરસ્પીડ દુનિયા નહોતી.

આજે જે પરિવારોમાં થોડીક મોકળાશ આવી છે, એ પણ ત્યારે દુર્ભલ હતી. મોબાઇલ ને ઇન્ટરનેટ સ્વમવત હતા. ભીતર ગમે એટલી ટેલન્ટ હોય કે અવનવા અરમાનો હોય, બધું દબૂરીને મોટા ભાગની મહિલાઓ બસ બાળકો ઉછેરવામાં કે ઘરના વડીલોની સેવા કરવામાં કે પતિને સંઘર્ષના દિવસોમાં સાથ આપવામાં ગુંથાયેલી રહી અને એમાં જ એમની પર્સનલ લાઈફ વીભાયેલી રહી.

મમ્મીજ એટલે થોડી વધુ સ્યુગરી સ્વીટ આપણે ત્યાં બધાને લાગે છે. કારણ કે, એમણે ભારતીય પરિવાર વ્યવસ્થામાં ગૃહિણી બન્યા પછી ભણેલી કરિઅર વુમન હોય તો ય થોડોક એક્સ્ટ્રા ભોગ આપવો પડે છે. અને જો સુખીસંપત્ત ને સાચા અર્થમાં શિક્ષિત પરિવાર ના હોય તો મા બની ગયેલી ત્યારની યુવતીના યૌવનની સાથે જ એનું પોતાનું વેકેશન પણ ખોવાઈ ગયેલું જ હોય છે! અને મેનોપોઝ પછી ઘણી વાર અનકહી બેચેની પણ ધેરી વળે છે, ઉદાસી સાથે.

એ સ્થિતિમાં એને થાક લેવાનો, કોઈના માટે જીવા સિવાય પોતાની રીતે મજાઓ કરવાનો, ખુદને માટે ખર્ચ કરવાનો મોકો ય નથી મળતો ને મધરદૂડને લીધે મરજ પણ નથી હોતી. અને આજની લાઈફમાં ઉછરેલા કિડ્સ તો જપાટાબંધ મોટા થતા જાય છે. હાઈટેક ગેજેટ્સ ને કૂલ સ્કુલ્સને લીધે જેટસ્પીડમાં લાઈફના એક્સ્પીરીયન્સીજ લેતા જાય છે. એમાં મમ્મી ભીડમાં આંગળી ધૂટી જાય ને ધક્કામુક્કીમાં પાછળ રહી જાય એમ જરા બેક્કૂટ પર આવતી જાય છે.

પુરુષ જેટલી આસાનીથી એ આપણા સમાજમાં બહાર નીકળી શકતી નથી. બીજા જ એના વતી નિર્જયો લે, ને એ નિર્જયો લે ત્યારે બીજાને જ ધ્યાનમાં રાખવાના હોય એવી આદત એને પડી જતી હોય છે. એમાં એ બહાર નીકળીને કોઈ પણ પ્રકારની નોકરી કે કામ કરતી હોય તો જરાક સ્વતંત્ર ગણાય.

પણ ઉલ્લંઘ એમાં તો વધુ લોકો પાસે ટાઈમ અને ચોઈસનું રિમોટ કંટ્રોલ આવી જાય છે. સહકર્મચારીઓથી જે તે સુપરવાઈઝ કે બોસીજ સુધી. ‘મિશન મમ્મી’ કે ‘બેસ્ટ ઓફ લક લાલુ’ જેવી ફિલ્મનું પાત્ર જ બનીને પડદા પર રહી જાય મમ્મીઓ?

તો પછી મમ્મીએ માત્ર આદર ને આભારના અજવાળે કોઈ અંધારી ફોટોફેઝમાં કેદ થઈને જ હાસ્ય કરવાનું? એને જીવવાન મળે? એને જગત જોવા ને જાગવા પર મનાઈ? એ છાયું વાંચે તો ય અધૂરું મુકું પડે ગેસ પર ઉકળતી દાળ જોવા માટે, એમ એના સપના માતા બન્યા પછી અધૂરાં જ રહી જાય? એને એની સાવ

દળતી અશક્ત અવસ્થા પસાર કરવા માટે રંગબેરંગી યાદો બનાવવાનો હકજનહિ સાવ?

ઘરના જ મોટા કરેલા સંતાનોને શાક લેવા જવા કે ડ્રેસ લેવા જવા ય મૂકી તેડી જવાની રિકવેસ્ટસ કર્યા કરવાની? ને જુવાન સંતાનોના ઉતાવળા નકારને હકારાતમક સિમત સાથે ગળે ઉતારતો જવાનો? જુવાની તો સતત ને સખત સમર્પણમાં વિતાવી પણ હવે થોડોક પો ‘રો ખાવાનો વખત મળ્યો એટલે બસ એ ટીવી પરની લાંબી લપસીદર મેલોડ્રામેટિક સિરિયલ્સ ને ફેક રિયાલીટી શો જોવામાં ઘરની દીવાલોમાં જ વિતાવી દેવાનો?

સંસારની જવાબદારીમાં આવું બધું તો કદાચ એને વિચારવાનો ય સમય નહી મળતો હોય. આવું કશુંક કોઈક કહે તો શું કરવું ને જવાબમાં શું કહેવું એ ય એને પૂરું સમજાતું નહિ હોય. કારણ કે, આ ફિક્સ પ્રોગ્રામની બહારની વાત છે.

પણ ખરેખર તો ભીતરના શાશ્વતારની વાત છે. ડૉ. નિમિત્ત ઓઝાએ એકવાર લખેલું જ કે, મમ્મીઓ એપ્રિલ ફૂલ બનાવતી હોય છે : કેસરોલમાં રહેલી છેલ્લી રોટલી આપણને આપીને, ‘મને તો જરાય ભૂખ જ નથી’ એવું જ્યારે કહેતી હોય છે ત્યારે મમ્મી એપ્રિલ ફૂલ બનાવતી હોય છે. રોજ સવારે મંદિરમાં પ્રાર્થના કરતી વખતે, ‘મારે કશું જ જોઈતું નથી’ એવું જ્યારે

ઈશ્વરને કહેતી હોય છે ત્યારે મમ્મી એપ્રિલ ફૂલ બનાવતી હોય છે.

પોતાની આંખોમાં ડાયપર સંતાડી, મમ્મી જ્યારે કોરું કહે રહી હોય છે ત્યારે ચહેરા ઉપર ‘મેડ ઈન ચાઈના’વાણું સ્માઈલ લગાડીને મમ્મી આપણી આંખોને એપ્રિલ ફૂલ બનાવતી હોય છે. દરેક વખતે પૂછાયેલા ‘કેમ છો?’ ‘ના જવાબમાં એકપણ સેકન્ડનો ‘પોજ’ આખ્યા વગર ‘મજામાં છું’ કહેતી હોય છે ત્યારે મમ્મી એપ્રિલ ફૂલ બનાવતી હોય છે.

છાતીમાં દુઃખતું હોય કે ધૂંટણનો દુઃખાવો હોય, માથું દુખે કે તાવ આવતો હોય, મમ્મી વાત વાતમાં એપ્રિલ ફૂલ બનાવે. બીમારીએ પોતાના શરીરમાં નિમંત્રણ કાર્ડ છપાવીને ઉદ્ઘાટન કરેલું હોય તેમ છતાં મમ્મીને તો એ વાતની જાણ ક્યારેય હોતી જ નથી.

તો આપણે મમ્મીને સાંતાકલોજ બનીને ફૂલ બનાવીએ ગિફ્ટ આપવા માટે એ કેમ રહે? સરપ્રાઈઝ હંમેશાં પોતાના તરફથી મળે એ પ્રાઈઝલેસ હોય છે. આપણા માટે પોતાની ડેસ્ટીની ને ડેસ્ટીનેશન બદલાવી નાખતી મોમને મધર્સ્ટ એ કાર્ડ કે બર્થ ટે એ ચોકલેટ આપીએ એમ નહિ, પણ એને મરજ મુજબની થોડીક મજાઓ આપીએ.

એને એની પરી તરીકે ખરી ગયેલી પાંખો આપી નવી ઉડાન આપીએ. એના બાલના વાઈરસમાં ડિલીટ થઈ ગયેલા સેફ્ના ફોલ્ડર ને ક્યારેક રિસ્ટોર કરીએ. એને માતૃશક્તિના વજનદાર ભારમાંથી મુક્ત કરીને થોડીક નાની નાની ભૂલો એકલા એકલા કરીને ખુદ પર ખખડાટ હસવાનું એકાંત આપીએ.

અને એમાં આ લેખનું જે બીજ બન્યો એવી ઘટના મુજબ જો જાતે કંપની ના આપીએ તો એને વરસમાં એક મહિનોનો તો વગર પગાર ને વગર રાજાની કુલટાઈમ જવાબદારીમાંથી મુક્ત થઈ શકે એવો પ્રવાસ આપીએ! ભલે ગુજરાતનો, ભારતનો કે પરદેશનો.

જેવી જેની ત્રેવડ. મહત્વ આમાં સ્થળનું નથી, સ્વનું છે. આમ પણ ફરી લેવું તો જાત ચાલતી હોય ત્યારે, ડાયાબિટીસ કે સંધિવા વેરી વળે ને જાત ચાલતી બંધ થઈ જાય કે ખાતા ઉંઠતાં દવાઓ ને પરેજની સૂચનાઓ યાદ કરવી પડે, યશમાં ને ચોકાં કયાં મુક્યા છે એ રોજ ભૂલાઈ જાય એ ઉમર છે ઘરમાં આરામ કરવાની.

એ પહેલા તો બચ્ચાંઓએ બચત કરીને ય મમ્મીને ખાસ આ ગિફ્ટ આપવી. પણ એમાં જોડાય તો સોને પે સુહાગા. પણ આપણી લાઈફસ્ટાઇલ મુજબ પણાએ તો થોડું બેડાણ વધુ કર્યું હશે બહારની દુનિયાનું ને મમ્મીને એમાં લાદથી ‘તને ખબર ન પડે’ એમ ચીડવી ય હશે.

તો ક્યારેક જેમાં ખબર ન પડે, એવું કશુંક કરવામાં રોમાંચ થતો હોય છે. સાહસની શ્રીલ આવતી હોય છે. મમ્મીઓ કંઈ ન્યુઝ ચેનલમાં જઈ ડિબેટ નથી કરવાની ઈકોનોમિક્સ ને પોલિટિક્સ વિશે. એ પાર્ટીઓમાં જઈને પોજ નથી આપવાની ગલેમર સાઈટ્સ પર શેર થાય એવા. એ નથી કરવાની કોઈ રાણી પચાવતી જેવું યુદ્ધના પડકાર જીલતું ગૌરવશાળી પરાક્રમ.

એ નથી ફટકારવાની સેન્ચ્યુરી. એને નથી મળવાનો કોઈ સાહિત્યનો શાલમાં વીટેલો એવોડ. એને તો આવડે ચીઝસ્ટફડ પિલા ધેર બનાવતા તો ય સેન્સ ઓફ એચિવમેન્ટ મળે ને જાતે મોબાઈલમાં સોંગ સિલેક્ટ કરી સાંભળતા આવડે તો સેન્સ ઓફ પર્ફર્મ મળે!

સો ડીઅર રીડર બિરાદર, કહેવા જેવું તો અપૂર્વ ચૌધરીનો પત્ર કહી જ જાય છે. મમ્મી હો તો બસ નિર્જય લો આમ નીકળી પડવાનો કોઈ વાર ખુદની ખોજમાં, તૃપ્તિની તલાશમાં. કેળવો ને મેળવો પોતાની ઓળખ. મહીનો નહિ તો સમાષ, સમાષ નહિ તો એકાદ હિવસ એટલીસ્ટ.

નેહલ ગઢવીના શબ્દોમાં પક્ષીઓ જ માળામાંથી ઉડી ગયા હો તો જરા પાંખો ફફડાવો એમાં ખોટું શું છે? ‘ને એમના જ

શબ્દોમાં દીકરા-દીકરી-પતિ-પિતા-ભાઈ માટે કે ‘આકાશ નહી, પણ પોતીકી મોકળાશ સ્ત્રી ઉમરના આવા એક વળાંકે માંગે જ્યારે એની આસપાસ બધા વ્યસ્ત થઈ ગયા હોય તો એમાં ય ખોટું શું છે? જે પુષ્પ ખીલે એની જ સુવાસ મહોરે.

જિવ હેપિનેસ એ ચાન્સ. મમ્મીઓને ય (ને ઈન ધેર કેસ એવી રીતે જીવતા પણાઓને ય) ધક્કો મારી જીદ કરીને એકલા ક્યારેક હરવાફરવા મોકલો ને કહો.... જી સિમરન, જી લે અપની જિંદગી!

ફાસ્ટ ફોરવડ

એક દિ મમ્મી નાની થઈ ગઈ, ને હું થઈ ગઈ મોટી,

મે તો એને નવડાવી, લઈને સાલુની ગોટી!

ભેકડા એણો ખૂબ જ તાણ્યાં, કર્યું બછુ તોફાન!

મે પણ એણું માથું ધોયું, પકડીને બે કાન!

તૈયાર કરી, માયે એને લઈ દીધી’તી ચોટી,

એક દિ મમ્મી નાની થઈ ગઈ, ને હું થઈ ગઈ મોટી.

એને ભલે રમવું હોય પણ, લેસન હું કરાવું!

હેલી હેલી ઊંડાડી દઉં, બપોરે સુવરાવું!

બપોર વચ્ચે ગીતો ગાય તો ઘમકાવું લઈ સોટી,

એક દિ મમ્મી નાની થઈ ગઈ, ને હું થઈ ગઈ મોટી.

દોડા-દોડી કરે કદી તો બૂમ-બરાડા પાડું

ચોખ્ખી લાદી બગાડે તો, ફટકારી દઉં ગાડું!

તોફાન કરે તો ખીજતી આંખો કાઢી મોટી,

એક દિ મમ્મી નાની થઈ ગઈ, ને હું થઈ ગઈ મોટી.

(ડૉ. આઈ. કે. વીજળીવાળા)

વૃદ્ધા મનજીત
જાણીતા લેખિકા

આપણી દીકરીની સુરક્ષા, એક સામાજિક જવાબદારી

ખરેખર આ એક સમજવા જેવો પ્રશ્ન છે. દરેક મા પોતાની દીકરી જ્યારે ઘરની બહાર નીકળે એટલે કહે કે બેટા સાચવીને જગે. કોઈ પ્રોબલેમ હોય તો તરત જ મને ફોન કરજે. જ્યાં સુધી દીકરી પાછી ઘેર ન આવે ત્યાં સુધી મા ચિંતા કર્યા કરે.

દીકરી જ્ઞન્સ પહેરીને ન જઈ શકે, તેણે મેકઅપ ન કરવો જોઈએ, તેણે વાળ ખુલ્લા ન રાખવા જોઈએ વગેરે વગેરે સાંભળીને ખુશસ આવે છે. રાત્રે આઠ વાગ્યા પછી દીકરીઓ ઘરની બહાર ન જઈ શકે અને જો જવું હોય તો ભાઈને કે પખાને સાથે લઈને જવાની સલાહ અપાય છે.

આવું ક્યાં સુધી?

શું દીકરીને પોતાને પોતાના પર વિશ્વાસ નથી? છે તેને તો તેની પોતાની આવડત પર, જે કંઈ કાર્ય કરે છે તેની ઉપર આત્મવિશ્વાસ છે તેથી જ તે સફળતાના સોપાનો સર કરતી જાય છે. ખરેખર સ્ત્રી મહાન છે કારણ કે સ્ત્રી વગર સર્જન શક્ય નથી. સ્ત્રી વિનાનું ઘર કે સ્ત્રી વિનાના સમાજની કલ્યના થઈ શકતી નથી. પરિવાર, સમાજ કે દેશની જ્યારે ઉત્ત્રતિ થાય છે ત્યારે તેના પાયામાં સ્ત્રી રહેલી હોય છે. આપણને સૌને શિખર જોવાની જ ટેવ છે પરંતુ પાયાના પથરનું યોગદાન કે બલિદાન

આખે જ જોતાં હોઈએ છીએ.

શોખણ

કેટલાક સ્થાનો પર સદીઓ સુધી સ્ત્રીનું શોખણ થતું આવ્યું પરંતુ સ્ત્રી વિશે વિચારીએ તો સ્ત્રી ક્યાં નથી? દેશ વિદેશના સુંદર ચિત્રોમાં સ્ત્રીની નજીકત જોવા મળે છે. કવિઓની કવિતાઓમાં સ્ત્રીનું સશક્તિકરણ પણ જોવા મળે છે, કરુણા, મમતા અને ત્યાગ પણ સાંભળવા મળે છે.

જ્યારે સ્ત્રી સાચા અર્થમાં જાગી ત્યારે તેણે પોતાને દેવી કહેનાર વ્યક્તિને દેખાડી દીધું કે તે ધરમાં પ્રગટાવવાનો દીવો માત્ર નથી, તે આસમાનમાં ઊડી શકે છે. એવું કલ્પના ચાવલા અને સુનિતા વિલિયમે સાબિત કર્યું. સ્વતંત્રતા દિવસની પરેડમાં હવે મહિલાઓએ અનેક કરતબ દેખાડવાનું શરૂ કર્યું ત્યારે અનેકો પોતાના મૌંમાં આંગળાં નાખી ગયાં. બેડમિન્ટનની દુનિયામાં પ્રોસ્ટેટિક પગ

સાથે ચેમ્પિયન બની માનસી જોશી. જે દેશમાં આવી વીરાંગનાઓ હોય ત્યાં દીકરીઓએ ડરવાની ક્યાં જરૂર છે. તેમની નજર તો આસમાન પર જ હોવી જોઈએ અને તે સાથે તેમના પગ ધરતી સાથે જોડાયેલા હોવા જોઈએ.

અ । જે । જ્ય । રે
છોકરીઓની છેડતીના
અને ક ટિક્સસ । અં

સાંભળવા મળે છે ત્યારે વિચાર આવે છે કે શું ખરેખર દીકરીઓએ કરાટે શીખવું જોઈએ? તેણે રાત્રે એકલા ન જવું જોઈએ? એવા લવરમુછિયાઓના મનમાં જે વિચારો આવે છે તે વિશે જ્યારે અમદાવાદના પ્રખ્યાત ડિમોથેરપીસ્ટ અને સાયકોલોજસ્ટ ડૉ. પ્રશાંત બિમાડીને પૂછ્યું તો તેમણે જણાવ્યું કે આપણા સમાજમાં હજુ પણ શારીરિક સંબંધને શરૂઆતથી ડામવામાં આવે છે, તે અકુદરતી અને ખરાબ છે એવું કહેવામાં/સમજાવવામાં આવે છે તેથી તે માટે લોકોમાં કૂતુહલ ઉત્પન્ન થાય છે. આ પ્રકારની હરકત કરનારા લોકો વધુ કરીને એન્ટિ-સોશિયલ પરસનાલિટી હોય છે જેને સાયકોપેથિક કહે છે. તેમને પહેલેથી છોકરી, યુવતી કે મહિલાની રીસ્પેક્ટ કરવી એ વિશેની તાલીમ આપવામાં આવતી નથી. તેઓ સામાજિક રીતે વિકૃત વર્તન કરે છે. આ કારણે પાછળથી શું થશે તે વિશે વિચાર્ય

વગર આ પ્રકારનું કૃત્ય કરી બેસે છે. તેમને તેનો અપરાધબોધ હોતો નથી. તેઓ અન્ય પ્રત્યે કુરતામાં જાતીય આનંદ માણનારાઓ હોય છે. આ પ્રકારના લોકો પહેલાં આ કૃત્ય કરી ચૂક્યાં હોય છે. તેઓ જેલમાં પણ ગયાં હોય છે પરંતુ ધૂટી ગયાં હોય છે તેથી તેમને હવે આદત પડી ગઈ હોય છે, તેઓ કાયદાથી, પોલીસથી ડરતા નથી અને સિલસિલો થમી શકતો નથી.

પરંતુ દરેક દીકરીને એક જ વાત કહેવાની કે તમારે તમારી નજીકત છોડવાની જરૂર નથી. તમારી સ્વતંત્રતાની પાંખો કાપવાની જરૂર નથી. તમારે સ્ટ્રોંગ થવાનું છે અને માત્ર તમારે તમારી રક્ષા કેવી રીતે કરવી તે સમજવાની જરૂર છે જે નીચે આપ્યું છે.

યુવતી પોતાની સુરક્ષા કેમ કરે

1. દરેક યુવતીમાં એક પ્રકારની સિક્સ હોય છે એટલે કે તેને ઈશ્વરે એક ખાસ શક્તિ આપી છે જેને આપણે આત્માનો અવાજ કહી શકીએ. જ્યારે કોઈ પુરુષ બદનિયતથી કોઈ યુવતીની સામે આવે ત્યારે યુવતીને ખબર પડી જાય છે કે તેની નિયત સારી નથી. આ છઢી ઈન્ડ્રય જે ને ઈન્ટ્યુશન કહે છે તેની શક્તિ વિશે કદાચ યુવતીઓ, મહિલાઓ પોતે અજાણ હોય છે. તેને તેમણે કેળવવાની જરૂર છે.
2. યુવતીની સુરક્ષા કરવા માટે પરિવારનો સાથ અને એક વિશ્વાસ ખૂબ જરૂરી હોય છે. જો યુવતી બહારથી આવીને પોતાની આખા દિવસની વાત, કોણ મળ્યું, તેણે શું કહ્યું વગેરે ધરમાં જણાવે તો તેને ધરની વડીલ વ્યક્તિ યોગ્ય સલાહ આપી શકે છે. તે પોતે સ્વતંત્ર છે એવું માનીને ‘એકલી જ બધે પહોંચી વળીશ’ એવું વિચારી જાંસીની રાણી બની એકલી જાય તો કદાચ તે તકલીફમાં આવી શકે છે.
3. આજકાલ તો મોબાઈલનો જમાનો છે, બહાર નિકળતાં

- જ પોતાના મોબાઈલથી ભાઈને, પપ્પાને કે મમ્મીને અથવા બહેન કે કોઈ ખાસ મિત્ર, સહેલીને જગ્યાવે કે તે આ રીતે આ જગ્યાએ જઈ રહી છે તો તે ક્યાંકિ ફસાઈ જાય, તેનો મોબાઈલ ઝૂંટવી લેવામાં આવે તો પરિવારજનોને ખબર હોય કે તે ક્યાં ગઈ છે અને તેને શોધવાનો એ રીતે પ્રયત્ન કરે.
૪. આજકાલ લાલચ આપનારા કે તમારું કામ કરી આપનારાઓનો તોટો નથી. જો તમે એટલાં સક્ષમ હો કે તમે તમારું કામ જાતે કરી શકો છો તો તે માટે કોઈનો સહારો શોધવાનો પ્રયત્ન ન કરો.
૫. તમારી પર્સમાં લિપસ્ટિક, પાઉડર રાખવાની સાથે એક પેપર સ્પેચ પણ રાખો અને તે પણ એવા ખાનામાં રાખો જે માટે તમારે પર્સની જિપ ખોલવી ન પડે, તે એકદમ હેન્દી હોય.
૬. જતાં આવતાં કોઈ નીચા સ્તરની વાત કે કોમેન્ટ કરે અથવા અશીલ હરકત કરે કે પછી કોઈ રીતે ઈવટીઝિંગ થતું હોય તો તેને હળવાશથી ન લેવું. તેને સખત અવાજ સાથે પ્રતિક્રિયા આપો.
૭. મોટા ભાગે આ પ્રકારની હરકત કરનારા ડરપોક હોય છે, જો આસપાસ લોકો હોય તો તમારો અવાજ મોટો કરી દો, પેલો ડરનો માર્યાં કાં તો ભાગી જશે નહીં તો માફી માગશો.
૮. જો કેબમાં જતાં હો તો બેસીને તરત જ ઘરની કોઈ વ્યક્તિને કે સહેલીને ફોન કરી કહો કે તમે કયા નંબરની કેબમાં બેઠાં છો અને ક્યાં જાવ છો.
૯. કોઈ વાર એકલા ટુ વ્હીલર પર જવાનું આવે તો હેલમેટ પહેરો અને હાથમાં જાંસું પંજાબી કંદું પહેરી રાખો જેવી સામનો કરી શકાય, આવા સમયે પગમાં પણ સ્પોટ્સ થૂજ પહેરવા.
૧૦. નિર્જન વિસ્તારમાં વાહન પાર્ક ન કરવું અને કોઈ અજાણી વ્યક્તિને લિફ્ટ ન આપવી.
૧૧. મોબાઈલમાં સ્પીડ ડાયલમાં ઈમર્જન્સી નંબર રાખો જેવી એક જ નંબર પ્રેસ કરવાથી ત્યાં તમારો ફોન પહોંચ્યો જશે.
૧૨. એવું લાગે કે બે પુરુષો તમારી ઉપર એટેક કરવા આવી શકે છે તો સૌ પ્રથમ તેમને ઝૂંટણની પાછળ મારો જેથી તે પડી જશે ત્યાર પછી તેના બંને હાથ પાછળથી પકડી લો અને એટલું જોરથી બેંચો કે તેને સખત દુખાવો થશે અને તે ચીસ પાડી ઉઠશે. એકને જોઈને બીજો કદાચ ભાગી પણ જાય. પોતાની જાતને નબળી ન સમજો.
૧૩. બીજો કોઈ નંબર મળે ન મળે, ૧૦૦ નંબર પોલીસ કન્ટ્રોલ રૂમનો હોય છે અને તે લગાવવો સહેલો પણ હોય છે.
૧૪. આજકાલ ઓનલાઈન ભોજન/સામાન મંગાવવાની ફેશન જોરમાં છે. મહિલાઓના ફોનથી ઓનલાઈન સામાન મગાવવાથી તેમનો ફોન નંબર જાહેર થઈ જાય છે, તેમનું એટ્રેસ હોય છે જેથી યુવાનો જે તેમને તે પહોંચાડવા જાય છે તેમની પાસે તેમની પૂર્ણ માહિતી હોય છે. તેથી ફોન એવો રાખવો જે કોઈ ઘરની યુવતીનો ન હોય.

યુવતી જ્યારે કોલેજ જાય

૧. બને ત્યાં સુધી એકલાં ન જવું, બેત્રાણ યુવતીઓએ ભેગા મળી સાથે જ જવું જેથી કોઈ બેત્રાણ લવરમૂછિયા આવી જાય તો તેમનો સામનો કરી શકાય.
૨. ખાવા-પીવાનો સામાન પોતાનો જ રાખવો. કોઈની પાસેથી પાણી પણ ન પીવું. સમય ખરાબ છે. કોઈ તેમાં મિલાવટ કરીને આપી દે તો તમે બેભાન થઈ શકો છો.
૩. ઉતાવળ હોય કે ઈમર્જન્સી હોય તો પણ કોઈની લિફ્ટ ન લેવી, બને ત્યાં સુધી પદ્ધિલક ટ્રાન્સપોર્ટનો ઉપયોગ કરવો. પોતાનું વાહન હોય તો તે યોગ્ય જગ્યાએ પાર્ક કરવું, તેમાં પેટ્રોલ પૂરતું રહે તેવી વ્યવસ્થા રાખવી. પોતાના ફોનમાં કોઈ ખાસ નંબર રાખવો, તકલીફ પડે તો તરત જ કોઈને બોલાવી શકાય.
- મહિલા સશક્તિકરણ, બાળકોના સ્વાસ્થ્ય અને શિક્ષણ, યુવાનોને સફળતા મંત્ર તેમજ જીવનનો સફળતા મંત્ર જેવા વિષયો પર કર્મચારી સતત અનેક લોકોને પ્રોત્સાહિત કરવા કટિબદ્ધ સુશ્રી રૂઆન ખંભાતા સાથે આ વિષય પર વાત કરી ત્યારે તેમણે જાણાયું કે કણાર્વતી યુનિવર્સિટી અને વજ ઓ ફોર્સ દ્વારા ‘મેન અપ કેમ્પેઇન’ શરૂ કરવામાં આયું છે. કાર્યક્રમના લોન્ચ સમયે વિભા બક્ષી દ્વારા નેશનલ એવોર્ડ વિનિંગ ફિલ્મ સન રાઇઝનું સ્કિનિંગ યોજવામાં આયું હતું જેમાં મહિલાના મહત્વને દર્શાવવામાં આયું છે. ઉપરાંત આ કાર્યક્રમનો ઉદ્દેશ છે કે આ કેમ્પેઇન દરમિયાન શેરી નાટકો, પોસ્ટર પ્રદર્શન દ્વારા મહિલા સુરક્ષાને કેન્દ્રમાં રાખી પુરુષોની માનસિકતા બદલવી જરૂરી છે તે પર વધુ ભાર મૂકવામાં આવશે. વળી આ કેમ્પેઇનને વિવિધ શહેરોમાં પણ લઈ જવામાં આવશે.

એકતા સે સમૃદ્ધિ કી ઓર...

મિશન ૨૦૨૬ અંતર્ગત
સમસ્ત પાટીદારની એકતાનું ધાર
સરદારધામ
વિશ્વ પાટીદાર સમાજ
આયોજન

ગ્લોબલ પાટીદાર બિઝનેસ સમિટ

3 4 5 જાન્યુઆરી 2020
હેલીપેડ ગ્રાઉન્ડ, ગાંધીનગર

GPBS 2020

મુખ્ય ઉદ્દેશો

- એકભીજા સાથે નેટવર્કિંગ દ્વારા વેપાર-ઉદ્યોગમાં પરસ્પર ઉપયોગી થતું.
- સમાજમાં નવા ઉદ્યોગ સાહસિકો તૈયાર કરવામાં ઉપયોગી થતું.
- શિક્ષિત અને દીક્ષિત યુવાઓને સંભાળ સાથે રોજગારીની તક પૂરી પાડવામાં ઉપયોગી થતું.

વિશેષતાઓ

- ૭,૦૦,૦૦૦થી વધારે મુલાકાતીઓ
- પાટીદારોની પ્રગતિના પ્રતિબિંબ સમાન ૧૫૦૦થી વધારે સ્ટોલનું એક્ઝિબિશન
- ઉદ્યોગ જગતના અગ્રણીઓની ઉપયોગીતા
- આર્થિક વિકાસના મુદ્દાઓ પર ખ્યાતનામ વક્તાઓ દ્વારા વિશેષ સેમિનાર
- મહિલા ઉદ્યોગ સાહસિકો માટે એક્ઝિબિશન સ્ટોલમાં ખાસ ૫૦% વળતર
- અન્ય સમાજના ઉદ્યોગ સાહસિકો માટે ૧૦% એક્ઝિબિશન સ્ટોલની ફાળવણી

પાટીદાર ઉદ્યોગ રલ્ન એવોર્ડ

ગ્લોબલ પાટીદાર બિઝનેસ સમિટ દરમયાન ‘પાટીદાર ઉદ્યોગ રલ્ન’ એવોર્ડ સમારંભ ચોજવામાં આવશે. આ પ્રસંગે ‘પાટીદાર ઉદ્યોગ રલ્ન’ના શીર્ષક દેખાન એક કોઝી ટેબલ બુકનું વિમોચન થશે જેમાં તમામ એવોર્ડ વિજેતાઓની માહિતીસભર પ્રોફેશનલ સામેલ કરવામાં આવશે.

કંપોન્શન

- આર્થિક પાસાઓને અનુલક્ષીને આયોજિત કરવામાં આપેલું દેશાનું સર્વમુખ્યમ સમાજલક્ષી કંપોન્શન
- સમાજ અને દેશના અગ્રણી ઉદ્યોગપતિઓ દ્વારા પ્રેરણાદાયક વકલ્યો
- કોર્પોરેટ જગત સાથે ચર્ચા-વિચારણા કરવાની અમૃત્યુ તક
- બિઝનેસ મેનેજમેન્ટ અને ટેકનોલોજી અંગે ખાસ સેશન

SARDARDHAM

એક્ઝિબિશન

- ૧,૦૦૦થી વધારે વિવિધ વ્યાપારી એકમો દ્વારા મેગા એક્ઝિબિશન
- ૧,૦૦,૦૦૦થી વધારે પ્રોડક્ટ્સનું પ્રદર્શનન
- આધુનિક ટેકનોલોજી અને નવીન પ્રોડક્ટ્સ અંગે જાણકારી
- વ્યાપાર-દ્વારા અંગે ચર્ચા કરવા માટેનું ઉત્તમ પ્લેટફોર્મ

39

બિઝનેસ સેમિનાર

- નિષાઠ વક્તાઓ તથા સફળ ઉદ્યોગપતિઓ દ્વારા બિઝનેસ મેનેજમેન્ટ અંગે વકતવ્યો
- સમાજને ઔદ્યોગિક ક્ષેત્રે મ્રગતિશીલ બનાવવા હેતુસર ચર્ચા
- નિષાઠાંતો દ્વારા માર્કેટિંગ, પ્રાન્ટ બિંકિંગ, ટેક્સ પ્લાનિંગ, ઇંફોર્મેશન ટેકનોલોજીન માર્કેટિંગ અને બેંકિંગ વિશે સેમિનાર

JANUARY - 2020

અક્ઝિબિશન સ્ટોલ ચાર્જસ

₹ ५,५०० પ્રતિ ચો.મી. + ₹ ८०૦ GST

૬ થી ૧૫ ચો.મી. સુધી - એક્ઝિબિટર્સ માટે કન્વેન્શનના રે પ્રાઈમ પાસ ફી તથા એક્ઝિબિટર ડિરેક્ટરીમાં કવાર્ટર પેજ જાહેરાત

૧૮ થી ૨૫ ચો.મી. સુધી - એક્ઝિબિટર્સ માટે કન્વેન્શનના રે સીલવર અને રે પ્રાઈમ પાસ ફી તથા એક્ઝિબિટર ડિરેક્ટરીમાં હાફ પેજ જાહેરાત

૧૦૦ ચો.મી. - એક્ઝિબિટર્સ માટે ૫ સીલવર અને ૫ પ્રાઈમ પાસ ફી તથા એક્ઝિબિટર ડિરેક્ટરીમાં ફૂલ પેજ જાહેરાત

એક્ઝિબિશન સ્ટોલ ચાર્જસ, જ્યુ ઈન્ડિયા પેવેલિયન રે ₹ ૧૦,૦૦૦ + ૧૮% GST પ્રતિ ચો.મી.

મહિલા એક્ઝિબિટર્સ તથા એગ્રીકલ્યુર અને ડેરી પ્રોડક્ટ્સના સ્ટોલ માટે ખાસ ૫૦% વળતર (ડોમ નં. ૧૦)

કન્વેન્શનમાં ડેલિગેટ તરીકે રજીસ્ટ્રેશન કરાવો

વિશેષ સવલતો...

- કન્વેન્શન હોલમાં પ્રવેશ
- તમામ સેમિનારમાં નિઃશુલ્ક પ્રવેશ (રજીસ્ટ્રેશન જરૂરી)
- સેક્ટર સ્પેશીલીક B2B મીટિંગમાં નિઃશુલ્ક પ્રવેશ (રજીસ્ટ્રેશન જરૂરી)
- લંચ, હાઇટી અને ડીનર (૩ અને ૪ જાન્યુઆરી, ૨૦૨૦)
- લંચ, હાઇટી (૫ જાન્યુઆરી, ૨૦૨૦)
- ડેલિગેટ કીટ તથા વિશેષ GPBS મેમેન્ટો

આયોજક

સમર્થ પારીદારની એકતાનું ધામ

સરદારધામ

વિશ્વ પારીદાર સમાચાર

સમાજ નિર્માણબી રાષ્ટ્ર નિર્માણ

એસ.પી. રીંગ રોડ, વૈઘાઠેવી સર્કલ, અમદાવાદ-૩૮૨ ૦૨૭.

ફોન : ૭૭૭૫૦૦૭૪૨૮, ૭૭૭૫૦૦૭૪૩૮, ૭૭૭૫૦૦૭૪૪૮

E-મેલ : info.sardardham@gmail.com

વેબસાઈટ : www.sardardham.org

www.gpbs2020.com

રજીસ્ટ્રેશન ફી

ડાયમંડ પાસ : ₹ ૨૫,૦૦૦ + ₹ ૪,૫૦૦ GST

ગોડ પાસ : ₹ ૧૦,૦૦૦ + ₹ ૧,૮૦૦ GST

સીલવર પાસ : ₹ ૫,૦૦૦ + ₹ ૮૦૦ GST

પ્રાઈમ પાસ : ₹ ૨,૦૦૦ + ₹ ૩૬૦ GST

ઇન્ફાન્ટ પાર્ટનર

PRAVEG

Accelerating ideas

પ્રવેગ કોમ્પ્યુનિકેશન્સ લિમિટેડ

સ્પોનસરશીપ, સ્ટોલ બુર્કીંગ અને ડેલીગેટ પાસ માટે:

રવિ - ૬૭૧૨૮ ૪૪૮૭૭ | ravi@praveg.com

હિમાંશુ - ૬૭૧૨૮ ૫૨૩૫૮ | himanshu@praveg.com

વિપુલ - ૬૭૨૭૭ ૧૧૪૮૮

એચ. એસ. પટેલ
આર.એ.એસ.(ન.)
સી.ઈ.ઓ., સરદારધામ

લોકોપ્યોગી માર્ગદર્શન

બિનખેતી (NA) પરવાનગીમાં સરળીકરણના ભાગથ્રપે બેંકો તેમજ સહકારી મંડળીઓના બોજા સાથે આપવાનો સરકારનો નિર્ણય

જમીન મહેસૂલ અધિનિયમ-૧૮૭૮ની કલમ-૬૫માં ખેતી સિવાયના ઉપયોગની જોગવાઈ જેને જનમાસમાં એન.એ. તરીકે (Non-Agriculture) ઓળખાય છે. જમીન મહેસૂલ વહીવટ (Land Revenue Administration) મૂળભૂત સ્વરૂપે અંગેજોના શાસનમાં કે રાજશાહીના વિસ્તારમાં રાજ્યનો વહીવટ મુખ્ય આવક જમીન મહેસૂલ ઉપર હતી. જેથી જે વ્યવસ્થા જમીનના સેટલમેન્ટ જમાબંધી એટલે કે જમીન મહેસૂલ નક્કી કરવાની પ્રક્રિયા અને જમીન મહેસૂલ વસૂલ કરવાની કાર્યપદ્ધતિ રેવન્યુ એકાઉન્ટ મેન્યુઅલમાં છે. (RAM) જે આપણે ૭/૧૨, ૮થ અને ગામના નં.-૬ તરીકે ઓળખાય છે. છેલ્લા પાંચ દાયકાથી વિકાસની પ્રક્રિયા સાથે હું જોઈ રહ્યો છું કે એન.એ. અંગેનો ભ્રમ (Hype) અથવા બિનજરૂરી મહત્વ મહેસૂલ વિભાગ દ્વારા વધારવામાં આવ્યું છે, એટલે મારે સૌની જાણકારી માટે પાયાની બાબત સમજાવવાની છે.

જમીન મહેસૂલ વહીવટના વ્યવસ્થાપનમાં જમીનોની માપણી અને આકાર (Survey Settlement) નક્કી થયા બાદ ગામનો નમૂનો નં.-૧ જેને કાયમી ખરડો તરીકે ઓળખાય છે, તે દરેક મહેસૂલી ગામ વિસ્તાર માટે તૈયાર કરાયો હોય છે. જેમાં સર્વે નંબરના કમ ગ્રમાણે ખેતી વિષયક સર્વે નંબર તેની સામે કેટલું જમીન મહેસૂલ દર્શાવાયું હોય છે અને છેલ્લે ગામના રકબાનું ક્ષેત્રફળ અને કુલ જમીન મહેસૂલ દર્શાવવામાં આવે છે. હવે જ્યારે જમીન ખેતી વિષયક હેડમાંથી બિન ખેતીવિષયક હેતુ (NA) માટે ઉપયોગ કરવામાં આવે ત્યારે કલેક્ટરશ્રી પાસે જમીન મહેસૂલ અધિનિયમ-૧૮૭૮ની કલમ-૬૫ હેઠળ ખરેખર તો આકાર જમીન મહેસૂલ નક્કી કરવા માટે પરવાનગી લેવાની જોગવાઈ છે એટલે કે ખેતીવિષયક ધારામાંથી બિન ખેતીવિષયક ધારો મહેસૂલ કેટલું વસૂલ કરવાનું તે નક્કી કરવાનું છે. ૧૮૭૮માં કલેક્ટરશ્રી સિવાય બીજું કોઈ વ્યવસ્થાતંત્ર ન હતું એટલે કલેક્ટરશ્રીએ તમામ બાબતો ચકાસવાની થતી હતી. (બાંધકામના નકશા સહિત) હવે આટલી બાબત સમજાયા પછી સ્પષ્ટ થાય છે કે આ બાબત ફક્ત જમીન મહેસૂલ વસૂલ કરવા

બાબતની પ્રક્રિયા છે અને એક તબક્કે કલમ-૬૫ હેઠળની પરવાનગી સિવાય ઉપયોગ કર્યો હોય તો પણ તમામ બાબતો કાયદેસરની હોય તો કલમ-૬૬, ૬૭ હેઠળ આકારના દંડની રકમ વસૂલ કરીને બિનખેતીનું કૃત્ય નિયમબધ્ય પણ કરી શકાય છે.

ગુજરાત સરકારે તાજેતરમાં મહેસૂલ વિભાગના તા.૮-૧૧-૨૦૧૮ના ૫૮૪૫૧ : - બખ્ખ-૧૦૨૦૧૮/૧૮૮૮/ક અન્વયે i-ORA હેઠળની પરવાનગીઓમાં ઓનલાઈન કાર્યપદ્ધતિ છે તેમાં સરળીકરણ કર્યું છે અને તે અંતર્ગત જે જમીનો (૭/૧૨-પ્રોપરી કાઈ) સહકારી મંડળીઓ / બેંકોના બોજા નોંધાયેલ હોય (સરકારી હેણાં સિવાય) તો તેવા કિસ્સામાં બોજા સહિત બિનખેતીની પરવાનગી આપવાની જોગવાઈ કરવામાં આવી છે. અગાઉ જેમ જણાવ્યું તેમ બિનખેતીની પરવાનગી (NA) એ તો એક બિનખેતીનો આકાર અને તેના ઉપર રૂપાંતરિત કર (Conversion Tax) વસૂલ કરવાની પ્રક્રિયા છે અને તેમાં જે શરતો રાખવામાં આવી છે તેમાં બિનખેતીના હુકમ બાદ ઈ-ધરા કેન્દ્રના નોંધ પ્રમાણિત કરનાર અધિકારીએ જે કાળજી રાખવાની છે કે બિનખેતી થયા બાદ પણ ૭/૧૨ કે મિલકત કાઈમાં બોજાની નોંધ યથાવત રાખવામાં આવે અને આવી જમીનની તબદીલી એટલે કે વેચાણ, બક્સિસ, ગીરો કે બાનાખત ન થાય અને હાલ જે અરજદાર પાસે સોગંદનામાં લેવામાં આવે છે તેમાં આ સંબંધી ફેરફાર કરવામાં આવે આ પ્રક્રિયાનો મતલબ એ જ થાય છે કે બિનખેતી થયા બાદ જો જમીન બોજા સહિતની હોય તો ટાઇટલ કલીયર ન હોય (Free From encumbrances) એટલે આવી બિનખેતી થયેલ જમીનો તબદીલી કે વેચાણ દસ્તાવેજ ન થઈ શકે, સરકારે જે પરિપત્ર કરેલ છે તેમાં સ્પષ્ટતાની એ જરૂર હતી કે બેંકોના બોજા દર્શાવેલ છે તેમાં સહકારી કાયદા (ભારત કે રાજ્ય સરકાર) હેઠળ રચાયેલ ફક્ત સહકારી બેંકોનો સમાવેશ થાય છે કે રાષ્ટ્રીયકૃત બેંકોનો (Nationalised Bank) પણ સમાવેશ થાય છે, કારણ કે પરિપત્રમાં સહકારી હેણાં બાકી હોય

તેનો બોજા સહિત પરવાનગી આપવાની જોગવાઈ નથી અને અક્ષરશ: અર્થધટન કરીએ તો રાષ્ટ્રીયકૃત બેંકો સરકાર હસ્તક છે એટલે કે સ્પષ્ટતા કરવાની એ થાય કે સરકારે જેનો બોજો સુરક્ષિત ગણ્યો છે (Charged Dues) તેવા ક્યા સંસ્થાનો આ સ્પષ્ટ કરવાથી બિનજરૂરી અર્થધટન કરી વિલંબ ન કરવામાં આવે.

મહેસૂલ વિભાગમાં અમો માન્ત ઓફિસર, પાલનપુર/સુરત તેમજ કલેક્ટર રાજકોટ તરીકે ફરજ બજાવી છે અને બાંધકામ નિયમન કરતાં વિભાગ એટલે કે ડેપ્યુટી મ્યુનિસિપલ કમિશનર, ચીફ એક્ઝિક્યુટિવ, ગુડ તેમજ મ્યુનિસિપલ કમિશનર વડોદરા તરીકે ફરજ બજાવી છે એટલે નિયમનકારી કાયદા અને બાંધકામના નિયમનને લગતા કાયદા હેઠળ કામગીરી કરી છે એટલે અનુભવ આધારે અને વર્ષોથી સેવાકીય કાર્યકાળ દરમ્યાન પણ મારો આગ્રહ રહ્યો છે કે જ્યાં લેન્ડયુઝ પ્લાન નક્કી થયો છે તેવા માસ્ટર ડેવલપમેન્ટ પ્લાન ધરાવતા વિસ્તારોમાં નિયંત્રણ (નવી શરત) સિવાયની તમામ જમીનોમાં બિનખેતીની પરવાનગી (NA) આપતી જોગવાઈ રદ કરવી જોઈએ. સરકારે ફાઈનલ ટીપીમાં આ જોગવાઈ રદ કરી છે, પરંતુ પ્રક્રિયા ચાલુ રાખી છે. ખરેખર તો માસ્ટર ડેવલોપમેન્ટ જાહેર થાય તે સાથે જ સંબંધિત સર્વે નંબરના ઝોન પ્રમાણે મહેસૂલ નક્કી કરી દેવું જોઈએ અને જમીન ધારકોને પણ વાંઘો ન હોય અને સરકારને જે જમીન મહેસૂલ વસુલ કરવાનો આશય છે તે સિદ્ધ થાય.

શરૂઆતમાં જે જણાવ્યું તેમ સરકારના મહેસૂલ વિભાગનો મૂળ આશય Fiscal Purpose મહેસૂલ ઉઘરાવવાનો છે, પરંતુ મારા અનુભવના આધારે દાવા સાથે જણાવું છે કે, શહેરોમાં જે જમીનો બિનખેતીમાં ફેરફાર કરવામાં આવ્યો છે, જેનો ગામનો નમુનો નં.-૨ બિનખેતી વિષયક આકાર અધતન કરવામાં આવતો નથી અને જેને કારણે સરકારને અભજો રૂપિયાની આવક જે વસુલ કરવાપાત્ર છે તે થતી નથી, બીજું કે હાલના આઈ.ટી. ટેકનોલોજીના યુગમાં જે જમીન મહેસૂલ કરવાપાત્ર હોય તેનું ડિમાન્ડ ઓનલાઈન કરી દેવું જોઈએ, જેથી કોઈપણ જગ્યાએથી બિન ખેતીધારો કે જમીન મહેસૂલ ચૂકવી શકાય, આજે પણ તલાટી પાસે જઈને જમીન – મહેસૂલ ચૂકવવાની જે કાર્યપદ્ધતિ છે તે બદલી શકાય અને સમયસર મહેસૂલી આવક થાય.

આજ રીતે હવે જ્યારે શહેરી વિસ્તારમાં માસ્ટર ડેવલપમેન્ટ પ્લાન / ટીપી સ્કીમ તેમજ સ્થાનિક સરકારના ભાગરૂપે મહાનગરપાલિકા / નગરપાલિકા અને શહેરી વિકાસ

સત્તામંડળો / વિસ્તાર વિકાસ સત્તા મંડળો કાર્યરત છે અને જ્યારે સંબંધિત કાયદા હેઠળ બાંધકામ પરવાનગી તેમજ તે અંગેના નિયમનની જોગવાઈઓ છે ત્યારે કલેક્ટરશ્રીની બિનખેતી પરવાનગી ગૌણ બની જાય છે અને આવા પ્રકારનો ઉલ્લેખ હાઈકોર્ટના જજમેન્ટ તેમજ ગુજરાત મ્યુનિસિપલ મોબીશીનયલ એક્ટમાં છે. (GPMC) વધુમાં હવે સમગ્ર રાજ્યમાં કોમન જીડીસીઆર બાંધકામને લગતા થયા છે, જેથી બદલાતા જતા સમયમાં અને જ્યારે હવે Ease of Doing Business - સરકારી કામકાજમાં સરળતાના અભિગમ અન્વયે જમીન મહેસૂલ વહીવટ હેઠળની પરવાનગીઓને જેટલી વધુ પારદર્શક બનાવવામાં આવે તેટલું વિશ્વ કક્ષાએ જે રેટીંગ થાય છે જેમાં આપણા દેશનું ૫૦ માં કમમાં સ્થાન મેળવવાનો નિર્ધાર છે તે સિધ્યથશે.

“જે વિસ્તારમાં ફાઈનલ માસ્ટર ડેવલપમેન્ટ પ્લાન મંજૂર થયેલ હોય તે વિસ્તારોમાં બિનખેતીની જોગવાઈઓ રદ કરવી જોઈએ”.

સુધા મૂર્તિ

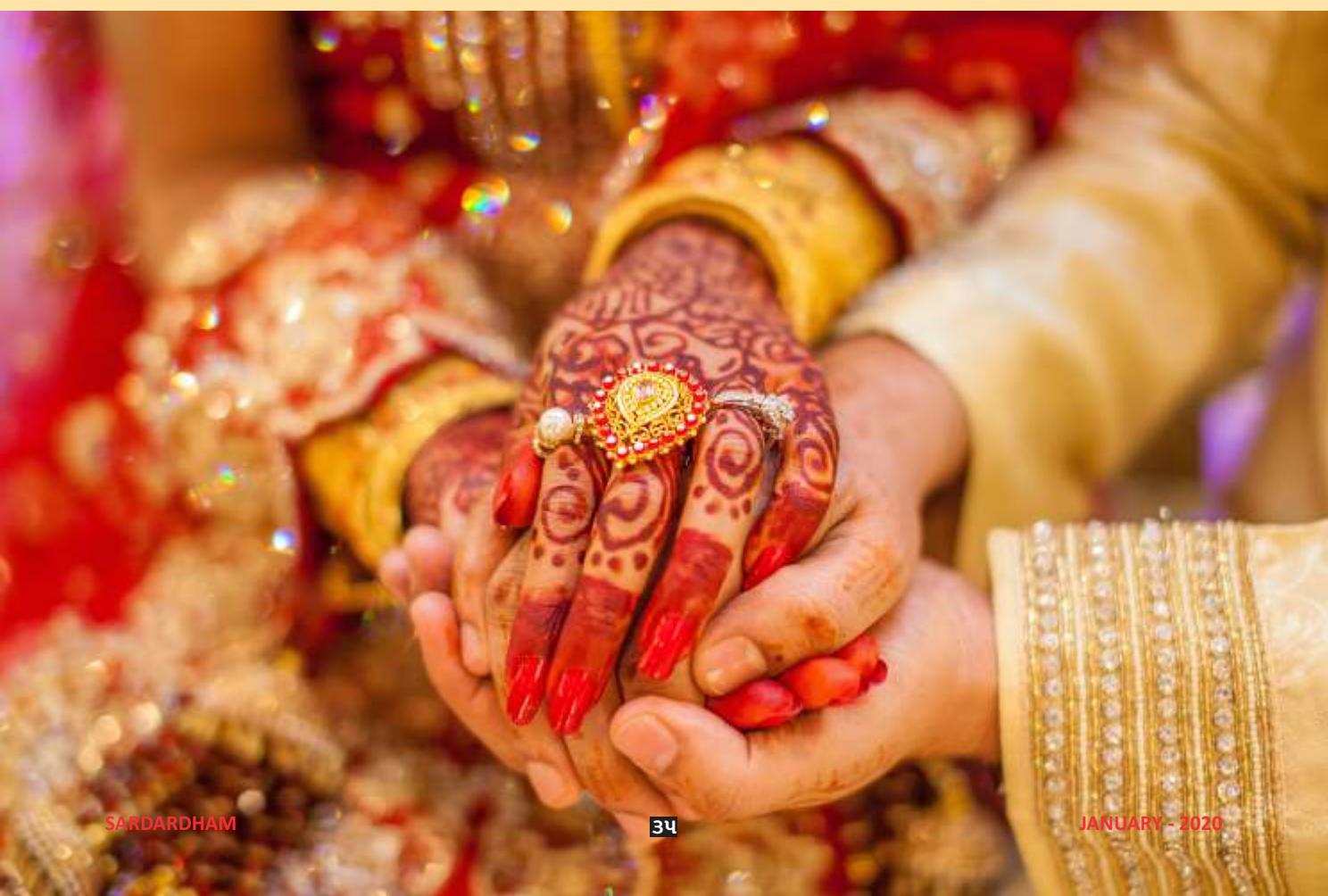
ચેરપર્સન, ઈન્ફોસિસ શાઉનેશન, બેંગલુરુ

એક યાદગાર લગ્ન

એક દિવસ ઓફિસમાં બેઠીબેઠી હું ટપાલ જોઈ રહી હતી.
ત્યારે મારી સેકેટરીએ મારા હાથમાં લગ્નની એક
આમંત્રણપત્રિકા આપી. મને કહે, ‘બહેન, આ કંકોતરી
જુઓ. જોડે એક નાનો પત્ર પણ છે. તમે જશો?’

હું કોલેજમાં પ્રોફેસર દ્વારા એટલે ઘણા વિદ્યાર્થીઓ પોતાના

લગ્નપ્રસંગે ખાસ યાદ કરીને મને કંકોતરી મોકલે. તેથી મને
થયું કે, મારા કોઈ વિદ્યાર્થી તરફથી જ આ કાર્ડ હશે. મેં કાર્ડ
હાથમાં લીધું, વાંચ્યું અને યાદશક્તિની બરાબર કસોટી કરી.
આવો કોઈ વિદ્યાર્થી મને યાદ નહોતો આવતો. તેમ લઘ્યું
હતું. ‘મેડમ, તમે જો મારા લગ્નમાં આવશો તો તેને હું મારું

સદભાગ્ય ગણીશ. આવશો ને ?' નીચે વર-કન્યા બંનેનાં નામ હતાં. પણ મને કાઈ યાદ નહોતું આવતું. હવે તો મારી જિજ્ઞાસાવૃત્તિ સંતોષવાખાતર પણ આલગનમાં જવું પડશે. મેં મનોમન નક્કી કર્યું.

ચોમાસાની ઋતુ હતી અને લગ્નનો હોલ શહેરના બીજા છે હતો. એક વાર તો મને જવાનો કંટાળો આવી ગયો. 'આવા સાવ અજાણ્યાના લગ્નમાં આ વરસાદમાં લાંબા થવાની કંઈ જરૂર નથી.' મેં વિચાર્યું, મનોમન 'માંડી વાળવાનો' વિચાર આવી ગયો, પણ કોઈતરી જોડેનો લાગણીસભર પગ યાદ આવતાં મેં જવાનું નક્કી કર્યું.

લગ્ન સ્થળે પહોંચતા જ અધો કલાક થઈ ગયો. મુશીંધાર વરસાદ ચાલુ જ હતો. અદલ મધ્યમવર્ગીય કુટુંબનું લગ્ન ચાલતું હતું. લાલ કાપડ પાથરેલ નાનું, હચમચતું સ્ટેજ, સસ્તાં પીળાં ગલગોટાનાં ફૂલોનું સુશ એ બન અને બે કણ ઉનિંમાં કોઈ સાંભળતુંય ન હોય તેવી ફિલ્મી ગીતોની કેસેટનું સંગીત. ભીડ તો માતી નહોતી. મુખ્ય કારણ વરસાદ. જે મહેમાન અંદર આવતા તે વરસાદ બંધ થવાની રાહ જોઈને બહાર જતાં જ નહીં અને બાળકો પણ હોલમાં જ સંતાકકી

તથા હુંગા-ફૂલ તોડવાની રમતો રમી રહ્યાં હતાં. તેમને ખુલ્લામાં રમવું ગમે, પણ વરસાદ તો કહે મારું કામ ! સ્ત્રીઓ કેસરી તથા સફેદ ટગરનાં ફૂલોના ગજરા અને સસ્તી માયસોર સિલ્કની સારીઓ પહેરીને ઘૂમતી હતી.

મેં સ્ટેજપર નજર ઢોડાવી, યુગલતરફ ધારી-ધારીને જોયું પણ કંઈ જ યાદ આવતું ન હતું. મારા વિદ્યાર્થી હશે ? ફાઉન્ડેશનના કોઈ પ્રોજેક્ટ પર કામ કરનારા સેવકો હશે ?

હજુ તો વિમાસણમાં હતી, ત્યાં જ એક વડીલ મારી વહારે ધાયા. મને કહે, 'બહેન આવોને સ્ટેજ પર આવો. કપલને આશીર્વાદ આપવા પદ્ધારો.' હું તો કોઈની રાહ જ જોતી હતી. મેં સ્ટેજ ભણી ડગ માંડ્યા. પેલા વડીલ મારી આગળ જ હતા. સ્ટેજપર વર-કન્યા બંનેએ મને આદરતથા ભાવપૂર્વક, સંપૂર્ણ નીચા વળીને પ્રશામ કર્યા. ચરણરજ લીધી. મેં પણ અંતઃકરણપૂર્વકના આશીર્વાદ આપ્યા. પેલા છોકરાએ વડીલને મારું ખાસ ધ્યાન રાખવા ભલામણ કરી. મને કહે, 'મહેરબાની કરીને જમીને જજો.' મારા મનમાં તો સતત એક પ્રશ્નનું રટણ ચાલી રહ્યું હતું. આલોકોછે કોણ ?

એટલામાં તો પેલા વડીલે મારા હાથમાં વાનગી ભરેલી ડિશ મૂકી દીધી. પણ હવે તો મેં નક્કી કર્યું કે આ લોકો કોણ છે તે જાણ્યા વગર કોણિયો પણ મોંમાં નહીં મૂકું. વડીલ મારા મોં પરના ભાવ જોઈને મારા મનની વાત સમજ ગયા. મને કહે, 'બહેન, હું આ છોકરા-મંદારનો બાપ છું. મારા દીકરાને આ છોકરી-માલતી- વર્ષોથી બહુ જ ગમતી હતી. ઘણા વખતથી તેઓ એકમેકના પ્રેમમાં હતાં. ગયા વધે બંને કુટુંબોએ લગ્ન માટે મંજૂરી આપી. લગ્નની તારીખ નક્કી થઈ હોલનું બુકિંગ

થઈ ગયું. એડવાન્સ અપાઈ ગયા. રસોઈયા, જમણની આઈટમો, તેકોરેશન, સારીઓની ખરીદી બધાં કામો ધીરેધીરે આટોપાઈ રહ્યાં હતાં. આજથી થોડા મહિના પહેલાં રૂપિયો નારિયેળની વિધિ (વિવાહ) પણ થઈ ગઈ. લગ્નને આઈ મહિનાની વાર હતી.

વિવાહ પછી બે-ગણ મહિના પછી માલતીને જંધના ભાગમાં કોઢનો ડાખ દેખાયો. આમ તો ડાખ ખૂબ નાનો હતો

અને શરીરના ભાગમાં હતો, આ ખાનદાન છોકરીને મંદારમાં ખૂબ વિશ્વાસ હતો. તેને તેના પ્રેમમાં વિશ્વાસ હતો. તેણે મંદારને અંધારામાં ન રાખ્યો. તેણે મંદારને ડાખ વિશે કહી દીધું. પણ, બહેન, મારા દીકરાએ તો લગ્ન માટે ચોખ્યી ‘ના’જ પાડી દીધી, તે કોડભરી કન્યાને ક્ષણવારમાં તરછોડી દીધી. જેને તે નાનપણથી ઓળખતો હતો, વર્ષોથી પ્રેમ કરતો હતો, જે છોકરી ખાનદાન હતી તેને ઘડીકમાં છોડી દીધી. અરે, આમાં બિચારી માલતીનો શો વાંક? પણ મારો મંદાર તો નામકર ગયો. અમે તેને કેટલું સમજાવ્યો. લગ્ન પછી કોઢ થયો હોત તો શું કરત? પણ તે એકનો બે ન થયો. અમારી શિખામણો એક કાનેથી સાંભળે ને બીજા કાનેથી કાઢે. છોકરીની અને તેના મા-બાપની હાલત તો મારાથી જોવાતી ન હતી. ઘરમાં રોજના કકળાટ સમજાવટ અને અંતે પરિણામમાં મીઠું.

ઘ ૨ ન ૧
કકળાટથી દૂર
રહે વા મંદાર
લાઈબ્રેરીમાં જવા
માંદ્યો. એકાદ
મહિના પછી એક
દિવસ મને કહે,
'અપ્પા, મારે તમને
કંઈક કહેવું છે. મેં
માલતીને ખૂબ
અન્યાય કર્યો છે. તે
મારી જોડે લગ્ન
કરવા તૈયાર હોય

તો હું તેની જોડે જ લગ્ન કરવા માંગું છું.' મેં તેને ઘણું પૂછ્યું કે તું આ નિર્ણય ઉત્તાવળમાં કે દ્યાભાવનાથી પ્રેરાઈને તો નથી લેતોને? ખૂબ વિચારછે'પણ હવે તે મક્કમ હતો. આ એ જ માલતીછે, બહેન. અમે ખૂબ ખુશ છીએ.'

જો કે મને મારા પ્રશ્નનો જવાબ તો હજુ મળ્યો જ ન હતો. આ બધામાં હું વચ્ચે ક્યાં આવી? મંદારના બાપુજી તરત જ બોલી ઊછ્યા, 'બહેન, લાઈબ્રેરીમાં મંદારે તમારી લખેલી 'મહાશ્વેતા' નવલકથા વાંચી હતી. તમારી નવલકથાના નાયકની સામાજિક અને માનસિક પરિસ્થિતિ ઘણે અંશે મંદારને મળતી આવે છે. તેણે ઓછામાં ઓછી દસવાર મહાશ્વેતા વાંચી હશે. તેને માલતીની લાગણી સમજાઈ. તમારી વાર્તાનો હીરો માલતી જેવી જ પોતાની પ્રેમિકાને

કોઢને કારણે તરછોડી દે છે, પણ પછી જિંદગીભર પસ્તાય છે. જવાબદારીથી દૂર તો ભાગી જાય છે પણ પછી ક્યારેય પોતાની જાતને માફ નથી કરી શકતો. તમારી નવલકથા જ તેના જીવનમાં અને વિચારોમાં આમૂલ પરિવર્તન લાવી છે.' હવે મને આખી વાતની ગેડબેઠી.

વડીલ મને કહે, 'બહેન, બરોબર જમજો. હું જરા વારમાં આવું છું.'

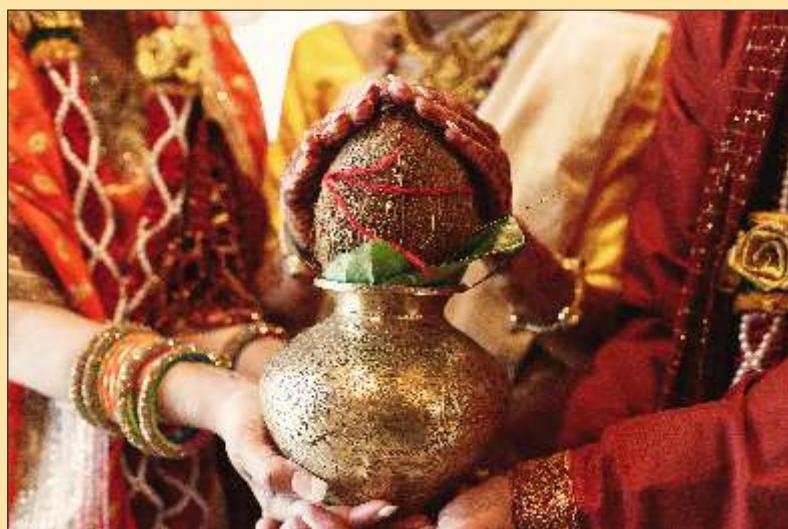
થોડે દૂર જઈને એક બહેન પાસેથી એક પેકેટ લઈ આવ્યા. મને કહે, 'બહેન, માલતીએ તમારા માટે સાડી લાવી રાખી છે. તેને વિશ્વાસ રાખી છે. તેને વિશ્વાસ હતો કે આપ જરૂર આવશો. તે તમને પછી ફોન કરશો.' મેં ઘણી આનાકાની કરી, પણ વડીલ એકના બે ના થયા. મેં પ્રેમથી પેકેટ સ્વીકારી લીધું.

વરસાદ વધ્યો હતો. હવે હોલમાં પણ છાંટા આવી રહ્યા

હતા. મારા મોં પર વાઇટનાં ફોરાંની ભી ન । શ ન । અ । હ લ । દ ક અભિષેક થઈ રહ્યો હતો. મારા સિલ્કની સાડી પણ નીચેથી ભીની થઈ રહી હતી. પણ મારા હૃદયમાં અપૂર્વ આનંદની એક એવી લાગણી વ્યાપી હતી કે આ બધી નાની-મોટી ઘટનાઓની

ત્યાં કોઈ વિસાત ન હતી. આખા પ્રસંગનો અનન્ય આનંદ મારા તન-મનમાં વ્યાપ્યો હતો. મારા જેવી તદ્દન સામાન્ય વ્યક્તિ, કોઈના જીવનનો આવડો મોટો નિર્ણય લેવામાં મદદરૂપ થશે તેવું મેં સ્વસ્મેય વિચાર્યુન હતું.

આજે પણ જ્યારે જ્યારે માલતીવાળી સાડી પહેલું છું, ત્યારે મને માલતીનો શરમાળ-ખુશખુશાલ-હસતો ચહેરો યાદ આવે છે અને જોડે યાદ આવે છે 'મહાશ્વેતા' નવલકથાનું મુખપૂર્છ. મારા માટે આ સાડી ખરા અર્થમાં સ્પેશિયલ છે.

જે કંઈ દુર્ભળ છે તેનાથી દૂર રહો... બળ અને વિકાસ જીવંતપણાની નિશાની છે

આપણે જોયું કે ગમે તેટલો સામનો કરીએ છતાં આપણા જીવનનો મોટો ભાગ અચૂકપણે અનિષ્ટોથી ભરેલો હોય છે, અને આ અનિષ્ટોનો સમૂહ આપણાં માટે તો લગભગ અખૂટ છે. આપણે એ પણ જોયું કે કાળના પ્રારંભથી જ આપણે તેનો ઉપાય કરવા મથી રહ્યા છીએ, છતાં બધું લગભગ હતું તેવું જ રહ્યા કરે છે. જેમ જેમ આપણે ઉપાયો વધારે શોધીએ છીએ તેમ તેમ આપણે અનિષ્ટોથી વધારેને વધારે ઘેરાતા જઈએ છીએ તેવું દેખાય છે, અને આ વિટંબળામાંથી છૂટવા માટેનો એક માર્ગ ઈશ્વર છે તેવું વિધાન બધા ધર્મો કરે છે. બધા ધર્મો કહે છે કે આ યુગમાં મોટા ભાગનો વહેવાર, લોકો સલાહ આપે છે તેમ, આ દુનિયા જેવી છે તેવી સ્વીકારી લઈએ, તો આપણી પાસે અનિષ્ટ સિવાય બીજું કંઈ નહીં રહે. તેઓ વળી ભારપૂર્વક એમ પણ કહે છે કે આ દુનિયાથી પર એવું કંઈક છે, પંચનિધિનું આ જીવન, જડ જગતનું આ જીવન, સર્વસ્વ નથી, તે માત્ર તેનો થોડો અંશ, અને તે પણ ઉપરછલ્યો અંશ છે. તેની પાછળ અને તેથી પર અનંત છે કે જેમાં કંઈ અનિષ્ટ નથી. કેટલાક લોકો તેને ઈશ્વર કહે છે, કેટલાક અલ્લાહ કહે છે, કોઈ જેહોવા કહે છે, વગેરે. વેદાંતીઓ તેને બ્રહ્મ કહે છે.

ધર્મો જે ઉપદેશ આપે છે તેની પ્રથમ છાપ તો આપણા ઉપર એ પડે છે કે આ જીવનનો અંત લાવવો તે જ સારું છે, જીવનનાં દુઃખોને કેમ ટાળવાં તે મશ્શો પ્રથમ દ્રષ્ટિએ તો ઉત્તર એવો છે કે જીવનનો ત્યાગ કરો. આ પરથી મને એક જૂની વાત યાદ આવે છે, કે એક માણસના માથા પર મચ્છર બેઠો હતો તેને મારવાના ઈરાદ તેના મિત્રે એવો ફટકો લગાવ્યો કે મચ્છર અને પેલો માણસ બસે મરી ગયા. અનિષ્ટનો ઉપાય કંઈક આવું કરવાનું સૂચન કરતો દેખાય.

છે. જીવન દુઃખથી ભરેલું છે, અને દુનિયા અનિષ્ટોથી ભરેલી છે, દુનિયાને જાણવા જેટલી ઉમરે જે પહોંચ્યો છે તેવો કોઈ પણ અનુભવી માણસ આ હકીકતને નકારી શકશે નહીં.

પણ બધા ધર્મોએ ઉપાય શો બતાવ્યો છે? તેઓ કહે છે કે આ

સ્વામી વિવેકાનંદ

દુનિયા કંઈક જ નથી, પણ દુનિયાથી પર કંઈક છે, કે જે સત્ય છે. મુશ્કેલી અહીં નહે છે. ઈલાજ સધળાનો નાશ કરતો હોય તેવું જણાય છે. તો પછી તેને ઈલાજ કેમ કહી શકાય? તો પછી શું બહાર નીકળવાનો બીજો કોઈ માર્ગ જ નથી? વેદાંત કહે છે કે માર્ગ છે. બધા ધર્મો કહે છે કે સંપૂર્ણ રીતે સત્ય છે.

ચિત્રના આનંદનો ઉપભોગ કોણ કરે છે? વેચનારો કે જોનારો? વેચનારો તો પોતાના હિસાબમાં રોકાયેલો હોય છે, ચિત્ર ઉપર કેટલો નફો થશે, તેની ગણતરી, તેનો વિચાર તે કરતો હોય છે, તેનું મગજ તે વિચારોથી જ ભરેલું હોય છે, હરાજના ભાવો સાંભળવામાં જ તે મર્ગ હોય છે, અને માગણી કેમ વધે છે તે તે જોયા કરતો હોય છે, કેટલી જડપથી માગણીઓ વધતી જાય છે તે સાંભળવાને તે આતુર હોય છે, તે માણસ ચિત્રનો ખરો ઉપભોગ કરે છે. તે ચિત્રને જુએ છે અને તેનો આનંદ માણે છે. આમ આ આખુંય વિશ્વ એક ચિત્ર છે, જ્યારે આ વાસનાઓ અદ્રશ્ય થશે ત્યારે માણસ જગતનો આનંદ માણી શકશે, ત્યારે આ ખરીદવેચાણ અને માલિકીના મૂર્ખાઈભર્યા વિચારોનો અંત આવશે. નાણાં ધીરનારનો, ખરીદનારનો અને વેચનારનો ખ્યાલ નીકળી જતાં આ જગત એક ચિત્રરૂપે રહે છે. નીચેના વાક્યમાં દર્શાવેલી છે તેવી ઈશ્વર

વિશેની સુંદર કલ્પના મેં બીજે ક્યાંય વાંચી નથી. ‘તે એક મહાન કવિ છે, પ્રાચીન કવિ છે. આ સમગ્ર વિશ્વ એક પ્રાસબદ્ધ પંક્તિઓમાં અને અનંત આનંદથી લખાયેલું તેનું કાવ્ય છે.’ જ્યારે આપણે તૃષ્ણાઓનો ત્યાગ કર્યો હશે ત્યારે જ આપણે ઈશ્વરના આ જગતને વાંચી શકીશું અને તેનો આનંદ માણી શકીશું. ત્યારે જ બધું હિંદ્ય બની જશે, ખૂણા ખાંચરાઓ, નાની ગલીઓ, અંધારી શેરીઓ-જેમને આપણે અંધારી અને અપવિત્ર

લેખતા હતા તે બધી હિંદ્ય બનશે. આપણે આપણી જત પ્રત્યે હસીશું અને આ બધાં રોદણાં, આ બધાં બળાપાઓ એક બાળકના ખેલ જેવું હતું, અને આપણે માત્ર બાજુ પર ઊભા રહીને પ્રેક્ષકતરીકે તે જોતા હતા એવો ખ્યાલ આવશે.

માટે વેદાંત કહે છે તમારું કામ કર્યે જાઓ. કામ કેમ કરવું તેનો પ્રથમ તે ઉપદેશ આપે છે: એટલે કે આ દેખાતા બ્રામ્દક જગતનો ત્યાગ કરવાનો. તેનો અર્થ શો છે? ઈશ્વરને સર્વમાં જોવો તે. તમે આ રીતે કામ કરો. તમારી મરજી હોય તો સો વર્ષ જીવવાની ઈશ્વા રાખો, તમામ પાર્થિવ વસ્તુઓ પ્રામ કરો, માત્ર તેમને હિંદ્ય બનાવો, તેમને સ્વર્ગમય બનાવો. બીજાને સહાય ભૂત થઈને, આનંદમય રહીને અને પ્રવૃત્તિમય રહીને આ જગતમાં દીર્ઘ જીવન જીવવાની ઈશ્વા રાખો. આમ કરવાથી તમને ધૂટવાનો રસ્તો મળશે. આ સિવાય બીજો માર્ગ નથી. સત્યને જાણ્યા સિવાય માનવી જો આ જગતના મૂર્ખાઈભર્યા મોજશોખમાં અવિચારીપણે પડશે તો તે પોતાનો આધાર ગુમાવશે અને લક્ષ્યને નહીં પહોંચે. તેમજ જે માણસ આ દુનિયાને ભાંડીને જંગલમાં ચાલ્યો જાય છે, જે પોતાના દેહને કષ આપે છે અને અજ્ઞાતવાસથી ધીરે ધીરે પોતાનું મૃત્યુ આપે છે, હંદયને શુષ્ક વેરાન જેવું

મને એક જૂની વાત ચાદ આવે છે, કે એક માણસના માથા પર મચ્છર બેઠો હતો તેને મારવાના ઈરાદે તેના મિત્રે એવો ફટકો લગાવ્યો કે મચ્છર અને પેલો માણસ બણો મરી ગયા. અનિષ્ટનો ઉપાય કંઈક આવું કરવાનું સૂચન કરતો દેખાય છે. જીવન દુઃખથી ભરેલું છે, અને દુનિયા અનિશ્ચિતતાથી ભરેલી છે, દુનિયાને જાણવા જેટલી ઉંમરે જે પહોંચ્યો છે તેવો કોઈ પણ અનુભવી માણસ આ હકીકતને નકારી શકશે નહીં.

બનાવે છે, બધી ઉર્ભિઓને રહેંસી નાખે છે તથા કઠોર, કડક અને શુષ્ક બની જાય છે, તે માણસ પણ પોતાનો માર્ગ ભૂલ્યો છે. આ બને છેડાઓ છે, અને બને છેડાઓ ભૂલભરેલા છે. બને જણા માર્ગ ભૂલ્યા છે, બને જણા લક્ષ્ય ચૂક્યા છે. માટે વેદાંત કહે છે કે સર્વમાં ઈશ્વરને જોઈને કામ કરો, અને સર્વમાં તે વસી રહ્યો છે તેમ જાણો. જીવન હિંદ્ય છે તેમજ ઈશ્વરસ્વરૂપ છે, અને આપણું આ જ કર્તવ્ય છે, આજ આપણે

માગવાનું છે, તે ધ્યાનમાં રાખી, સતત કર્મ કર્યે જાઓ. ઈશ્વર સર્વત્ર છે, તેને શોધવા બીજે કચ્ચાં જઈશું? તે દરેક કર્મમાં, દરેક વિચારમાં, દરેક ઉર્મિમાં છે જ છે. આવો ધ્યાલ રાખીને કર્મ કરવા જોઈએ. આ જ એક માત્ર માર્ગ છે. બીજો કોઈ માર્ગ નથી. આમ કરવાથી કર્મ આપણને બંધનકારક થશે નહીં. આપણી તૃષ્ણાઓને કારણે જ આપણે દુઃખો ભોગવીએ છીએ. જેમણે આ રહસ્ય જાણ્યું નથી, તેમણે એ જ્ઞાનતાં સુધી આ આસુરી જગતમાં રહેવું પડશે. ઘણાં લોકો જાણતા નથી કે પોતાનામાં, પોતાની આજુબાજુ અને સર્વત્ર સુખની ખાણ પડી છે, તેમણે તે હજુ શોધી નથી. આસુરી જગત એટલે શું? વેદાંત કહે છે કે તે અજ્ઞાન છે.

મહાન સરિતાને કિનારે વસીને આપણે તરસે મરીએ છીએ. અત્મના દ્વારાઓ સામે બેસીને આપણે ભૂખે મરીએ છીએ. સામે આનંદમય વિશ્વ પડ્યું છે છતાં આપણને તે હાથ આવતું નથી. આપણે સર્વદા તેમાં જ છે છતાંયે આપણે તેને ભૂલીએ છીએ. ધર્મ આપણને આ માર્ગ શોધી આપવા માગે છે. આવા આનંદમય જગત માટેની તૃષ્ણા દરેકના હૃદયમાં હોય છે. બધી પ્રજીવાનો તેને શોધી રહી છે, ધર્મનું તે એકમાત્ર ધ્યેય છે. અને જુદા જુદા ધર્મોમાં તથા વિવિધ ભાષાઓમાં આ આદર્શ વ્યક્ત કરાયો છે.

ભગવાન શ્રી કૃષ્ણ કહે છે કે

યदા યદા હી ધર્મસ્ય ગ્લાનિર્ભવતિ ભારત।

અભ્યુત્થાનમઅધર્મસ્ય તદાત્માં સૃજાભ્યહમ્ભુ॥

જ્યારે જ્યારે ધર્મની ગ્લાનિ થાય છે અને અધર્મનો પ્રભાવ વધી જાય છે ત્યારે ત્યારે માનવજીતિને મદદ કરવા હું અવતાર લઉં છું. તે એમ પણ કહે છે કે

અવજાનન્તિ માં મૂઢા માનુષી તનુમાશ્રિતમ્॥

પરં ભાવમજાનન્તો મમ ભૂતમહેશ્વરમ્॥

મૂઢ મનુષ્યો જાણતા નથી કે હું સર્વશક્તિમાન છું, સર્વવ્યાપક છું, વિશ્વનો અધિપતિ છું અને મેં જ મનુષ્યનું શરીર લીધું છે. તેથી તેઓ મારી અવજ્ઞા કરે છે અને આમ બની શકે નહીં એમ માને છે.

ભગવાનના આ મહાન અવતારોની ઉપાસના થવી જોઈએ. એટલું જ નહીં, માત્ર તેમની વિશખરૂપે પૂજા-ઉપાસના કરવી જોઈએ. ઈશુની ઉપાસના કરતી વેળા જે રીત તેમને પસંદ હતી તે જ રીતે હું તેમની ઉપાસના કરું, તેથી તેમની ઉપાસના કરું તે વધારે સારું. જ્યારે આપણે આ મહાન આત્માઓનું ચિંતન કરીએ છીએ ત્યારે તેઓ આપણાં અંતરમાં પ્રકટ થાય છે, અને આપણને તેમના જેવા બનાવે છે. આપણી આખીય પ્રકૃતિ

બદલાઈ જાય છે અને આપણે તેમના જેવા બનીએ છીએ. મહાન વિભૂતીઓનો સ્પર્શ માત્ર પણ મનુષ્ય ઉપર અજબ અસર પાડે છે.

એટલે જ અસહાયતાની લાગણી અનુભવવી એ ભયંકર ભૂલ છે. કોઈની પાસે સહાય માગો નહીં. આપણે જ આપણા પોતાના સહાયક છીએ. આપણે જો આપણી જાતને સહાય ન કરી શકીએ, તો કોઈ બીજું આપણને સહાય કરવાનું નથી. તું પોતે જ તારો મિત્ર છે, તું પોતે જ તારો શત્રુ છે, તારા પોતાના સિવાય બીજું કોઈ તારો શત્રુ નથી, તારા સિવાય બીજો કોઈ તારો મિત્ર નથી. આ છેવટનો અને મોટોમાં મોટો ઉપદેશ છે. અરે! આપણે આ સત્યને સમજ્યા છીએ એવું આપણને લાગે છે પણ બીજી જ કાણે જૂનું મોજું આવે છે, કમર ભાંગી પડે છે. આપણે દુર્બળ થઈ જઈએ છીએ અને ફરી પાછા તે જ વહેમ અને સહાય માટે જાવાની નાખીએ છીએ. દુઃખના વિશાળ કુંગરનો જરા વિચાર કરો, અને જુઓ કે એ બધું સહાય માટે દોડવાના ખોટા ઘ્યાલમાંથી ઉદ્ભબે છે.

શક્ય છે કે પુરોહિતો તેમના રિવાજ મુજબ મંત્રો ઉચ્ચારશે અને બદલામાં દક્ષિણાની આશા રાખશે. હજારો લોકો આકાશ ભણી જોશે. પ્રાર્થના કરશે અને પુરોહિતોને દક્ષિણા આપણે, મહિના પછી મહિનાઓ જાય છે, તો પણ તેઓ હજુ આકાશ ભણી જ જોઈ રહે છે, હજુ પ્રાર્થના કર્યા જ કરે છે અને દક્ષિણા આપ્યે જ જાય છે.... અને વિચાર કરો કે એ ગાંડાઈ નહીં તો બીજું શું? એને માટે કોણ જવાબદાર છે? તમારે એ માટે સહન કરવું પડશે! તમારા હૃદયના ઊંડાણમાં તમે શું છો? કોઈના પણ મગજમાં દુર્બળતાનો એક પણ વિચાર તમે નાખ્યો હશે તો તેનો બદલો તમારે ચક્કવૃદ્ધ વ્યાજ સાથે ભોગવવો પડશે. કર્મનો નિયમ અનું વેર લીધા સિવાય છોડશે નહીં.

પાપ એક જ છે અને તે છે નબળાઈ. ઉભા થાઓ અને લડતાં લડતાં મૃત્યુને ભેટો! એક ગાંડાઈમાં બીજી ગાંડાઈનો ઉમેરો કરો નહીં. જે અનિષ્ટ આવવાનું છે તેમાં તમારી દુર્બળતાનો ઉમેરો કરો નહીં. જગતને માટે આટલું જ કહેવાનું છે. સબળ બનો! તમે પ્રેતો અને ભૂતોની વાતો કરો છો. આપણે જીવતા જાગતા ભૂતો છીએ. બળ અને વિકાસ એ જીવંતપણાની નિશાની છે. નિર્બળતા મૃત્યુનું ચિહ્ન છે. જે કાંઈ નિર્બળ હોય તેનાથી દૂર રહો!

P2P નેટવર્ક

GPBO દ્વારા પ્રસ્તાવિત P2P ઓનલાઈન બિઝનેસ નેટવર્ક ગામથી લઈને શરૂ અને દેશ-વિદેશના તમામ પાટીદાર ઉદ્યોગકારો માટે નેટવર્કિંગનું શ્રેષ્ઠ માધ્યમ બની રહેશે. જેમાં નાના વ્યાપારીઓથી લઈને મોટા ઉદ્યોગપતિઓ પોતાના વ્યવસાયનું રજિસ્ટ્રેશન કરાવી શકે છે.

P2P ઓનલાઈન નેટવર્ક આપના ઉત્પાદનો અને સેવાઓને પ્રમોટ કરવાનું શ્રેષ્ઠ પ્લેટફોર્મ પૂરું પાડશે. આ ઉપરાંત P2P ઓનલાઈન નેટવર્ક દ્વારા ઉચ્ચ ગુણવત્તાવાળો કાચો માલ મેળવી શકશો તેમજ અન્ય જરૂરીયાતો માટેના સપ્લાયર્સ સાથે આપ સીધો સંપર્ક કરી શકશો.

જુપીબીઓ વિશે

સરદારધામ દ્વારા પ્રસ્તાવિત મિશન ૨૦૨૬ અંતર્ગત પ્રથમ હરોળના ૧૦,૦૦૦થી વધુ ઉદ્યોગપતિઓને સંગાઠિત કરવા માટે ગ્લોબલ પાટીદાર બિઝનેસ ઓર્ગેનાઇઝેશનની (GPBO) રચના કરવામાં આવી છે.

જુપીબીઓના નેટવર્કને જિલ્લા, રાજ્ય અને વિવિધ દેશોમાં વિસ્તારવાનું આયોજન કરવામાં આવ્યું છે. જુપીબીઓ દ્વારા ઉદ્યોગ જગત માટે ઉપયોગી એવા

- મોટીવેશનાલ પ્રોગ્રામ
- ટ્રેઈનિંગ પ્રોગ્રામ
- સેકટર આધારિત B2B મીટિંગ્સ
- નવીન ટેકનોલોજી અને આધુનિક ધંધાકીય અભિગમ માટેના આયોજનો કરવામાં આવે છે.

મુખ્ય ઉદ્દેશ

- એકબીજા સાથે નેટવર્કિંગ દ્વારા વ્યાપાર ઉદ્યોગમાં પરસ્પર ઉપયોગી થવું
- સમાજમાં નવા ઉદ્યોગ સાહસિકો તૈયાર કરવામાં ઉપયોગી થવું
- શિક્ષિત અને સક્ષમ યુવાઓને રોજગારીની તક પુરી પાડવામાં ઉપયોગી થવું

કોણ જોડાઈ શકે?

- નાના-મોટા બિઝનેસમેન
- પ્રોફેશનલ્સ
- સર્વિસ પ્રોવાર્ડર્સ

કેવી રીતે ઉપયોગી છે?

- પ્રોડક્ટ, સર્વિસ વિશેની માહિતી
- ઈ-મેઈલ અથવા ફોનથી સંપર્ક
- ધંધાકીય જોડાણ

કઈ વિગતો અપલોડ કરી શકાય?

- કંપનીનું નામ તથા લોગો
- માલિકનું નામ તથા ફોટો
- સંપર્કની વિગતો
- કંપનીનું પ્રોડક્ટ લીસ્ટ તથા ફોટો
- કંપનીની પ્રોડક્ટ વિશે માહિતી
- કંપનીને જરૂરી રો-મટીરીયલ, સેવાઓ તથા જોબવર્કની વિગતો
- કંપનીને જરૂરી સ્ટાફની વિગતો

સમસ્ત પાટીદારની એકતાનું ધામ

સરદારધામ

વિશ્વ પાટીદાર સમાજ

આયોજિત

મિશન ૨૦૨૬ અંતર્ગત
ગ્લોબલ પાટીદાર
બિઝનેસ ઓર્ગેનાઇઝેશન

G P B O

૧૦ લાખ
બિઝનેસમેનનું જોડાણ
SARDARDHAM

ચંદ્રકાંત બક્ષી

ગુજરાતના લખ્ય પ્રતિષ્ઠિત લેખક

તકલીફ તકલીફ ન આપતી હોય તો તકલીફને તકલીફ આપતા નઈ

માનસશાસ્ત્રી અથવા સાયકોલોજિસ્ટ એ વડિત છે જે હંમેશા વિચાર કરે છે કે લોકો શા માટે દુઃખી છે. ત્રીસ વર્ષમાં સાયકોલોજનાં પત્રો અને ૪૫૦૦૦ લેખો ડિપ્રેશન અથવા હતાશા વિશે છાપ્યા છે, જ્યારે આનંદ વિશેના લેખોની સંખ્યા છે: ૪૦૦ !આ દુનિયામાં નોર્મલ લોકો પણ જીવે છે જે પ્રેમ કરે છે, કામ કરે છે, રાત્રે ઘસઘસાટ સૂએ છે પણ સાયકોલોજિસ્ટોની

ભાષામાં મનદુરસી નામના શબ્દનું સ્થાન નથી. ડૉક્ટરો અને દવાઓની દુનિયા પણ હવે સાયકોલોજ જેવી થતી જાય છે. આપાં ડૉક્ટરો પણ આધુનિક થતા જાય છે. પહેલાં ડેન્ટિસ્ટ હતા, હવે ડેન્ટલ સર્જન છે, પહેલાં દાંત કથાવી નાંખતા હતા, હવે તમારા દાંતમાં રૂટ-કેનાલ કરી આપે છે, પહેલાં બાળકનો પ્રસવ નોર્મલ થઈ જતો હતો, હવે સિઝેરિઅન કરવું પડે છે...અને હવે

ડોક્ટરોએ તમારા દિવનો કબજો લઈ લીધો છે. તમારા હૃદયનું બાયપાસ કરી નાખવામાં આવે છે. એક જ્ઞાનીએ સમજાયું કે જ્યારથી હિંદુસાનમાં મેડિકલ ઈન્સ્યોરન્સ આવી ગયું છે ત્યારથી હાર્ટના બાયપાસ ઓપરેશનો ખૂબ વધી ગયા છે. રૂટ-કેનાલ અને સિઝેરિઅન અને બાયપાસ જેવી પ્રવૃત્તિઓથી ડોક્ટરને બે પૈસા મળે છે...

દેહશાસ્ત્ર કે એનેટોમીના પ્રોફેસર ડૉ. એમ. એલ. કોઠારીએ હમણાં એક વિચારોતેજક પ્રવચન આપ્યું હતું, અને વિષય હતો: મેડિકલ તર્કના ભ્રમો ! રોગ

શરીરની નિયતિ છે, મૃત્યુ સમયની નિયતિ છે. કેન્સરમાં જેમની ટ્રિટમેન્ટ કરી છે એ જીવે જ છે, અને જેમની ટ્રિટમેન્ટ કરી એ મરે જ છે એવું નથી. મૃત્યુનું સૌથી મહત્વપૂર્ણ લક્ષણ એ છે કે એમાં શારીરિક પીડા નથી. પેરેલિસિસ, હાર્ટ એટેક, ડાયાબિટિસ, આર્થરાઇટિસ, કેન્સર આ બધા વધતી ઉમરના પરિણામલક્ષી અંજામો છે, શરીર વૃદ્ધ થવાનાં પ્રમાણો છે. જે રીતે વાળ સર્ફેદ થાય છે અથવા ટાલ પડે છે. પેરેલિટિક સ્ટ્રોક કે આર્થરાઇટીસ કે હાઈપરટેન્શન વિશે ડોક્ટરો બહુ ઓછું જાણે છે. જો દર્દી મરે છે તો દર્દને કારણે મરે છે, પણ જીવે છે તો ડોક્ટરને યશ મળે છે ! એક ચીની કહેવત છે કે દર્દિના તકદીરમાં જો

જીવવાનું લખાયું હશે તો ડોક્ટરની દવા જરૂર અસર કરવાની છે. ડૉ. કોઠારી હૃદયરોગ વિશેપજા ડૉ. રૂસ્તમ જાલ વકીલનું એક વાક્ય ટાંકે છે: મનુષ્ય જીતિને એટમ બોંબ કરતાં ઈ. સી. જી મશીને વધારે હાનિ કરી છે. અંતે એક સ્વર્ગ નિયમ કહ્યો છે: જો તમને તકલીફ તકલીફ ન આપતી હોય તો તકલીફને તકલીફ આપતા નહીં.

આપણાં ઘણાં નવા રોગોની જેમ નવી દવાઓ અને નવી

ચિકિત્સાઓનું ઉદ્ગમસ્થાન અમેરિકામાં છે. પબ્લિકના હક વિશે અમેરિકાનાં ન્યાયાલયો આજે જ નહીં પણ સતત અને હંમેશાં સતર્ક રહ્યા છે. ૧૯૮૨ ઉમાં અમેરિકામાં વોલ્સ્ટેડ એકટ નીચે ડોક્ટરો દર્દીને એક જ પોઈન્ટ આલ્કોહોલ આપી શકે એવી મર્યાદા હતી. અમેરિકન ડિસ્ક્રક્ટ કોર્ટ આ કાનુનને ગૈરકાનૂની જાહેર કર્યો અને ૪૪ નોક્ષે કહ્યું કે રોગ નિવારણની બાબતમાં આલ્કોહોલ કેટલો આપવો એની પર્યામ માત્રા ડોક્ટર નક્કી કરશે. અને આલ્કોહોલને “વેલ્યુએબલ થેરાપ્યુટીક એજન્ટ” કહેવામાં આવ્યો હતો.

આજે અમેરિકામાં અને આપણે ત્યાં પણ નવી ચિંતા ઊભી થઈ છે: દવાથી ડોક્ટરોને લીધે થતાં દર્દો ! ૧૯૮૪ અમેરિકામાં પ્રથમ મૃત્યુ કારણ હૃદયરોગ છે, બીજો નંબર કેન્સરનો હતો, ત્રીજો નંબર પેરેલિસિસના સ્ટ્રોકનો હતો અને ચોથું કારણ હતુઃ દવાઓની વિપરિત અસર અથવા રિએક્શન ! બહુ જ શક્તિશાળી દવાઓ અથવા વિપરીત દવાઓ હોસ્પિટલોમાં દર્દીઓને આપવાથી પ્રતિ વર્ષ ૧ લાખથી વધુ લોકો મરી જાય છે અને ૨૨ લાખ લોકોને સાઈડ ઈફેક્ટ્સ અથવા ચિકિત્સા પછીની અસરો થાય છે, જેનાથી એ અપંગ થઈ જાય છે અથવા દીર્ଘકાલીન બીમારી ભોગવે છે.

અમેરિકાની કંપનીઓ પ્રતિવર્ષ ૧૨ બિલિયન ડોલર દવાઓની જાહેરખબરો પાછળ ખર્ચે છે, જેને પ્રમોશન કહેવાય છે. દવા પર લખેલી ચેતવણી કે વોનિંગ કંપનીઓ માટે મામલા-મુકદમાઓમાંથી છટકવાની બારીઓ છે. ડોક્ટરો જેમનું કામ દવાઓ સૂચવવાનું છે, અને નર્સો જેમનું કામ દવાઓ આપવાનું છે, એ બંનેને ફાર્મેકોલોજીની તાલીમ નથી. એમને જે માહિતી

મળે છે એ કંપનીના સેલ્સ પ્રતિનિધિઓ તરફથી મળે છે. દવાની વિપરીત અસર પચાસ વર્ષ ઉપરના માણસો અને નાના બાળકો પર વિશેષ થાય છે. બહુ સ્ટ્રોંગ દવાઓ બેજવાબદાર રીતે આપવાથી હજારો લોકો અમેરિકામાં મરી જાય છે. અને આમાંથી ૪૨ ટકા રિએક્શન તરત અંકુશમાં લાવી શકાય એવા હોય છે. અમેરિકન સમાચાર પત્ર “યુ.એસ.એ-ડુરે”એના એપ્રિલ-૨૭, ૧૯૯૮ના અગ્રલેખમાં લખે છે કે એક કેસમાં ખબર પડી કે હોસ્પિટલના સ્ટાફ પોટેશિયમ કલોરાઇડને બરાબર ડાયલ્યુટ કર્યા પહેલાં જ આપી દીધું એમાં કેટલાંક દર્દીઓ મૃત્યુ પાચ્યા હતા. પ્રતિવર્ષ અમેરિકામાં તું કરોડ લોકો હોસ્પિટલોમાં ભરતી થાય છે અને એમાંથી હજારો લોકો ખોટી દવાથી, દવાના મોટા ડોઝથી, સ્ટાફની લાપરવાહીથી, ડોક્ટરોની ભૂલોથી મરે છે. હિંદુસ્તાનમાં આ આંકડા કેટલા ગંજાવર હશે એ માત્ર કલ્પના જ કરી લેવાની છે.

મેડિકલ વિજ્ઞાન સંશોધનનું શાસ્ત્ર છે, અને દિંહદુસ્તાનમાં ડોક્ટરોનો એક પરિપક્વ વર્ગ છે જે ઊઠવૈધથી જરા જ ઉપરની કક્ષાએ છે. ટાઈફોઇડ થયો હોય અને અંત સુધી ખબર ન પડે, કેન્સર

સમજુને ગાંઠ કાઢી હોય અને અંદરથી કેન્સર ન નીકળે, કોઈના એપેન્નીક્સનો એક્સરે આપણને બતાવીને આપણું એપેન્નીક્સ કાઢી નાખે, જમણો પગ તૂટી ગયો હોય અને ડાબો બેસાડી આપે, દુઃખતા દાંતને બદલે બીજો કાઢી આપે, કાતર કે નેચિન ઓપરેશન કર્યા પછી અંદર જ રહી જાય અથવા નાના બાળકને એટલી સ્ટ્રોંગ દવાની ટ્રીટમેન્ટ આપે કે એ જીવનભર બહેરં થઈ જાય અથવા એની આંખો ગ્રાંસી થઈ જાય, જરૂર ન હોય અને હદયનું બાયપાસ ઓપરેશન કરાવી નાંખે...આ અને આવા સેંકડો કિસાઓ હિંદુસ્તાનમાં બનતા રહે છે અને હિંદુસ્તાનમાં વિશ્વકક્ષાના ડોક્ટરો અને સર્જનો પણ છે, છતાં પણ ધર્મના મઠાધિપતિઓ અને દેશના સર્વોચ્ચ નેતાઓ સામાન્ય બાયપાસ સર્જરી માટે પણ રસાલો લઈને અમેરિકા દોડી જાય છે. ધર્મ,

સંસ્કૃતિ અને દેશની ચોવીસે કલાક વાતો કરનારાઓને મરતી વખતે મોઢામાં ગંગાજળ નહીં પણ અમેરિકન મીસીસીપી નદીનું પાણી પડે એવી ઈચ્છા હોય છે? કે એમને આપણા દેશના દવા, ડોક્ટરો, સર્જનોની ક્ષમતામાં વિશ્વાસ નથી? કે પછી મુફ્ત કા ચંદન ઘસ બે લાલિયા...હિલસૂફી જ આપણું સાચું ભારતીય દર્શન છે?

અને આપણી હોસ્પિટલ-વ્યવસ્થા, સર્જરીની તાલીમ, પેથોલોજિકલ રિપોર્ટથી અધતન સ્કેનિંગ સુધીના ટેસ્ટો આદિ આપણે સીધાં જ પણ્ણમાંથી લીધાં છે. પણ્ણમાંથી ઘણું શીખવાનું છે. ઈંગ્લેન્ડમાં બાળક જન્મે ત્યારે નર્સ અન્ય કોઈને કહી શકતી નથી કે બાબો (બેબી બોય) આવ્યો છે કે બેબી (બેની ગર્ભ) આવી છે, સર્વપ્રથમ એ વાત માત્ર પિતાને જ જણાવાય છે! અહીં મમ્મી અને સાસુ ઘૂસી જાય છે અને જો છોકરી જન્મી હોય

તો લેડી ડોક્ટરથી જઘડો કરી નાખ્યો હોય એવા દાખલા બન્યા છે અને બનતા રહે છે. અમેરિકામાં પણ બની જાય છે, કે મગજની એ ક તરફનું ઓપરેશન કરવાનું હોય અને બીજી તરફનું થઈ ગયું હોય! પણ જ્યારે હોસ્પિટલ જવાનું આવે ત્યારે

નર્સ કે ડોક્ટરની ભૂલને લીધે આપણે પણ એક આંકડો ન બની જઈને એ માટે ભગવાનને યાદ કરી લેવા સારા.

કલોઝ અપ

જવાનોને સારા કપડાં ગમે છે, બૂઢા માણસોને ખોરાક ગમે છે.-ચાઈનીજ કહેવત

તંદુરસ્ત આહાર સાથે વિહારની અદુ-શિયાળો

ઈન્ટ્રો-૧

ફાસ્ટફૂડના જમાનામાં હેલ્થી ડાયેટ વિશે વિચારવું એ સમસ્યા છે, કારણ કે હેલ્થી ડાયેટને લગતી વસ્તુઓ ધેર બનાવવી ઘણી અધરી પડે છે વળી કામકાજ પરિવારને માટે સમય કાઢવો મુશ્કેલ પડે છે.

ઈન્ટ્રો-૨

આજકાલ સોશિયલ મીડિયા, યુ-ટ્યુબ, સ્વાસ્થ્યને લગતી અનેક એપ્સ દ્વારા આપવામાં આવતા ડાયેટ વિશેના લેખો કે વીડિયો જોવાથી મનમાં કંદુઝન ઉત્પન્ન થાય છે કે આમાંથી કોણ સાચું અને કોણે અપનાવવું...

શિયાળામાં આપણી પાચનશક્તિ ખૂબ સારી બની જાય છે.

જે કાંઈ ખાઈએ તે પચી જાય છે અને જો તમે નિયમિત વ્યાયામ, યોગ કે વોક કરતાં હો તો પૌષ્ટિક ભોજન તે પણ થોડું સમજદારીથી કરો તો તમારું સ્વાસ્થ્ય તો ટનાટન રહેશે જ સાથે તમારા વાળ, નખ, આંખો અને ત્વચા સુંદર ચ્યામકદાર બનશે.

આપણા વડીલો પણ કહેતા આવ્યાં છે કે શિયાળામાં ધી, દૂધ, વસાણા જેવી વસ્તુઓ ખાઈને સ્વાસ્થ્ય સારું બનાવવું જોઈએ જેથી આખા વર્ષની ઊર્જા જાળવી શકાય. પૌષ્ટિક સંતુલિત ભોજન ખાવું અને વ્યાયામ કરવો એ જ સિદ્ધાંત હોવો જોઈએ શિયાળા દરમિયાન.

એ પણ આપણે સૌ જાણીએ છીએ ‘અન્ન તેવું મન’ એ વાતને ધ્યાનમાં રાખીએ તો જો તમે પૌષ્ટિક ભોજન લેશો તો સ્વસ્થ

રહેશો અને સ્વસ્થ હશો તો સકારાત્મક વિચારી શકશો.

નાસ્તો

એ સત્યછે કે સવારે નાસ્તો કર્યો હોય તો શરીરમાં ઊર્જા બની રહે છે. જો તમે વેળું ટેન્દુનું હોય તો ઉપરમાં, સેન્ડવિચ, ફોસા, બટાકા પૌંઆ કે પરોઢા ખાઈ શકો છો પરંતુ એગીટેરિયન હો તો સવારે નાસ્તામાં બાફેલા ઈંડા કે ઈંડા ભૂરજી સાથે બ્રેડ ખાવ તો સૌથી સારું રહે છે. સાથે એક ગ્લાસ દૂધ જરૂર પીવું જોઈએ. જો આ બંધું કરવાનો સમય ન હોય તો સલાહ કે ફૂટ પ્લેટ પણ લઈ શકાય છે.

બપોરનું ભોજન

બપોરના ભોજનમાં સૂપ, લીલાં શાકભાજી, રોટલી, દાળ, ભાત, તાજું દઢી, છાશ, ચટણી હોય તો તે સંપૂર્ણ સંતુલન ભોજન ગણી શકાય છે.

રાત્રિ ભોજન

આમ તો નિયમિત રીતે ચૂયાસ્ત પહેલાં ભોજન કરી લેવું જોઈએ પરંતુ શિયાળામાં કદાચ મોદેથી ખૂબ લાગી શકે છે. આ કારણો પણ ભોજન લેવાના સમયમાં ફેરફાર કરવો ઉચિત નથી. રાત્રે વધુ કરીને હલકું ભોજન જેમ કે દલિયા, ખીચડી લેવાં જોઈએ. સૂતાં પહેલાં એક ગ્લાસ ગરમ દૂધમાં હળદર, ખારેક અને સુંધરેણવીને પીવાથી સારી ઊંઘ આવે છે.

નિરોગી રહેવાની ટિપ્સ

સામાન્ય રીતે એવું જોવા મળે છે કે શિયાળામાં તાપમાનમાં બદલાવ આવવાને લીધે કેટલાકને શરદી, ખાંસી થઈ જાય છે. તેથી રોગપ્રતિકારક શક્તિ વધારવા માટે ભોજન લેવામાં થોડો ફેરફાર કરવાની જરૂર હોય છે. પૌષ્ટિક ભોજન, થોડો વ્યાયામ અને ગાઢ નિદ્રા હોય તો સ્વાસ્થ્ય લાંબા સમય સુધી સારું જ રહે છે.

લીલાં શાકભાજીનું સેવન

શિયાળામાં આમ પણ સારાં શાક આવવાં લાગે છે, ગાજર, પાલક, મેથી, બીટ, લસણ, બ્રોકલી, કોબીજ, દૂધી, ફ્લાવર, વાલોળ, પાપડી વગેરે પ્રચૂર માત્રામાં મળે છે. દરેક શાક ખૂબ પૌષ્ટિક હોય છે. ઉપરાંત સરસવનું શાક પણ હવે બધી જગ્યાએ મળવા લાગ્યું છે જેમાં પ્રચૂર માત્રામાં આર્યાન રહેલું હોય છે.

મગફળી

મગફળીમાં પ્રોટીન, ફાઈબર, મિનરલ, આર્યાન, વિટામિન પ્રચૂર માત્રામાં હોય છે તેથી તેને ગરીબોની બદામ કહેવામાં આવે છે. તે શરીરને ગરમાવો આપે છે અને લોહીની માત્રા વધારે છે. શિયાળામાં સિંગદાઢા અને ગોળ ખાવો ઉત્તમ છે.

લસણ

લસણને એક આયુરોધિક ઓષ્ઠધી તરીકે અને રસોડામાં

ભોજનનો સ્વાદ વધારવામાં ઉપયોગ કરવામાં આવે છે. ખાસ કરીને શિયાળામાં લસણ ખાવાથી શરદી, ખાંસીથી બચી શકાય છે અને તે એક એન્ટિસેપ્ટિક તરીકે કામ કરે છે.

તલ

શિયાળામાં તલ અને ગોળ ખાવો ખૂબ સારો હોય છે અને તેથી જ જાન્યુઆરીમાં ઉત્તરાયણના હિવસે તલસાંકળી ખાવાનો રીવાજ છે. તલ રોગપ્રતિકારક શક્તિ વધારે છે અને શરદી ઉધરસથી દૂર રાખે છે. ઉપરાંત તલના તેલથી માલિશ કરવાથી ત્વચા ખીલી ઉંઠે છે.

ગાજર

ગાજરમાં વિટામિન પ્રચૂર માત્રામાં હોય છે અને ગાજરનો રસ પીવાથી કે કાચું ગાજર સલાહમાં નાખી ઉપયોગ કરવાથી રોગપ્રતિકારક શક્તિ વધે છે અને આંખો સ્વસ્થ રહે છે.

બાજરી

બાજરીમાં મેળેશિયમ, કેલિશયમ, ફાઈબર, વિટામિન અને એન્ટિઓક્સિડન્ટ પ્રચૂર માત્રામાં હોય છે. બાજરી શિયાળામાં ખાવાથી શરીરમાં ગરમાવો બની રહે છે.

હળદર

હળદરમાં એન્ટિબાયોટિક, એન્ટિએલર્જિક અને એન્ટિઇન્ફ્લેનેટરી જેવા ગુણો રહેલાં હોય છે. રાત્રે સુતાં પહેલાં હળદરવાળું ગરમ દૂધ પીવાથી ઊંઘ સારી આવે છે.

મેથી

મેથીમાં વિટામિન કે, આર્યાન, ફોલિક એસિડ હોય છે અને તે શરીરમાં ગરમી ઉત્પન્ન કરે છે. મેથીના થેપલાં સ્વાદિષ્ટ બને છે. મેથીથી લોહી સાફ્ થાય છે અને ડાયાબિટીસમાં પણ મેથી ઉત્તમ કામ કરે છે.

બદામ

બદામમાં પ્રોટીન, ફાઈબર, મિનરલ હોય છે. સામાન્ય રીતે નિયમિત પલાળેલી બદામ ખાવી જોઈએ પરંતુ શિયાળામાં તે ખાસ ખાવી જોઈએ. બદામથી મગજની શક્તિ વધે છે અને કબજીયાતની સમસ્યા દૂર થાય છે.

ફળફળાદિ

સંતરા, સફરજન, દાડમ, આમળા, સીતાફળ, જામફળ જેવાં ફળો શરીરમાં ગરમાવો આપે છે. ફળોના રસ બનાવીની પીવા કરતાં ફળ ખાવાં વધુ હિતાવહ છે. તેમાંથી પ્રચૂર માત્રામાં ફાઈબર મળી રહે છે.

ચ્યવનપ્રાશ

આમળામાં અનેક આયુરોધિક મસાલા નાખીને બનાવવામાં આવતું ચ્યવનપ્રાશ ગરમ દૂધ સાથે લેવાથી શારીરિક અને માનસિક સ્વાસ્થ્ય લાભ મળે છે. વૃદ્ધત્વને દૂર ઠેલે છે.

તંડુરસ્તી જગતવાશું કરવું

ધારીવાર તો શિયાળામાં સવારે રજાઈમાંથી બહાર નીકળવાનું મન નથી થતું. પરંતુ આ એક એવી ઋતુ છે જેમાં નિયમિતતા જગતી રાખવાથી શરીરમાં આખા વર્ષ માટેની ઊર્જાજગતી રાખવામાં મદદ કરે છે.

નિયમિત વ્યાયામ

સવારે પથારીમાંથી બહાર આવો કે તરત જ થોડું સ્ટ્રેચિંગ કરવું જેથી બ્લડ સર્ક્યુલેશન સારું થાય. સાંધા અને સનાયુઓ જકડાઈ ગયાં હોય તે થોડાં ઢીલાં થઈ જશે અને ચાલવામાં તકલીફ નહીં પડે. કેશ થઈ ગયા પણ યોગાસન, જોગિંગ, એરોબિક્સ, પુશ-અપ્સ, દોરડાં કુદવા, જમમાં જઈ કસરત કરવી વગેરે શરૂ કરો. આ વ્યાયામ નિયમિત રીતે કરવા જોઈએ.

રજાઈમાંથી નીકળીને તરત જ દોડવા ન માંડવું જોઈએ. ઊભાં થઈને બંને હાથ ઉપર લઈ જઈ પગના પંજા પર ઊભા થવું અને સ્ટ્રેચિંગ કરવું. કમરમાંથી સામે, પાછળ અને બંને બાજુ વાંકા વળવું, ગરદન ચારેય બાજુ અને ઉપર નીચે ધુમાવવી. બંને હાથની કસરત જેવી સ્કૂલમાં કરતાં હતાં તેવી કરવી જેથી શરીરનું ઠરી ગયેલું લોહીનું ભમણ થવા લાગે અને થોડો ગરમાવો આવી જાય. સ્ટ્રેચિંગ કર્યા વગર ચાલવાનું શરૂ કરવાથી હદ્ય અને મગજ પર ખૂબ પ્રેશર આવે છે તેથી ઘણાને અચાનક ચક્કર આવવા લાગે છે.

ગરમ પીણા

શિયાળામાં દંડીથી બચવા માટે ઘણા વારંવાર ચા-કોઝી પીતાં રહે છે પરંતુ તેનાથી કામયલાઉ ગરમી મળે છે. તેથી દંડીથી બચવા માટે અંદરથી ગરમાવો મળવો જોઈએ. આ માટે હર્બલ ચા, સૂકો મેવો નાખેલી ચા, ખસખસ અને ખજૂરની ખીર જેવા ગરમ પીણા સૂંઠ નાખીને પીવાં જોઈએ. શિયાળામાં હળદર નાખીને દૂધ બનાવીને તેમાં ગંઠોડા નાખીને પીવાથી અને સવારે આદું નાખીને ચા પીવાથી અંદરની ગરમાવો મળી રહે છે.

શિયાળામાં પ્રોટીન લેવું

પ્રોટીન ખાવાથી શરીરનું તાપમાન વધે છે. પ્રોટીનયુક્ત ભોજન પચાવવા માટે શરીરને વધુ મહેનત કરવી પડે છે જેના કારણે વધુ ઊર્જાની જરૂર પડે છે. તેથી દૂધ, દૂધની બનાવટ વગેરે ખૂબ લેવાં જોઈએ. રાત્રે સુતાં પહેલાં એક જ્લાસ ગરમ દૂધમાં હળદર નાખી એક ચમચી ધી સાથે પીવાથી શરીર શુષ્ક નથી થતું, તેનું બેજ જગતવાઈ રહે છે અને સારી ઊંઘ આવે છે. સવારે અને રાત્રે એક ચમચી ધીમાં ખાંડ અને કાળા મરીનો પાઉડર નાખી ખાવાથી અને ઉપરથી ગરમ દૂધ પીવાથી આંખોનું તેજ

વધે છે.

પાણી પીવું

સામાન્ય રીતે ઉનાળામાં ખૂબ તરસ લાગે છે પરંતુ શિયાળામાં તરસ ઓછી લાગે છે. છતાં પડી શિયાળામાં પહેલાંની જેમ જ દિવસ દરમિયાન ૭-૮ જ્વાસ પાણી પીવું જોઈએ. શિયાળામાં પરસેવો નથી થતો પરંતુ એટલા જ પ્રમાણમાં પેશાબની હાજર થાય છે. પાણી પીવાનું ન ગમતું હોય તો તુલસી અને ઈલાયચી નાખેલું ગરમ પાણી થરમોસમાં ભરી રાખવું અને દિવસ દરમિયાન તે પીતાં રહેલું જોઈએ. પ્રવાહીના રૂપમાં ટામેટાં, પાલક, ચુક્કદરનો સૂપ બનાવીને રાખવો જોઈએ ઉપરાંત ગ્રીન ટી પડી પીવાથી શરીરમાં પાણીનું પ્રમાણ સંતુલિત રહે છે.

નહાવાનું ટાળવું નહીં

શિયાળામાં વધુ કરીને નહાવાનું મન થતું નથી. ઘણા રોજ નહાવાનું ટાળે છે અને તેથી શરીરમાં સુસ્તી બની રહે છે. વળી ગમે તેટલી ઠંડી ઋતુ હોય અને તમને પરસેવો ન આવતો હોય તો પડી શરીરની એક પ્રક્રિયા પ્રમાણે તેડ સ્કીન નીકળ્યા કરે છે તેથી કોઈપણ મુલાયમ સાખુથી રોજ નહાવું જોઈએ જેથી શરીરમાંથી બદબૂન આવે.

શરદીથી બચવું

જેમને વારંવાર શરદી થતી હોય, ઋતુ બદલાવાથી નાક ગળવા લાગે અથવા ઉધરસ થઈ જાય છે. અસ્થમાના રોગીને પણ તકલીફ શરૂ થઈ જાય છે. આ પ્રકૃતિ ધરાવતા લોકોએ રોજ સવારે આદું અને તુલસીનો રસ પીવો, ખાટાં ફળો ખાવાનું ટાળવું અને બને ત્યાં સુધી કાન ઢાંકિને રાખવા ઉપરાંત શરીર પર ડબલ કપડાં પહેરવા. ધરમાં રહે કે બહાર જાઓ ત્યારે પગમાં મોજાં અને જૂતા પહેરેલાં રાખવા.

આમ તો શિયાળાને ખાવાપીવાની ઋતુ કહે છે. તેથી ખૂબ ખાવું જોઈએ પડી થોડું વિચારીને, પૌષ્ટિક, લીલાં શાકભાજી, દૂધ અને તેની બનાવટ, સૂકો મેવો તેમજ સીજાનલ ફળો ખાસ કરીને આમળાં, સંતરાં, પપૈયું, દ્રાક્ષ, જામફળ, દાડમ, સફરજન ખૂબ ખાવા જોઈએ.

ખૂબ ખાઓ સેહત બનાવો...

નબળા વિચારો... સબળા વિચારો અને આપણું મન

સતત વિચારવું, મનન કરવું એ મનનો સ્વભાવ છે. મનમાં સતત વિચારો આવ્યા કરે. કેવા વિચારો આવે છે, તે પણ અગત્યનું છે....કારણ કે આ વિચારો જ આપણું આગળનું ભાવિનકી કરે છે. આગળના કર્મોનકી કરે છે. દરેક વિચાર પાછળ કંઈકને કંઈક એકશન-રિએક્શન હોય છે. જે પ્રમાણે

આપણે વર્તીએ છીએ અને એ પ્રમાણે આપણાં વ્યવહારો થાય છે. જેવા વ્યવહારો થાય છે, એ પ્રમાણે લોકો આપણી સાથે એ પ્રકારનું વર્તન કરે છે. અને જીવનનો પ્રવાહ ચાલ્યા કરે છે.

નબળા વિચારો અને સબળા વિચારો....નબળા વિચારો શરીરને હતાશામાં ધકેલે છે. સબળા વિચારો મન અને

શરીરને ઉત્સાહ, ઉજસ અને ઉલ્લાસમાં લઈ જાય છે. પહેલાં નબળા વિચારોની ચર્ચા કરી લઈએ. નાનપણથી આપણે જે વાતાવરણમાં ઉદ્ધર્યા છીએ એ પ્રમાણે આપણે નબળાં વિચારો લઈને ચાલીએ છીએ. ઘણાં પરિવારોમાં આર્થિક સંકડામણ હોય તો બાળક પહેલેથી જ કિંમત અને આર્થિક બાબતે ભયભીત હોય છે. સાથે સાથે તેનામાં લઘુતાત્રથી પણ જોવા મળે છે. કેટલાંક બાળકો નાનપણથી શિક્ષકોના માર ખાતા આવ્યા હોય છે ત્યારે મનમાં એક ગુનાહિત માનસ પણ સંયોજિત હોય છે. માબાપનો સતત માર કે ગુસ્સાનો ભોગ બનનારા બાળકોમાં એક પ્રકારે સતત ભૂલ થવાની ભાવના જોવા મળે છે. આવા બાળકો યુવાન થાય છે ત્યારે પણ તેઓ કોઈપણ કામ માટે આત્મવિશ્વાસ નથી ધરવતા. વધુ લોકોની સામે સરળતાથી પેશ નથી થઈ શકતા. કચાંથ ઊભા થઈને બોલવાનું આવે ત્યારે પણ તેઓ સંકોચાય છે અથવા તો ભયની લાગણી અનુભવે છે. મારાથી નહીં થાય, મને નહીં ફાવે, ત્યાં જઈશને આવું થશે તો, આવતી કાલે મારી પરીક્ષા છે અને મને નહીં આવે તો? આ કામ કરીશ અને મારા માતાપિતાને નહીં ગમે તો....શિક્ષક ગુર્સે થશે તો....આવા સતત ભયના

પ્રત્યાનથી પોતે જ પીડાતો કે પીડાતી જોવા મળે છે. ઘણાં અંશે કેટલાંક યુવાનોમાં નવું કંઈ નહીં કરવાની વૃત્તિઓ સાથે

નબળા વિચારો ચાલ્યા કરે છે. જે છે એ બરોબર છે....જે ચાલે છે એમ ચાલવા દો...આવતી કાલ કોણે જોઈ છે....આજે જીવી લ્યો....આજે જે મળે છે એને માણી લો...કોઈપણ ભોગે મેળવી લ્યો....આવી વૃત્તિઓને લીધે પણ આવા યુવાનો કે યુવતીઓ પોતાના માથા પર એક પ્રકારની વ્યાકૂળતા સર્જને પોતાના મિત્રોમાં પણ અશાંતિ ફેલાવીને પોતાનો કક્કો સાચો ઠેરવવાનો પ્રયત્ન કરે છે. નબળાં વિચારો કરનારા મોટાભાગે શોર્ટ કટમાં માનનારા હોય છે. તેમને સીધો રસ્તો ઓછો સૂર્જે છે. ઓળખાણો કાઢવી, પૈસા આપીને કામ કરાવી લેવા, ટૂંકાગાળામાં માર્ક્સ લાવવા, બધે લાગવગો જ ચાલતી હોય છે...આમાં મહેનત કરવાવાળાઓનો કોઈ કલાસ જ નથી....આવા વિચારો સાથે કચારેય પદ્ધતિથી કામ કરવાની રૂચિ તેઓ કચારેય કેળવી શકતા નથી. ઊલટાનું સતત ઉજાગરા કે ફિલ્મો કે પછી અન્ય વાતો અને તરકટોમાં પોતાનો સમય વ્યથિત કર્યા કરે છે.

નબળા વિચારોને લીધે હતાશા વધે છે. એક તબક્કે પોતાનું બજાર ચાલશે એવું લાગે છે. એક તબક્કે વાહવાહી પણ થાય છે. પરંતુ જો તમારા કર્મ પાછળ નબળા વિચારો હોય, શોર્ટ

કટ હોય ત્યારે છેલ્લે તો હતાશા અને નિરાશા જ જીવન પર કબજો જમાવી લે છે. હિટલરથી લઈને માઈકલ જેક્સન

આના દાખલા છે. શરૂઆતમાં સફળતા અને તેની પાછળ જોવા જઈએ તો નબળા વિચારોની તાકાત અને આખરે આખી જિંદગીમાં સુનકાર અને અંધકાર.

આનાથી ઊલટું કે જ્યારે સબળા વિચારો મનમાં હોય ત્યારે શરીર અને મન સૌથી વધુ તાકાતવાન બને છે. શરીરમાં એક નવી ઉજ્જ અનુભવી શકાય છે. કોઈ પણ ભોગે આ પરીક્ષાનું માર્ગદર્શન મેળવીને તે પાસ કરીશ. આટલા સમયમાં હું આટલે પહોંચીશ અને તે પ્રકારે આયોજન કરીશ. મારા આ કામથી આટલા લોકોનું કલ્યાણ થશે અને તેના માટે કુદરત પણ આપણને સહકાર આપે છે. મહેનત કરવાને કારણે મન સતત વર્તમાનમાં રહે છે જેના કારણે મનમાં સતત શાંતિ રહે છે. મહેનતના

રસ્તે મેળવે લીધે સફળતા લાંબી રહે છે. માત્ર બુદ્ધિના જોરે મેળવે લીધે સફળતાના મૂળ એટલાં ઊંડા નથી હતા જે ટલાં મહેનતથી મેળવેલી સફળતાના હોય છે.

એક વ્યક્તિ જે મહેનતથી કંપની ઊભી કરે છે તે પોતાની કંપની વિશે અથથી ઈતિ સુધી બધું જ જાણતો હોય છે અને તે દરેક તથકે મુશ્કેલીઓને પહોંચી વળવા સમર્થ હોય છે. જ્યારે બાપની કમાણીથી સીધી જ બનાવેલી કંપનીમાં રોકાણ કરીને ચેરમેન કે મેનેજિંગ ડિરેક્ટર બની જનાર વ્યક્તિ પોતાના કર્મચારીઓ પર કે પોતાની ટેકનોલોજી પર એટલો કાબૂનથી ધરાવી શકતો. બજારમાંથી લીધેલી કેરી અને આંબા ઉપર ચડીને મેળવેલી કેરીના સ્વાદમાં ફર્ક હોય છે. કદાચ સ્વાદ સરખા હોઈ શકે પરંતુ મહેનતના કારણે જે શરીરમાં બાયોકેમિકલ પ્રક્રિયા થાય છે તેના પરિણામે એક સંતોષની લાગણી પેદા થાય છે. સારી ઊંઘ આવે છે. લાંબા ગાળે તેનો ફાયદો પોતાને અને અન્યને પણ થાય છે. આપણી પછીની પેઢીમાં પણ આજ સંસ્કારોનું સંવર્ધન થાય છે.

સારા વિચારો કોને કહેવાય....જેમાં કોઈને નુકસાન નથી તેને સારા વિચાર કહી શકાય. જે વિચારથી ઉત્સાહને પ્રેરણ મળે છે. પોતાના ઉત્સાહને ચકાસતા રહેવું, પોતાની વર્તણૂક વિશે સજાગ રહેવું, દરેક સમયે પડતી મુશ્કેલીઓ બાબતે આપણી સમતા અને સહનશક્તિ કેટલી છે તે પણ જાણવું જોઈએ.

ગંગાનું અવતરણ કરવા માટે અનેક સગરની અનેક પેઢીઓ ચાલી ગઈ અને અંતે ભગીરથે એ કામ પાર પાડ્યું. નર્મદા યોજના સરદાર સાહેબના નિધન પછી પણ અનેક દશકાઓ વિતી ગયા ત્યારે સરદાર સરોવર મેની રચના થઈ. માઈકોસોફ્ટ અને એપલ પાછળ બિલગેટ્સ અને સ્ટીલ

જોખ્સે વર્ષો સુધી ઉજાગરા કર્યા, ટીમો બનાવી, કંપનીનું પારદર્શક બંધારણ બનાવ્યું. તેની સામે એ કંપનીઓ ની આયુષ્ય પણ અન્ય કંપનીઓ કરતાં વધું છે. એક વાત ધ્યાન રાખજો કે જે કંપની પાતાના શ્રેષ્ઠ ઉત્પાદન માટે વધુ સમય આપીને પણ પાતાના પાયા મજબૂત કરે છે તે કંપનીઓ તેના મેનેજમેન્ટ ગ

ડિરેક્ટરોને તો તારે જ છે પણ ગ્રાહકોની પણ પેઢીઓ તેની સાથે જોડાય છે.

જેમ ગૂગલ મેસ્સ અને યુટ્યુબમાં નાયગ્રાનો ધોધ જોઈ લો અને રૂબરૂ નાયગ્રા ધોધ જુઓ એટલો ફર્ક મહેનત અને આગસ વચ્ચે છે.

નબળા વિચારોને અટકાવવા શું કરવું? આના માટે પોતે તટસ્થ રીતે આત્મનિરીક્ષણ કરવું પડશે. નબળા વિચારો આવતા સાથે જ સજાગતા પૂર્વક તેને અટકાવવા પડશે. શારીરિક શ્રમની સાથે સારા પુસ્તકોનું વાંચન પણ કેળવવું પડશે. સારા મિત્રોની કંપની કેળવવી પડશે. આપણાંથી ચંદ્રિયાતા માણસોને પણ સ્વીકારવાની આંતરીક હિંમત

દાખવવી પડશે.

લાંબા ગાળાનું આયોજન કરવું પડશે. પરિવાર, પડોશ અને સમાજને સાથે રાખીને આગળ વધવું પડશે. જો તમારો પરિવાર તમારાથી હુઃખી હશે તો તમારો વિકાસ ક્યારેય નહીં થાય. એ માટે પહેલાં તો તમારી આસપાસના પરીબળો

આભાર - નિહારીકા રવિયા જેવા કે ભિત્રો, પરિવારને તમારે તમારા ધ્યેય માટે હકારાત્મક બનાવીને આગળ વધવું જરૂરી છે. તેઓ સહમત હોય કે ના હોય પરંતુ તે નારાજ ના હોય તેનું ધ્યાન રાખવું પણ કેટલાંક અંશે જરૂરી છે. સામાન્યે પરિવારે અને સગાઓએ પણ આવા મહત્વાકાંક્ષી વ્યક્તિને સાથ આપવો જરૂરી છે.

સાંજે પડેને ઘરમાં કકળાટ હોય તો તે ઘરમાં ડોક્ટર બની રહેલો તેજસ્વી યુવાન ચોક્કસ ડિસ્ટર્બ થાય છે. આમ નબળા વિચારો માત્ર એક વ્યક્તિને પોતાને જ નહીં પરંતુ ઘરના આખા વાતાવરણને કલુષિત કરે છે.

એવી જ રીતે નબળા વિચારને નબળું બનાવવાનું કામ વ્યસનો કરે છે. તમાકુ, સિગારેટ, દારુની લતે ચહેલો યુવાન ક્યારેય શાંતિથી સ્થિરતાપૂર્વક કોઈ સફળ આયોજન નહીં બનાવી શકે.

જ્યારે પણ મનમાં દુર્ભિંતા જણાય ત્યારે ગૌતમ બુદ્ધ,

સ્વામી વિવેકાનંદ, સ્વામી દયાનંદ સરસ્વતિ, ગાંધીજી, સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલ, લિયો ટોલ્સ્ટોયના જીવન વૃત્તાંત વાંચવાની ટેવ પાડવી. પલંગની પાસે કે આપણી રોજિંગ્દી બેઠકની પાસે સારા અને શ્રેષ્ઠ પુસ્તકોનું કલેક્શન મુકી રાખવું. આજે ભલે તે વાંચવાની ઈચ્છા ના થાય પરંતુ જીવનમાં જ્યારે મુશ્કેલી આવે છે ત્યારે સારા પુસ્તકો સાચા ભિત્રો સાબિત થાય છે. જે તમને મનોમંથનમાં અને વિકટ પરિસ્થિતિમાં કેવી રીતે માર્ગ કાઢવો તે માટે મદદ કરશે.

મનની નબળાઈ મૂળતો આપણાં જ કર્માંથી આવે છે. સાથે તેમાં આપણી સંગત, કુટુંબ, પરિવાર, સગાઓ, આપણે જેનાથી પ્રભાવિત થઈએ છીએ તેવા વ્યક્તિનો પ્રભાવ તેમાં કામ કરે છે. પણ સામે પક્ષે જ્યારે પણ આપણે નબળાઈમાંથી બહાર આવીને સબળાઈ તરફ પ્રયાણ કરવાની ઈચ્છા વ્યક્ત કરીએ છીએ ત્યારે કુદરતનું એક તત્ત્વ ચોક્કસ મદદ કરે છે.

તા.૧-૪-૨૦૧૮થી સરદારધામ એક વિચાર માસિક અંકના લવાજમાં નવા સભ્યો માટે વધારો નીચે મુજબ છે.

લવાજમના દર : છુટક કિંમત : રૂ. ૧૦૦/- વાર્ષિક કિંમત : રૂ. ૧,૨૦૦/- વિદેશ : ૧૦૦ ડોલર

આજુવન સભ્ય (૧૦ વર્ષ) રૂ. ૧૦,૦૦૦/- વિદેશ : ૮૦૦ ડોલર

નીચેના ફોર્મ ભરી આજે જ આપનું તથા આપના સનેહીજનનું લવાજમ મોકલી આપો...

ઓફિસ : રોયલ હાઇટ્સ પાસે, વૈધ્યોટેવી સર્કલ, એસ.પી. રીંગ રોડ, અમદાવાદ-૩૮૨ ૪૨૧. ફોન : ૭૭૧૨૮ ૫૨૩૫૮

આપનું ફોર્મ

નામ : _____

સરનામું : _____

ગામ : _____ તાલુકો : _____

જિલ્લો : _____ પીનકોડ : _____

મો.નં. : _____

ચેક/મનીઓર્ડરની વિગત _____

આપનાં સનેહીજનની વિગત

નામ : _____

સરનામું : _____

ગામ : _____ તાલુકો : _____

જિલ્લો : _____ પીનકોડ : _____

મો.નં. : _____

ચેક/મનીઓર્ડરની વિગત _____

ચાય પે ચર્ચા

ટીમ સરદારધામ

‘ચા બગડી તેનો દિવસ બગડ્યો’... એવા સંવાદ સાથે બાલકનીમાં કે ઘરની ભહારના ગાઈનમાં બેઠાં બેઠાં આછુ અને ફૂટીનો નાખેલી ચા પીતા પીતા અનેક ચાના રસિયાઓ માટે ચા એક દિવ્ય પીણું છે. ચા અમીરોનો મૂડ બનાવે છે તો વળી કાળી મજૂરી કરતાં મજૂરો માટે એક અનજીઝીક છે.

દુકાનોમાં ગ્રાહકો સાથે પોતાની પ્રોફેક્ટ વેચવાની માથાપદ્ધી કર્યા પછી અથવા ઓફિસમાં કમ્પ્યુટરની કટકટ સાંભળીને અથવા તો એક પછી એક ફોન પર લોકોને સમજાવવા અને તેમની વાત સમજવાની જરૂરિયાદ કરીને કંટાળેલા માણસને શું યાદ આવે? ૮-૧૦ કલાક સુધી કાંતો કોઈ લાઈનમાં કંઈક લેવા-ખરીદવા કે બિલ ભરવા ઊભેલા અથવા મહત્વપૂર્ણ ઓપરેશન કરીને બહાર આવેલા ડેક્ટરને સુદ્ધાં જે યાદ આવે તે છે ‘ચા’. અને જ્યાં ચાનો એક ઘૂંટડો હલકમાંથી નીચે ઉત્તરે કે તરત ‘હાશકારો’ થાય, થાય અને થાય જ. સૌથી ગરીબ વ્યક્તિને પણ ચા વગર નથી ચાલતું.

ચાનો ઈતિહાસ પણ ખૂબ ઈન્ટરેસ્ટિંગ છે. અંગ્રેજો આવ્યા તે પહેલાં ૧૫૮૮માં હજુ લોકો પાંદડાનું લસણ નાખેલું શક બનાવતા અથવા તેના પાંદડાં ઉકાળીને પીણું બનાવતા. આ પાંદડાં બીજાં કોઈ નહીં પરંતુ તે ચાનાં જ પાંદડાં હતાં. લગભગ ૧૮૩૦માં ચાના છોડનું ઉત્પાદન વ્યાપારિક ધોરણે શરૂ થયું હતું.

આજે ભારત વિશ્વમાં સૌથી વધુ ચા ઉત્પાદન કરનારો દેશ છે. ચાના વપરાશમાં ભારતનો વિશ્વમાં ૪૮મો નંબર આવે છે અને સૌથી વધુ ચાનો ઉપયોગ કરનાર દેશ વર્ષમાં વ્યક્તિ દીઠ ૧૧ કિલો ચાનો ઉપયોગ કરે છે તે દેશ છે પરાળવે, જ્યારે ભારતના લોકો વાર્ષિક એક વ્યક્તિ દીઠ માત્ર ૭૫૦ ગ્રામ ચા જ વાપરે છે (અડ્ધો કપ ચા પીવાની હોય ને એટલે!!!). ભારતમાં ચાના ઉત્પાદન, સાર્ટિફિકેશન, એક્સ્પોર્ટશન અને ટેકનોલોજી વર્ગે ‘ટી બોર્ડ ઓફ ઇન્ડિયા’ નિર્ધારિત કરે છે.

ચાના બગીચાઓમાંથી હાથ દ્વારા પતી તોડવામાં આવે તો એક વ્યક્તિ એક દિવસમાં ૬૦થી ૧૦૦ કિલો તોડી શકે છે જ્યારે મશીન દ્વારા તે ૧૦૦૦થી ૨૦૦૦ કિલો હોય છે. ઓછી ગુણવત્તાવાળી ચાને ટી બેગમાં વાપરવામાં આવે છે અને ચાના

વધેલા કચરાને સોફ્ટ ડ્રિંકમાં વાપરવામાં આવતા ‘કેફિન’ તરીકે અને દવામાં બનાવવા માટે ઉપયોગમાં લેવામાં આવે છે.

અસમના લગભગ ૨,૧૬,૨૦૦ હેક્ટરના વિસ્તારના બાગમાં વર્ષે ૩૬૦ મિલિયન કિલો ચાનું ઉત્પાદન થાય છે. હિમાલયની નાની ચોटી પર દાર્જિલિંગ ચા ઉગાડવામાં આવે છે જે સી લેવલથી દ હજાર ફૂટની ઊંચાઈ પર છે. દાર્જિલિંગ ચા આશ્રો રંગ આપે છે છતાંય કડક હોય છે. ભારતના દક્ષિણ-પશ્ચિમમાં ૪૫૦૦ ફૂટની ઊંચાઈ પર ઉગતી ચા નિલગિરિ છે જે સ્વાદમાં ખૂબ માઈલ હોય છે.

ભારતના વિવિધ સ્થાને ચા વિવિધ પ્રકારે પીવામાં આવે છે. કેટલાક રહિસજાદા કાળી ચા પીવે છે તો મહારાખ્રમાં કડક ચાનો રીવાજ છે જેમાં અડ્ધો જ્લાસ ખાંડથી ભરાય છે ઉપરથી ચા રેડાય છે

અને ચમચી ઊભી મૂકો તો કડક રહે છે. આ પ્રકારની ચા સામાન્ય રીતે શારીરિક શ્રમ કરનારા લોકો પીવે છે. એક સમયમાં અમદાવાદમાં એલચી નાખેલી ચા ખૂબ વખણાતી તેને બાદશાહી ચા કહેવામાં આવતી. અમદાવાદમાં અડ્ધી ચા પીવાનો રીવાજ છે. ખાંડ ઓછી ખાનારા અથવા ન ખાનારા કચારેક મધ અથવા આર્ટિફિશિયલ સુગરનો ઉપયોગ કરે છે. રેશનિંગ વખતે લોકો ગોળ નાખીને ચા પીવા, પરંતુ ચા વગર કોઈને ચાલતું નહીં.

આજકાલ ઓર્ગેનિક ચા ચલાણમાં છે. તેમાંથી તુલસીવાળી, મસાલાવાળી, ચોકલેટવાળી, ગ્રીન ટી વર્ગે ચા પણ લોકો પસંદ કરે છે.

એક રસપ્રદ વાત છે. હૈદરાબાદમાં વિજય ગિલે નામનો કલાકાર છે. તેણે વિવિધ સ્થાનો પર જઈ ચાની લારી કે ફૂટની મુલાકાત લીધી અને ત્યાંથી પ્રેરણા પ્રામ કરી પેન્ટિંગ બનાવ્યા છે. કિટલી, જિલાસ, ચુલ્દા, ગમધા, ટોપી, બેચ, પાંદડી વર્ગે જોતાં ચિત્રો આબેદૂબ લાગે છે જેને જોઈને એમ જ લાગે કે આપણે ચા પીવા ઊભી છીએ. ‘ચાયવાલા’ નામના આ ચિંગોનું પ્રદર્શન આઈકોન આર્ટ ગેલેરીમાં થયું.

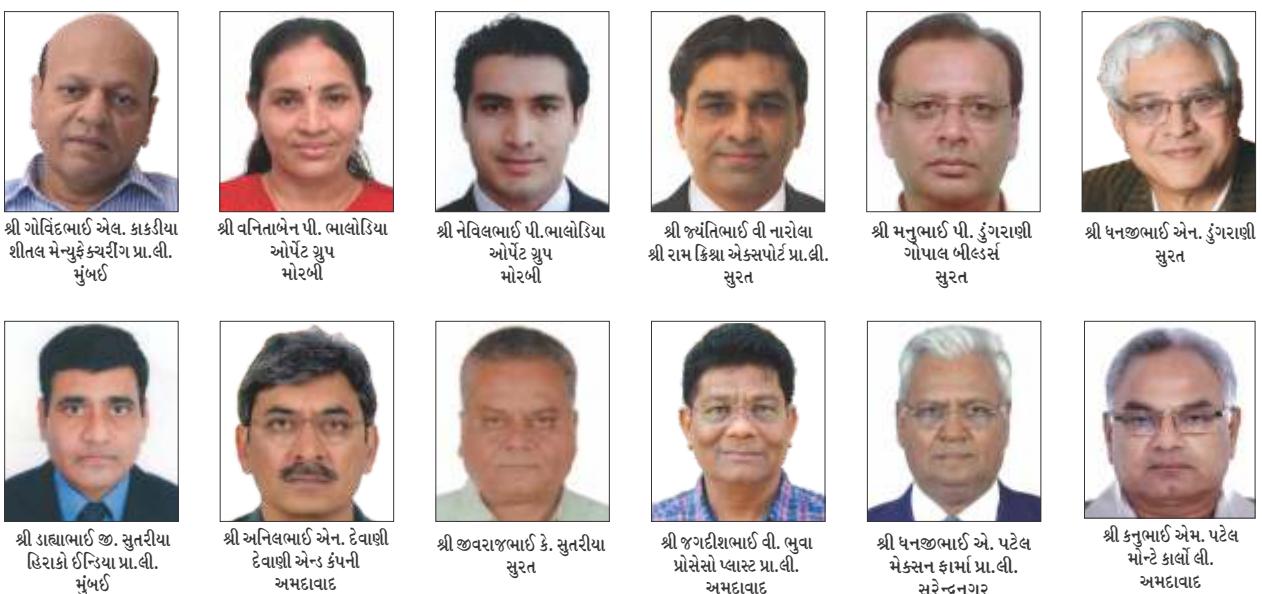
સરદારધામ ભવનના ગૌરવવંતા ભામાશાશ્રીઓ

સરદારધામના ગૌરવવંતા દાતાશ્રીઓ

સરદારધામના ગૌરવવંતા સ્થાપક ટ્રસ્ટીશ્રીઓ

સરદારધામના ગૌરવવંતા સ્થાપક ટ્રસ્ટીશ્રીઓ

શ્રી જયંતિભાઈ એમ. પટેલ
સુર્યમ મોઝેક્ટ પ્રા.લી.
અમદાવાદ

શ્રી પોપટભાઈ એન. પટેલ
ફીલ્ડ માર્ક૆ટ
રાજકોટ

શ્રી મનહરભાઈ એમ. કાકડીયા
બ્લેઝિંગ ઇન્ડ્સ ટેચલોપર્સ
સુરત

શ્રી વલ્લભભાઈ એસ. લાખાડી
કિરન જેન્સ પ્રા.લી.
મુંબઈ

શ્રી દિપેશભાઈ ડી. સુખીયા
ભારતી અરાબી
અમદાવાદ

શ્રી શૈલનભાઈ વી.પટેલ
સદ્ભાવ એન્જલી.
અમદાવાદ

શ્રી જયંતિભાઈ ડી. પટેલ
પ્રા.ટેકલોપર્સ
ભાવનગર

શ્રી પારુલભાઈ એલ. કાકડીયા
નિશાંત એન્ટરપ્રાઇઝ પ્રા.લી.
વડોદરા

શ્રી કાંતિભાઈ એલ. ગઠીયા
સહભાઈ ટેચલોપર્સ
અમદાવાદ

શ્રી વલ્લભભાઈ ડી. વધાયિયા
વી ડી. જ્યોતિલ ક.
મુંબઈ

શ્રી રાજેશભાઈ એમ. કાકડીયા
એચ.આ.એફ.
અમદાવાદ

શ્રી દિયાળભાઈ કે. વાધાયી
કૃપુ જેન્સ
મુંબઈ

શ્રી કાંતિભાઈ એન.પટેલ-(રામ)
અમદાવાદ

શ્રી અધ્યયભાઈ ડી. શ્રીધર
શ્રીપત્ર કનનટ્રેન
અમદાવાદ

શ્રી સંજયભાઈ કે. સાવિયા
સાવિયા લિલડસ
અમદાવાદ

શ્રી કે. એધ. પટેલ
એરિસ ઓર્જનીક્સ પ્રા.લી.
અમદાવાદ

શ્રી શરદભાઈ છ. પટેલ
વર્ષાજાહ બિલડડોન
અમદાવાદ

શ્રી કિશોરભાઈ બી. વિશાયી
ક્રાપ ઇમ્પ્રેસ
સુરત

શ્રી મોલેખભાઈ ડી. ઉકાણી
બાન લેખ્સ લી.
રાજકોટ

શ્રી પુ. વી. પટેલ
પ્રોપરીટ્રે
પુના

શ્રી સવશ્યભાઈ ડી. ધોણકિયા
હાર્દિકશા એક્સપોર્ટ પ્રા.લી.
સુરત

શ્રી નિતીનભાઈ આર. પટેલ
ગાય છાપ બેસન
અમદાવાદ

શ્રી અરવિંદભાઈ ડી. તેજાણી
તેજાણી એન્ટરપ્રાઇઝ
સુરત

શ્રીમતી કાશીબેન બી.સુતરીયા
સુરત

સ્વ.શ્રી નાગજીભાઈ જે.સુતરીયા
યુ.એસ.એ.

શ્રી મનજીભાઈ પી. પટેલ
તામી એક્સપોર્ટ
મુંબઈ

શ્રી આનંદભાઈ એ. પટેલ
એપોલો ચૂપ
અમદાવાદ

શ્રીમતી રસીલાબેન બી. સુતરીયા
લક્ષ્મી કર્ટ
બેલ્યુમ

શ્રી સુરેશભાઈ ડી. પટેલ
સુર્યા ચૂપ
અમદાવાદ

શ્રી ભરતભાઈ એચ. રાધીયા
એચ.આ.એક્સ ફિનિયર
અમદાવાદ

શ્રી હરેશભાઈ ડી. મોરીયા
મહાંદેવ ચૂપ
અમદાવાદ

શ્રી સૌરભભાઈ વાય. પટેલ
ઉજ્જ્વલા ગુજરાત રાજ્ય
ગાંધીનગર

શ્રી રથાંગભાઈ કે. દેંગોજ
રલક્લા એક્સપોર્ટ પ્રા.લી.
નવસારી

શ્રી વસંતભાઈ એસ. પટેલ
સરદાર પટેલ વિદ્યાલય
સુરેન્દ્રનગર

શ્રી વી. વી. પટેલ એન્ડ ક.
અમદાવાદ

શ્રી જયસુખભાઈ ઓ. પટેલ
ઓરેવા ચૂપ
મોરબી

સરદારધામના ગૌરવવંતા સ્થાપક ટ્રસ્ટીશ્રીઓ

સરદારધામના ગૌરવવંતા સ્થાપક ટ્રસ્ટીશ્રીઓ

સરદારધામના ગૌરવવંતા સ્થાપક ટ્રસ્ટીશ્રીઓ

સરદારધામના ગૌરવવંતા સ્થાપક ટ્રસ્ટીશ્રીઓ

શ્રીમતી વસંતભેણ જી. સુન્તરીયા
અમૃતાવાદ

ગગજભાઈ સુરિયા
પ્રમુખ સેવક - સરદારધામ
અમૃતાવાદ

શ્રી ગોપેશભાઈ જી. સુન્તરીયા
સુન્તરીયા તેવલોપસ્ય
અમૃતાવાદ

સરદારધામના ગૌરવવંતા ટ્રસ્ટીશ્રીઓ

શ્રી અમિતભાઈ એન. પટેલ
અમૃતાવાદ

શ્રી મુકુરભાઈ બી. સોજાત્રા
મધ્યે એક્સપોર્ટ
સુરત

શ્રી છગનભાઈ એચ. આદેશશા
જગતાત મીનેરોબ પ્રા.લી.
વડોદરા

શ્રી અરવિંદભાઈ એસ. પટેલ
યુ.એસ.એ.

શ્રી હિમતભાઈ કે. રૂડાડી
કિંજા યુપ
અમૃતાવાદ

શ્રી દિનેશભાઈ ટી. પટેલ
રોપલ લિમિન્ડ્સ
અમૃતાવાદ

શ્રી ચંદુભાઈ એમ. કોઠોડા
શ્રી ગણેશ રેમેડાઈજ પ્રા.લી.
અંકલેશ્વર

શ્રી શૈવાધભાઈ પી. ડાવરિયા
ડાવરિયા બ્રાહ્મસ પ્રા.લી.
સુરત

શ્રી ધનશયામભાઈ પી. માંગુકિયા
પ્રિન્સ ડાયમંડ
સુરત

શ્રી બિપીનભાઈ બી. રેકરીયા
ICC-Gov.infrastructure dep.
અમૃતાવાદ

શ્રી નિકિમભાઈ જી. જાલવાડિયા
માંગંદારક - સરદારધામ
અમૃતાવાદ

શ્રી બ્રજેનભાઈ આર. પટેલ
સેકેટરી સંગઠન સરદારધામ
અમૃતાવાદ

શ્રી મહાસુખભાઈ એસ. પટેલ
અમરદીપ કેમ્પિકલ્સ
અમૃતાવાદ

શ્રી વાલજભાઈ એન. પટેલ
મુંબઈ

શ્રી રમેશભાઈ એમ. માંગુકિયા
માંગુકિયા બ્રાહ્મસ
સુરત

શ્રી રાજેશભાઈ આર. પીઠેરા
પોલ ક્રોન
વડોદરા

શ્રી ક્રિષ્ણભાઈ ટી. પટેલ
નાણીધર તેવલોપસ્ય
અમૃતાવાદ

શ્રી કમલેશભાઈ સી. પટેલ
વેસ્ટ ક્રોસ ફાર્મા વર્કર્સ લી.
અમૃતાવાદ

શ્રી પારસભાઈ પટેલ
પ્રવેગ ક્રોસનિક્ષાન્સ લી.
અમૃતાવાદ

શ્રી ભારતલાલભાઈ જી. જગડી
દીપ ક્લાસ્પ્રા.લી.
વડોદરા

શ્રી દિપકભાઈ એમ. પટેલ
આરોજન યુપ
અમૃતાવાદ

શ્રી જયેશભાઈ કે. પટેલ
ઓરોજન યુપ
અમૃતાવાદ

શ્રી કાંતિભાઈ ટી. ભૂવા
ડિસ્પલ્યુ પોલીમર્સ
વલબવિધાનગર

શ્રી શાંતિલાલભાઈ એસ. ધનાડી
વડોદરા

સરદારધામના ગૌરવવંતા ટ્રસ્ટીશ્રીઓ

શ્રી હિતેશભાઈ પી. પટેલ અમદાવાદ	શ્રી સુરેણ્દ્રભાઈ એમ. ભોગરદિયા રામદેવ કેમીકલ્સ ઇન્ડસ્ટ્રીઝ અંકલેશ્વર	શ્રી હસમુખભાઈ વી. ગોહિલા વાસુ બિલડર્સ અંકલેશ્વર	શ્રી નિરીશભાઈ એલ. ચોવટિયા અમ્મી લાઈફ સપન્સ વડોદરા	શ્રી અરવિંદભાઈ કે. પટેલ મેપ રીફાઈલ્સ ઇન્ડિયા લી. કડી	શ્રી મહેન્દ્રભાઈ એલ. ચોવટિયા ઓર્ગેનિક્સ એલીવેટર અમદાવાદ
શ્રી પરસોતમભાઈ વી. કમાલી ડૉક્ટર પંપ રાજકોટ	શ્રી વિલસભાઈ એલ. ધૂકુક કડાવાણી ફોર્ઝ લિમિટેડ રાજકોટ	શ્રી અરવિંદભાઈ કે. પટેલ અન્નોલ ઇન્ડિન્ડ એલેવેલી (અમરનાથ શુપ) અમદાવાદ	શ્રી માવજભાઈ પી. વુણાગરિયા શારદા ઈન્ડીસ અમદાવાદ	શ્રી નાગજભાઈ એન. વિંગાળા શ્રીજિ પ્રોપોરેશન અમદાવાદ	શ્રી જયંતિભાઈ જાકાસનિયા બેંકબેન શુપ અમદાવાદ
શ્રી બલદેવભાઈ એમ. પટેલ અવિરત શુપ અમદાવાદ	શ્રી અમિતભાઈ એલ. પટેલ માર્ગુતિ બિલડકોન અમદાવાદ	શ્રી અલેશભાઈ એલ. પટેલ માર્ગુતિ બિલડકોન અમદાવાદ	શ્રી કિરીટભાઈ આર. પટેલ કોરલ ફાસા કેમ અમદાવાદ	શ્રી રવજભાઈ પી. મોદાસર સંગીની શુપ સુરત	શ્રી વેલજભાઈ એમ. શેત્રા સંગીની શુપ સુરત
શ્રી સુરેશભાઈ એ. પટેલ પ્રમુખશ્રી કેરાઈ (શુભ ઈંડી) સુરત	શ્રી જયેશભાઈ પટેલ કિંજા ડેવલપમેન્ટ્સ સુરત	શ્રી પ્રતાપભાઈ બી. પટેલ હરસિંહ કસ્ટટકરાન ઈપની મુંબઈ	શ્રી કિરીટભાઈ જે. ભુવા કિંચા એન્જિનીયરીં ઇન્ડિયા ઇન્ડસ્ટ્રીઝ અંકલેશ્વર	શ્રી રમાભાઈ નાકરાણી મે. કિરણ કેમ્બિકલ્સ અંકલેશ્વર	શ્રી જયેશભાઈ પી. પટેલ અગ્રણી બિલ્ડર અંકલેશ્વર
શ્રી હરેશભાઈ ની. નવાપારા યશ રસાયણ એન્ડ કેમીકલ પાનોલી, અંકલેશ્વર	શ્રી ભરતભાઈ ટી. પટેલ શ્રી મંગલમ પરિવાર અંકલેશ્વર	શ્રી ધનશ્યામભાઈ જી. પટેલ ચેરમેન નમદાં આંડ ઓપ્પેગ સાહકારી મંડળી રાજપીપળા	શ્રી રમેશભાઈ ટી. ગાબાડી ચેરમેન એપ્લિક હેલ્પર્સ લી. અંકલેશ્વર	શ્રી પ્રભોખભાઈ બી. પટેલ કાંગડુ ઇન્ડસ્ટ્રીઝ અંકલેશ્વર	શ્રી મહેશભાઈ જી. પટેલ પ્રજા શુપ અંકલેશ્વર
શ્રી વિનાભાઈ એમ. ડોબરીયા મહિંદુ લિબેરેટરી પ્રા. લી. પાનોલી, અંકલેશ્વર	શ્રી પ્રવિણભાઈ બી. રાહદિયા શ્રીનોવિંટ આર્ગેનિક્સ પ્રા. લી. પાદરા, વડોદરા	શ્રી રમલભાઈ સી. પટેલ શિમર કેમ્બિકલ્સ પ્રા. લી. પાદરા, વડોદરા	શ્રી પ્રવિણભાઈ આર. પટેલ ચેરમનશ્રી નિયોટિક ટેકનોલોજી કિમ્પસ વડોદરા	શ્રી સંજયભાઈ સી. પટેલ પંચમ શુપ વડોદરા	શ્રી નરેશકમાર એમ. પટેલ બંસોદી મેટલ્સ વડોદરા

સરદારધામના ગૌરવવંતા ટ્રસ્ટીશ્રીઓ

સરદારધામના ગૌરવવંતા ટ્રસ્ટીશ્રીઓ

Advertising | Events & Exhibitions | Publication | Tourism & Hospitality

- ▶ Over 700 National & International Exhibitions
- ▶ In-house Modern Design Studio
- ▶ A Team of Qualified & Experienced Professionals
- ▶ Sophisticated Event Infrastructure

PRAVEG COMMUNICATIONS LIMITED

Regd. Office: 102, Shanti Arcade, Ring Road, Naranpura, Ahmedabad - 380 013 India
Phone: +91-79-27496737, 27494266 | Email: info@praveg.com | www.praveg.com

Ahmedabad | New Delhi | Mumbai | New Jersey | Atlanta | Sydney

મેધમણી આપણા પાકોની સુરક્ષાની ઓળખ

ઉત્ત્ત્યા કવોલીટી માટે વિશ્વમાં પ્રખ્યાત મેધમણી દ્વારા ઉત્પાદિત

જંતુનાશક

મેગાસ્ટર
કરેજ
પ્રોટેક્ટ
એવાઈ
મેગાબાન
કુગ્રો
મેગાથિન
મેગાસાયપર
લેજન્ડ
સોગન
સોગનપંચ
મેગામોનો
વેટ-પો
ઇનોવા
વેટ-રજી
કરેક્ટ
મેગાએનો
પ્રોવન
ડીવાઈન
થીમ
સિનાઈ
સાયપરટોન
લિઝેન્ડ પ્લસ
કુગ્રો સુપર
કેશ

એસીફેટ ૭૫% એસ.પી.
ધમિડાક્લોસિડ ૧૭.૮% એસ. એલ.
ધમિડાક્લોસિડ ૭૦% ડબલ્યુ. એસ.
ઓસિટામિનિડ ૨૦% એસ. પી.
ક્લોરાથીકોસ ૨૦% ઈ.સી.
ટ્રાઇગ્રોફોસ ૪૦% ઈ.સી.
સાચપરમેથિન ૧૦% ઈ.સી.
સાચપરમેથિન ૨૫% ઈ.સી.
આલ્ફાસાયપરમેથિન ૧૦% ઈ.સી.
લેમાસાયહેલોથિન ૨.૫% ઈ.સી.
લેમાસાયહેલોથિન ૫% ઈ.સી.
મોનોક્રોટોક્ષોસ ૩૫% એસ. એલ.
કારેપ લા. ક્લોરાઈડ ૫૦% એસ.પી.
ઇનોકાસાકાર્ટર્ન્યુ ૧૫. ૫% એસ. સી.
કારેપ લા. ક્લોરાઈડ ૪% જી. આર.
પ્રોફેનો ૪૦% સાચપર.+ ૪% ઈ.સી.
એલ્ફાસલ્ફાન ૩૫% ઈ.સી.
પ્રોફેનોફોસ ૫૦% ઈ.સી.
ડી.ડી.ડી.પી. ૭૬% ઈ.સી.
થાયામેથોક્સામ ૨૫% ડબલ્યુ. જી.
કલોર ૫૦% + સાચપર ૫% ઈ.સી.
ઇથિયોન ૪૦% + સાચપર, ૫% ઈ.સી.
કલોરો ૧૬% + આલ્ફા ૧% ઈ.સી.
કેલ્ટા ૧% + ટ્રાયાનો ૩૫% ઈ.સી.
આલ્ફાસાયપરમેથિન ૫% વે.પા.

કૃગાનાશક

કન્ફ્રોલ
કન્ફ્રોલ ટોટલ
ટાઈડ
મિલસ્ટિન
મિલદોપ
મિલગેન
પ્રોફિટ
મિલહેટ
થીમ
ટેક્સાયક્લોસો

ટેક્સાયક્લોનાગોલ ૫% એસ.સી.
ટેક્સાયક્લોનાગોલ ૫% એસ.સી.
પ્રોપિકોનાગોલ ૨૫% ઈ.સી.
કાર્બોન્ડાનિમ ૫૦% વે.પા.
થાયોક્સીનેટ મિથાઈલ ૭૦% વે.પા.
મેન્કોગેન ૭૫% વે. પા.
ટ્રાઇસાયક્લોસો ૭૫% વે.પા.
સલ્ફર ૮૦% ડબલ્યુ. ડી.જી.
કાર્બોન્ડાનિમ ૧૨%+ મેન્કોગેન ૬૩% વે.પા.

નિંદામણાનાશક

મિલાજિન
પેન્ડિલિન
પ્રાલિક

એટ્રાજિન ૫૦% વે.પા.
પેન્ડિમેથાલિન ૩૦% ઈ.સી.
સલ્ફોસલ્ફયુરોન ૭૫% ડબલ્યુ. જી.

મેધમણી ઓર્ગેનિક્સ લી.

'મેધમણી ટાઈસ' શ્રીનિવાસ સોસાયટી, ન્યુ વિકાસ ગ્રુપ રોડ, પાલરી, અમદાવાદ-૫. ફોન.: ૦૭૯-૨૬૬૪૦૬૬૮/૯, ૯૮૭૯૬૦૭૩૨૩/૨૪/૨૫ ફેક્સ: ૦૭૯-૨૬૬૪૦૬૬૦

♦ Lighting ♦ Electrical ♦ Electronics ♦ E-Bikes ♦ Home Appliances

Ultimate and Innovative quality
products that makes a real difference....

OREVA Group has set up fully Indigenous manufacturing facilities of LIGHTING, ELECTRICAL & ELECTRONICS products spread in 280 acre of land at Samalkhiyari, Kutch District Gujarat where fully advanced R&D is installed monitoring by highly skilled & experienced engineering team. The motto of the OREVA group is to produce ultimate and innovative quality products that make a real difference to our customers across the world.

Ajanta Mfg. Pvt. Ltd. (OREVA Group)

OREVA House, 2nd floor, Thaltej Cross Road, S.G. Highway, Ahmedabad-380 054, Guj. India.

Toll Free No.: 1800 120 4445, E-mail: info@oreva.com, Web: www.oreva.com